Kış Leylekleri

GÜNHAN KUŞKANAT

Türk Edebiyatı | Öykü

DOĞAN KİTAP

KIŞ LEYLEKLERİ

Yazan: Günhan Kuşkanat

Dijital Yayın Tarihi: Aralık 2012 / ISBN 978-605-09-1176-3

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / **Faks** (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr/ editor@dogankitap.com.tr/ satis@dogankitap.com.tr

Kış Leylekleri

Günhan Kuşkanat

Cevat Çapan, Hakan Yaman, Mustafa Özcan, Belgin Kuşkanat,

ışığımdı.

Şaşırtıcı bir kitap

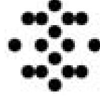
Günhan Kuşkanat'ın *Kış Leylekleri*, bu genç yazarın ilk öykü kitabı. Ama bir ilk kitabın acemiliklerinden ve tutukluğundan tümüyle arınmış, her özgün yazar gibi kendine özgü bir dünya yaratmış, ele aldığı konuları ustalıkla işlemiş bir yazarla karşı karşıyayız bu kitapta. Bu öykülerin çoğu, geçmiş ve şimdiki zamanıyla tanıdık bir İstanbul'u, tanıdık bir dünyayı anlatıyor. Bu arada, olayların geçtiği zamanı ve uzamı, dünyanın öbür ülkelerindeki insanlardan ve başlarından geçen önemli olaylardan soyutlanmamış yaşantılarından örnekleri de.

İstanbul'un uzak mahallelerindeki özlemle hatırlanan arkadaşlıklardan Kuzguncuk'taki berber Yoel Amca'nın kimseye kolay kolay açamadığı iç dünyasına, "Dedemin Hikâyeleri"ndeki gizemli havadan "Yolculuk"un uykusuz gecelerine, özlemle hatırlanan çocukluk anılarının, bir yerde mutlu ve huzurlu bir düzen kuramamanın çeşitlemeleri olan bu öyküler, kitabın sonundaki "Kış Leylekleri"nin geçtiği taşradaki kıyı köyünde yoğunlaşan genel yabancılaşma ve yalnızlık sorununun etkili bir anlatımıyla noktalanıyor.

Günhan Kuşkanat yirminci yüzyılın bütün dünyada yaşanan acılı olaylarının bizim toplumumuza da dolaylı olarak nasıl yansıdığını, böyle bir dünyada bireyin duygu ve düşünce hayatının savaşlar, baskı yönetimleri, kişisel anlayışsızlıklar, kültürel yozlaşmalar, inanç bunalımları ve çürümeler yüzünden ne türden toplumsal ve bireysel çöküntülere uğradığını bu insanların hayatlarındaki ayrıntıların dramatik işlevselliğini hiç unutmadan, ince bir mizah anlayışı ve ironik bir duyarlılıkla dile getiriyor. Yazarın bu başarısında öykülerindeki kahramanların, kimliklerine uygun bir dille konuşmalarının, böylece kitabın çoksesli bir anlatım zenginliğine kavuşmasının payı olduğunu da söyleyebiliriz. Öyle ki, her öyküde anlatılan olaylara ve o öykünün kahramanlarına göre zaman zaman gerçekçi, zaman zaman fantastik ya da iç monolog özellikleri içeren çarpıcı bir biçem kullanması, onun gözlem gücünün de belirgin bir özelliği.

Ele alınan konular ister çocukluk anılarının masum ve büyülü özlemiyle, ister bir aşk söyleminin lirizmiyle, ister toplama kamplarının ya da benzer baskı yönetimlerinin ürkütücü ironisiyle dile getirilsinler, bu öyküler, temelde yaşadığımız çağın gerçeklerini etkili bir ölçülülükle yansıtan ve "huzursuzluk kitabı" diyebileceğimiz bir türün parlak birer örneği. Bir ilk kitap için kutlanması gereken bir başarı.

Cevat Çapan

Hiç bilmeden yazdığım onca şeyi neden yazdığımı, neden böyle yazdığımı biraz olsun anladım Vefa. İçimde kimsenin görmediği kocaman bir böcek var, sen bilmezsin, kimseye söylemedim sümük sümük, kemiksiz, cıvık, yapışkan. Her yerimde hem de. Kötü bir şey. Parça parça kusup atmak için yazıyorum anladım, başka çarem olmadığı için. Söylesem olmuyor, üzülüyorlar, bir bakıyorum başka şeyler yazmışım, başka başka şeyler. Ne halt edeceğini bilemeyen insanlar yazıyorum, yenilmiş insanlar, unutamayan, hiçbir yere göçemeyen, dev suskunluklar, berbat yarım kalmışlıklar.

Çok büyümüş Vefa farkında değilim. Onu sevmekten korkuyorum şimdi, bana yer bırakmıyor, masum da değilim artık kirleniyorum onun gibi, belki bir kanser gibi büyüyorum içimden dışıma, kimse bilmiyor, içimden dışıma çürüyorum. Hiç olmadığı zamanları hatırlamıyorum, ta içimde duyardım yatağımda, ılık ılık kımıldardı, korkardım, çocukluğumu sevmiyorum Vefa onun için. Ellerimi sevmiyorum.

Çok şeye kızgınım anladım. Keşke öyle olmasaydı ama öyle. Keşke bu kadar baş edilmez olmasaydı dövüştüklerimiz. Keşke bıraksalardı güzel güzel oynasaydık. Mızıkçılık etmeseydi hayat, oyunun bir yerinde apansız bitmeseydi... Ama öyle olmuyor işte, bırakmıyorlar, nereye kaçsan buluyorlar. Bir hakem filan olsaydı diyorum bazen, o zaman daha kolay olurdu. Şeyin bana verdiği yetkiye dayanarak deseydi, hop deseydi, belden aşağı vurmak yasak deseydi, haksızlık olmuyor mu kardeşim, yazık değil mi deseydi. Neyi biriktirsen faydasız. Çünkü her şey ölüme karşı destansı bir yenilginin hikâyesi aslında. Yenilirsin.

Birileri bilsin diye yazmıyorum bunları, sen bile yoksun aslında, hayalsin, çocukluk arkadaşım Karagöz gibisin. Hem olsan ne olacak, her şeyi bilsen ne olacak, neyi değiştireceksin ? Neyi değiştireceksin be Vefa ?.. Bana unut filan diyeceksin. Geçer üzülme, yok bi şey, boşver, hayat güzel filan diyeceksin. Deme. Kal yanımda yalnız, kimseye söylemediğim şeyler bunlar, anlamaya çalışma.

Yazıyorum işte. Kendimle konuştuğum gibi değil, tekir kedime anlattığım gibi de değil, nasıl uzun uzun anlatamayıp, karanlık yüklükte melodika çaldıysam öyle yazıyorum. Başka ne halt edeceğimi bilemediğim için...

Ne oldu da böyle hissediyorum, anlatamam, kelimeler tehlikeli. İçimde bir şey muhteşem bir yenilgiyle öldü, sadece onu biliyorum, bütün kalelerinde yavaş yavaş söndü. Aklımda hiç eskimeyen, renkleri bile silikleşmeyen o eski zamanlarda, dantelli mutsuz odalarda o kadar çok an hatırlıyorum ki ve o kadar çok şeyi unutamıyorum ki, olduğu gibi anlatamam. Hani bir şey dersin anlatmaz, aslında bu değildi dersin, aslında bu değil demek istediğim...

Mutlu kediler anlatırdım kedime, oturur bakardı, mutlu Karagöz'ler, mutlu çocuklar anlatırdım, affeden, gülen, hemen unutan çocuklar. Senin duaların nasıldı Vefa ? Canın uyurken bile acır mıydı ? Vefa sen yoksun. Olsaydın da değiştiremezdin. Şimdi geçer, birazdan biter derdim. Bitmiyor, acıyor daha, o eşsiz savaş meydanlarında dumanım tütüyor, içimde kanı akıyor o eşsiz çocuğun, onun için yazıyorum, üzgünüm onun için.

Aralık

Artık oradaydı. Biz ölüme uzak yaşayanların henüz bilmediği, yaşamla ölümün iç içe geçtiği aralıkta. Oraya varmadan az önce bir şey ona o tuhaf anın geldiğini söylemişti sanırım. Çünkü biliyordu. Yatağın bir ucunda yan yatıyordu. Soluk soluğa bekliyordu... Biliyordum, korkmuyordu. Bu anın geleceğini düşündüğü zamanlarda hep zor olacağından korkardı. Bunu hiç söylemezdi ama ben bilirdim. Şimdi korkmuyordu. Kıştı. Akşamdı. Bana en son ne söylediğini hatırlamıyorum. Artık konuşmuyordu. Güçlükle ısıttığı soluğunu duyuyordum sadece. Gözleri kapalıydı. Düşlerini bilmek istedim. Belki yatağından kolayca kalkıp çamaşır yıkamak istiyordu. Belki üşüyordu. Karnına dokundum. Bir zaman benim büyüdüğüm ıslak karanlıkta şimdi kocaman bir ur durmaksızın büyüyordu. Ölüm kötü kötü kokuyordu. Haftalardır bu kokuyu duyuyorduk. Yorgun teninde yaralar açılmıştı. Ama söz yoktu. Saçları yoktu. Etleri yoktu. İskeletini saran sarı, solgun, buruşuk bir deri vardı yalnızca. Ölümün renginin sarı oluşuna bir kere daha orada inandım. Tanıdığım yüzü yoktu artık. Çirkindi. Onu böyle hatırlamaktan korkuyordum. Bu korkuyu hiç kafamdan atamamaktan korkuyordum. Her gece yatağımdan kalkıp bir odanın karanlığına yürüdüğümde, onu arkamda soluk alırken duyacaktım belki. Ya da bir odanın kapısından geçerken karanlığın içinde onun beni izlediğini bilerek oraya bakmayacaktım.

Onu sıkı sıkı tutuyordum. Kelimeler yoktu. Gözleri kapalıydı. Karanlık mı, değil mi bilmiyordu. Soluk soluğa koşar gibi kül rengi bir ölüme dalıyordu. Kaçınılmazın çaresiz geri dönüşsüzlüğünü hiç bu kadar yoğun hissetmemiştim. Hiç bu kadar küçük olmamıştım. Ona her dokunuşumda daha uzaktı. Odanın içinde her şey ona saygılı bir uzaklıkta, korkutan bir kımıltısızlıkla, sessizce bekliyordu. Saati fark ettim. Bilmediğim dünyalarda bilmediğim kavgaları tek başına veriyordu. Her soluk alıp verişinde, ölümün bir soluk ötesinde yavaş yavaş ölümün kendisi oluyordu. Ulaşamıyordum.

Masallar anlatmıştı. Sığındığım kuytular açmıştı yatağında korktuğum gecelerde. Leblebi tozum bittiğinde, topum kaçtığında, şiirimi unuttuğumda oradaydı. Çocukluğumun uykulu bir yaz gününde, ona bilmediğim şeyleri sormanın alışkanlığıyla durup dururken evrenin anlamını sormuştum. Gülmüştü. Gülüşünde korkumu azaltan anlamlar bulmuştum.

Değişmeye çalıştı biraz. Ama biraz. Çünkü biliyordu. Güçlükle derin bir nefes aldı. Karşıki evin balkonunda yıllardır hiç kullanılmadan öylece duran beyaz bisiklete ait anlatmadığı öyküler düşleyişini hatırladım. Tuttu nefesini. Ben nefesimi tuttum. Soğuktu. Hava iyice kararmıştı. Bahçede rüzgârla sallanan salıncağın geceleri duyduğum sesi vardı yalnız. Huzursuz uykularını hatırladım. Aynada kendine son bakışını hatırladım. Saate bakışını... Kasıldı. Tutuyordum. Her şeyin durduğu, salıncağın bile sustuğu bir anda iki kıyıda asılı kaldı. Nedensizce mavi bir elbiseyi hatırladım. Koptu sonra. Usulca bıraktığı soluğunu kopuşundan sonra duydum...

Elbiselerini, küçücük ayakkabılarını gördüm. O küçük evde bıraktığı küçücük izlere baktım. Anladım ki, evrende hiçbir şeyin, onun kocaman gidişinden haberi yoktu.

Yeşil Hırkalı Kadın

Akasyalar henüz kesilmemişti. Mahalle çocuklarının tozlu arsalarda mavi beyaz çizgili plastik toplarla maç yaptığı ve sonra sokak çeşmelerine koşup ağızlarını dayayarak kana kana su içtikleri, üstüne leblebi tozu ya da horozşekeri yedikleri, bayramların, gecelerin ve gündüzlerin uzun olduğu yıllardı.

Bu yılların da gerisinde unutulmuş, küskün bir İstanbul mahallesinin yıkık dökük ahşap evlerinden birinde, unutulmuş bir kadın, penceresinden yeni bir sabaha uyanan İstanbul'a bakıyordu.

İki kişi geçti sokaktan. Camekânları buğulu, üç tekerlekli arabasıyla poğaçacı yokuşu aceleyle indi. Kadın poğaçacının telaşına görmeyen gözlerinin bilgeliğiyle gülümsedi. Ayakkabısının arkasına basarak ve sakar sesler çıkararak büyükçe bir poğaça arabasını yokuş aşağı indirmeye çalışan bu zavallı adamın halini anlamak, görmeyen biri için bile zor değildi. Gülümsemesi birkaç saniye daha dudaklarında asılı kaldı kadının, sonra yitip gitti.

Yalnız yaşıyordu. Pek kimseyle görüşmezdi. Her gün görüşüp iki laf ettiği sütçüsüne bir kez "artık yetmişine yaklaştığını" söylemişti, ama o kadar da yaşlı görünmüyordu. Kendisiyle aynı yaşlarda olan sütçüsü, kadının aslında o kadar da yaşlı görünmediğini söylemeye çekinmişti o gün. Bir zamanlar gür ve kızıl olduğunu tahmin ettiği saçların şimdi soluk kül rengi göründüğünü söylemeye cesaret edemediği gibi, susmuştu. Bu kadında eski sevdalardan, eski şarkılardan, eski İstanbul'dan bir şeyler saklı olduğunu sanmasa, gizli gizli onda bir şeylere sevdalanmasa, belki de her sabah bu eve gelmeyecekti.

Kadın her sabah aynı karanlığa uyanır, renklerini hiç tanımadığı gün ışığını yüzünde hissetmek için küçücük ahşap evinin karşı mezarlığa bakan pencerelerini ardına kadar açar, kışın önce odun sobası kokusu ile arka sokaktaki ekmek fırını kokusunu duyar, sonra mesela bir soğuk demirci ustasının uzaklardan gelen kaynak kokusunu veya bir yerlerde elektrik

şebeke onarımı yapıldıktan sonra bağlantı yerlerine dökmek üzere limon sandıkları yakılarak bir tenekede eritilen zift kokusunu hayatına katar, derin derin içine çekerdi.

Her sabah telaşla bu parke taşlı eski İstanbul sokağından aşağı doğru inen kimi insanlar, tüm bu kokuları ve hatta köşedeki kırtasiye dükkânının kapısının ardından hep aynı tebessümle geçenlere selam veren amcayı fark etmeseler de, yolun sağında küçücük sıra sıra ahşap evlerden birinin ikinci kat penceresinde gün ışığını yüzünde duyarak karşı mezarlığa doğru anlaşılmaz bir huzurla bakan bu yeşil hırkalı ihtiyar kadını görmeden edemezlerdi.

Nasıl geçindiğini kimse bilmezdi. Her işini kendi görür, hırkalarını kendi örerdi. Hırkaları yeşildi, mordu, maviydi. Mezarlıkta ağaçlar yeşildi. Çocukluğunda yeşili düşünmekten yorgun düştüğü olurdu. Sesin uzaklaştıkça azalması gibi, ağaçların uzaklaştıkça küçülmesini düşlerdi, kuşları uçarken düşlerdi; dünyayı, gezegenleri, geceyi, balıkları...

Daha birkaç gün önce yakındaki bir dükkândan kavanozda bir balık almıştı. Güçbela eve getirmiş, televizyonun üstüne yerleştirmiş, her gün belli belirsiz bir tebessümle karşısında oturup başını hafifçe bir sağa bir sola eğerek dakikalarca seyretmişti. Yeşildi balık. Pek şakacı dükkân sahibi ona tıpkı istediği gibi yeşil bir balık verdiğini söylemişti. Yeşil en sevdiği renkti.

Sütçü, kapının karşısında, televizyonun üstünde duran bu içi su dolu "boş" kavanozu ilk gördüğünde, gözlerini kapadı, yutkundu, sustu. O gece hiç uyumadı.

Ertesi sabah sessizce geldiği ahşap evin karşısında, pencerede yeşil bir mezar taşı gibi kımıltısız duran ve kimsenin bilmediği bir bakışla mezarlıktan sonsuzluğa doğru bakan bu eşsiz kadını uzun uzun seyretti. Eve doğru yürüdü, kapıyı çaldı.

"Balık" dedi sütçü.

Kadın gülümsedi.

"Adı var mı ?"

"Henüz yok" dedi kadın.

Kumrular, kırlangıçlar uçuştu ahşap evin saçaklarında. İki kumru ötümü sustu ihtiyar sütçü.

"Adı 'Yok' olsun" dedi ihtiyarca.

Gülümsediler.

Bir Umuttu Bizimkisi Erkan

Işıklar söner,
hayal perdesi aydınlanırdı.
Ben, olacak her şeye gülmeye önceden hazır,
hayatın bütün kederlerinden uzak
Karagöz'ü beklerdim.

Şiir kitapları ile çakmağı bende şimdi. Annesi babası ta Bostancı'ya taşındılar. Ben de başka yerde oturuyorum, ama uğruyorum mahalleye arada bir. Şöyle bir yürüyorum çocukluğumda bana kocamanmış gibi gelen sokakta, nasılsa kalmış kestane ağacının dallarına bakmadan, pek kimseye görünmeden, kıvrılıp yokuştan çıkıyorum... Mahalle onsuz da yaşayabiliyor. Aslında bakkal Alibey Amca dışında hiç kimse onsuzluğun farkında bile değil artık.

Geçen yıllarla yavaş yavaş ağaçların çoğunu kesip eski güzel yüzünü sildiler mahallemizin. Önce çeşme kurudu, sokak asfaltlandı, yeni binalar yaptılar sonra. Onları ne zaman yaptılar hiç anlayamadık. Oysa yeni yapılan her inşaatın ikinci katından kumlara atlarken, oralardan tahtalar çalıp çalıp kuş kulübeleri, köpek kulübeleri, tornetler, ağaçlarda evler yaparken ne güzeldi her şey...

O günlerden sonra gün ışığı, uzun yılların alışkanlığıyla her gün değdiği taşlara, pencerelere bir daha hiç dokunmamacasına gitti mahalleden. Biz büyüdük. Kunduracı Bahri Amca taşındı. Bahar güneşinde oturmak için kapısının önüne bir daha hiç tabure atmadı bakkal Alibey Amca. O da küstü bir şeylere ama yine de tatlı gülümseyişi hiç düşmedi ihtiyar yüzünden. Bildim bileli ihtiyardı, bildim bileli hep o aynı tebessümle bakardı... Geçenlerde uğradım ona. Beni görür görmez gözleri doldu. Nedenini biliyordum, beni gördüğünde onu hatırlıyordu. Biraz oturduk, sigaralarımızı yakıp uzun uzun konuştuk ondan...

Onu ilk defa yedi yaşımda görmüştüm, mahalleye ilk taşındıklarında görmüştüm hem de. İncecik bir çocuktu Erkan, benim gibi. Sandalyeleri, çekmeceleri telaşla kamyondan eve taşırken bakıp bakıp gülmüştü. Dut mevsimiydi. İki gün sonra ilk defa mahalledeki bir dut ağacının üstünde konuştuk. Ertesi gün bisikletlerimizle arka mahallelerin daha da uzağına ilk keşif gezimizi yapmaya karar vermiştik bile. Yağmur yağıyordu. Yüreklerimizde büyük maceraların çırpıntısı, zillerimizi çala çala, hızlı hızlı pedal basıp eski limana kadar gitmiştik. İnce, sessiz bir yağmurun altında bisikletlerimizi bir kenarda unutup koştuk hatırlıyorum, ıslak liman taşlarından denize bağırdık, koştuk, yine. Yakındaki bir gemi düdüğünden korkup birbirimize sarıldık sonra birden. Sonra hep öyle iyi dost olduk işte... Her şeyde dedik, hep böyle...

İncir sütü, dut şerbeti hepimizin elinde yüzünde aynı kocaman lekeleri bırakırdı, ama biz yine de başkaydık işte. Kabuk bağlamış yaralarımız da bizim, birlikte acırdı...

"Versene lan çocuğun misketlerini sidikli Çetin !"

"Sana ne lan boklu Erkan ! Yuttum oğlum ben onları, oynamasaydı."

"Doğru mu lan Günan ?"

"Beş tane misketimi sonra vericem diye dün almadın mı yalancı !"

"Git lan sümüklü, bi vurucam uçcaksın."

"Hop oğlum hop kimi dövüyosun. Ona bi vur bak n'oluyo."

"Patladın mı oğlum, sonra veririz işte."

"Şimdi ver oğlum."

"Alın lan, sizin misketinize mi kaldık. Aç avucunu, al işte bir, iki..."

"Benimkiler yeniydi."

"Ne fark eder oğlum lan alın işte aynı."

"Çık oğlum cebindekileri, Günan'ınkiler yeniymiş."

"Alın lan alın. Bi daha topumla oynatırsam."

"Oynatma oğlum, biz zaten mahalleye top aldık, akşamüstü maçta görürsün fıstık gibi top. Oynama lan Günan sen de bi daha bununla..."

Güneşin en yoğun olduğu öğle saatlerinde bütün çocuklar öğle yemeği ve belki de biraz uyku için evlerine dönerken, mahalleye de uykulu, sıcak bir sessizlik çökerdi. Öğleden sonra pencere altlarında tanıdığımız ıslıklar hepimizi çırpıntılı bir sevinçle yeni oyunlara çağırırdı yine. Ve herkes bilirdi ki birazdan, tozlu sıcak yaz balkonlarından aşağı incecik bir kadın, incecik

bir sesle "Küçüük" diye art arda bağıracak, ya da kısa pantolonlu çocukların içinde yalnızca bu çocuğun karşı koyamayacağını bilen birisi, tülleri uçuşan açık bir pencerenin karanlığından art arda yine onun adını çağıracaktı.

"Erkan ! Erkan !"

Hep böyle olurdu. Tepesinde bütün sıcaklığını hissettiği güneşi küçük elleriyle gölgeleyerek Erkan yukarı bakar, maçın tam ortasına ansızın giriveren bu teyzenin bakkal siparişini isteksizce duyar, ipe bağlı bir sepetin sallana sallana aşağı inişini anlık bir mutsuzlukla seyrederdi.

Bazen ödülü sepetin içindeki birkaç şeker olurdu, belki birkaç parça çikolata, ama harçlık ya da çikolata için yapmazdı bunu.

"Aferin Erkancığım."

Apartmandan sarkan telefon tellerine takıla takıla yukarı çekilen sepete bir iş yapmış olmanın sevinciyle sıcacık bakardı.

O yıllarda her sepetin, İstanbullu her çıtalı uçurtmanın, her şeytan uçurtmasının başı bu tellerle beladaydı. Kaç tane uçurtmasını tellerde bırakmış, okula giderken kaç uçurtmasının her sabah aynı tellerde biraz daha yırtılıp yok oluşunu gizli bir hüzünle izlemişti. Hele bir gün öyle kocaman, kırmızı bir uçurtma yapmıştı ki Erkan, herkes bayılmıştı. Mahallenin en büyük, en güzel uçurtmasıydı o. Arka mahallenin çocukları bu kocaman kırmızı uçurtmayı havada salınır görünce amma bozulmuşlardı... Daha o gün takıldı tellere kırmızı uçurtma. Şimdi o uzak yılları düşündükçe, içimde ince bir sızıyla hatırlıyorum ki Erkan bir daha uçurtma yapmamıştı hiç.

Sepet yukarı çekilir, avuçlarında ödülü, Erkan koşarak oyuna dönerdi.

"Bu senin, bu senin, Günan bu senin, bu sütçü amcanın atına, bu da benim."

Gazozuna maçlardan, arka bahçede yan yana duran dut ağaçlarında, incir ağaçlarında süren ebecilikten, mahalle savaşından, kukalı saklambaçtan yorulunca, akşamları yarasalar çıktığı vakitler hani, üzerimizde az önce yakıp söndürdüğümüz ateşin tatlı yanık kokusu, komşu kömürlüklerinin damlarında birbirimize yanaşır, sırt sırta oturup oyundan yorgun bedenlerimizin tatlı sızısını, terden ıslak sırtlarımızın güvenli sıcaklığını duyardık...

70'li yılların sonlarında üniversitedeydi. Gözleri tedirgindi, düşmandı, yorgundu. Bir iş yapmış olmanın sevinciyle uykusuz gecelerde fikirler yoğurdu. Dolu dolu kül tablaları arasında dağınık odalarda şiirler, kitaplar

eskitti. Okul tatili sıcak yaz günlerini, ısırgan otları arasında saklambaçları, topaçları, misketleri, tozlu arsalarda gazozuna topları, mahalle maçlarını, ezbere bildiği dut ağaçlarını unuttu. Uçurtma uçurduğu, sıcak yaz gecelerinde saklambaç oynadığı mahallelerde, geceyarılarında korkuyla soludu...

Üç yıl sonra, bir sonbahar geceyarısı bir odada yalnızdı. Kapıyı çaldım. Daha doğrusu önceden kararlaştırdığımız gibi tıklattım.

"Geldin mi Günan ?"

Sorunun saçmalığını düşünecek halimiz yoktu. Hiçbir şey komik değildi. Konuşmadık önce. Uzaklarda yaralı bir geminin arada bir duyulan iniltisi, bir masa saatinin tik takları, köpek havlamaları ve bir kurşunkalem ucunun kâğıt üzerindeki aceleci sesi vardı yalnızca. Telaşla bir şeyler yazıyordu. Korkuyla ve korku yüzünden fısıltıyla konuştuk.

"Kötü bir şey oldu Günan."

"Bilmiyorum Günan, kötü bir şey oldu."

"Al bu kâğıdı, adresler var, telefonlar var, git Günan."

"Buradan olmaz telefon. Gelemem Günan, bilmiyorsun."

Sarkıtıp dudaklarını bir şeyler topladı durmadan, yerimizi biliyorlardı demek, kukalı saklambaçtaki gibi, yardım ettim. Bir an önce çıkmalıydık. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama çok değildi, gürültüler duyduk. Bir jipin sesini duyduk. Kalan kâğıtları, iki tane kasedi, resimleri, hepsini soluk soluğa yaktı sobada. Yukarı koşuyorlardı. Korkuyorduk. Kapının arkasına bir şeyler koymak geldi aklımıza ama vakit yoktu. Yapacak bir şey yoktu. Onu hiç mahalle maçlarında, kukalı saklambaçta, başka şeyde o kadar çaresiz görmemiştim. Kapıdaydılar. Teldeki uçurtmasına bakarken bir kere öyle bakmıştı, tıpkı öyle, belli belirsiz... Bağırdılar. Kapıyı kırdılar. Baktı bana anladım. İki adım uzağındaydım, ellerimi uzattım tutsun.

"Çocuk olma Günan."

Atacaktı kendini. Telefon tellerine takılacaktı ama önce. Hiç bağırmayacaktı. Cam şangırtılarını pencerenin bir adım ötesinde duyacaktım. Duramadım. Baktım ona öyle, camlarda birileri Erkan'ın adını çığlıklayacaktı. Sarıldım bırakmadım.

Aldılar bizi. Küfrettiler. Ayrı ayrı yerlere götürdüler. Sekiz gün sonra çarşamba çıktım ben. Erkan'ı bulamadık, annesiyle çok sorduk, babası kalp hastasıydı gelemedi. Nakilde kaçmış, öyle dediler; çakmağını, cüzdanını verdiler. Bilmiyorum nerede Erkan şimdi. Sağa sola telefon numarası

bıraktık, bakarsın çıkar gelir. Dargın ayrıldı benimle. Bırakamadım ölsün. Yok şimdi.

Şimdi uzun bir aradan sonra yine İstanbul'dayım. Onu pek düşünmüyorum. Her zaman değil ama bazen, yaz akşamları yarasaların çıktığı vakitler belki, sırtımda sıcacık bir ürperti duyuyorum. Bazen sidikli Çetin'ler geçiyor önümden, Günan'lar geçiyor bisikletli. Uzaklarda yaralı bir geminin arada bir inlediğini duysam, gözlerime gece vakitlerinin, rüzgârlı sessiz sokakların, ıslak liman taşlarının yaralı hüznü düşüyor. Sepetler sarkıyor bazen sıcak yaz pencerelerinden, gülüyorum.

böyledir Günan,
umutlar büyütürsün,
uçurtman tellere takılır.

Kuzguncuk Berberi

Mario Levi için

Anlatacaklarım hiç onun anlattığı gibi olmayacak... Yirmi iki yaşındaydım o zaman. Yazdı. Onun küçücük berber dükkânının önünde, geçen bahar diktiği salkımsöğütlerin yarı gölgesinde çay içiyorduk. Yine öyle duruyordu. İhtiyar yüzünde nedenini sormaya cesaret edemediğim o derin acı tütüyordu yine. Onu severdim, o bilmediğim derin yarası için severdim belki, bilmiyorum. Arada bir uğrardım öyle işte, uzun uzun konuşurduk. Bazen ben heyecanlı heyecanlı bir şeyler anlatırken yüzüme başka türlü bakarken yakalardım onu. Gözleri dolu dolu olurdu, anlamadığım bir şey olduğunu anlardım, soramazdım. Ellerini nereye koyacağını bilemezdi o zaman, gözlerini çevirip pudra kutularına, makaslarına, başka yerlere bakardı. O gün sordum...

"Anlat Yoel Amca ne olur."

"Kimseye anlatmadım."

"Bana anlat Yoel Amca."

Çayının son yudumunu bitirip kalktı. İçerideki demlikten taze çay doldurdu, her şey tamam mı içeride, yerli yerinde mi diye baktı, genç kanaryasının kafesine dokundu çıkarken. Geldi, sıkıntılı sıkıntılı oturdu sandalyesine. Yüzü dolu doluydu.

"Birini öldürdüm ben."

"Yoel Amca sen sineği bile öldüremezsin."

Çenesi titredi. Dudakları düştü çocuk gibi, başını eğip çayını karıştırdı ben görmeyeyim diye. Lafı değiştirir gibi canlı canlı anlattı.

"Burası o zamanlar böyle değildi... Bak şu sokağın ta üstünden ta buraya kadar ahşap sıra dükkânlar vardı. Karşıki fırının mis gibi ekmek kokusuyla uyanırdık sabahları. Demirli ahşap kapılar vardı, kepenkler vardı, besmeleyle açılırdı, her bahar boyardık... Islak dükkân önlerinde mahmur çıraklar oraya buraya koşuşurdu; bir Hasan vardı, manavın çırağı, mis gibi

yapardı buraları, sonra evlendi gitti; sonra poğaçacı Ali geçerdi, sen hatırlamazsın poğaçacı Ali'yi."

Ne güzel anlatırdı... Onu dinlemeyi ne çok severdim... Serin gölgelikli ağaçlardan, döküntülü asmalardan, işlemeli ahşap kafeslerle sarkıtılmış sakaların, kanaryaların ötüşlerini, kapı önlerine atılan taburelere dükkân sahiplerinin esneye gerine keyifle kuruluşunu, tavlalarda zar seslerini, ince belli çay bardaklarında şıngır şıngır kaşık seslerini, o eski çayların lezzetini anlattı. Küçük cumbalı sarı evine baktı, dükkânına baktı. O derin acı çöktü yüzüne yine ağır ağır.

"Bu dükkânla üstündeki şu evi almak kolay olmadı... O üç küçük odada yaşamak kolay olur mu hiç... Sessizlikte... Böyle..."

İçerdeki iki koltuktan birine, duvar kenarındakine bakıyordu. Yutkundu. Neyi anlatmaya çalışıyordu anlamıyordum, sormadım ama, nasıl başlayacağını bilemiyordu bekledim.

"Karımla iki çocuğumu bıraktım ben... Şeyde bıraktım, toplama kampında. Bırakıp kaçmak... bu aşağılık adam için kolay olmadı çocuğum, anlamazsın, ben anlatabilir miyim bilmem... Söylemedim kimseye."

Sesi titriyordu, bembeyaz seyrek sakalı, kırılgan elleri titriyordu, saklıyordu ellerini.

"Başkası bunu yapabilir mi be ! Karısıyla iki çocuğunu ölüme bırakıp kaçabilir mi... Ben yaptım bak işte. Ben... Yoel..."

Onun o korkunç yalnızlığını anlayamazdım, onu daha çok seviyordum şimdi, susacak diye korkuyordum, susmadı. Yıllardır onunla yaşayan; kâbuslarına, geceyarıları haykırmalarına, damgalı, pranga izli kollarına ve uykusuz gecelerde ağlayan Yahudi dualarına anlayışla acıyan iyi huylu Fatma Teyze'yle nasıl evlendiğini öğrendim.

Zaman zaman avunmuştu. Yeni küçük sıkıntıları, felaketleri, eski büyük acılarının yaralarını sarmıştı, her şey az çok değişmişti, ama onlar, sesler... düdükler, paletler, kürekler, durup dururken, öyle kimse duymadan, kafasının içinde durmadan doğuran kanserler gibi yeniden büyümüştü hep...

"Akşam oluyor bak."

Birazdan küçük berber dükkânının uykulu öğle vakitleri, huzurlu akşamüstülerle yavaş yavaş zehirli bir akşama akacak ve onun zavallı aklını küçük cumbalı sarı evde bekleyen eski dostlarıyla gecenin içinde çaresiz ve yalnız bırakacaktı. Bunu anlayamazdım.

"Susma Yoel Amca."

İçinde ılık bir zehir gibi dolaşan dostlarıydı onlar artık... Adları, yüzleri yoktu. Hiç ummadığı gecelerde onunla yalnız kaldıklarında, hastalıklı bir titremeyle usulca sarıyorlardı onu, hep böyleydi... Ama geldiklerini bilirmiş Yoel Amca. İçinde bildiği bir sıkıntı olurmuş. Saç diplerinden ensesine uğursuz bir ürperti dalarmış, kasılırmış öyle, burnuna kanla karışık irin kokusu gelirmiş. Sonra kısacık bir an, kızının kokusu başını döndürürmüş.

"Öyle sesler duyarım ki çocuğum bazen, desem ki şöyledir, ama değil, anlatması zor, hem tuhaf tuhaf şeyler de görürüm... Karanlığın içinde iniltiler dolaşır, durmadan birileri fısıldaşır. Haykırmalar duyarım, kimse duymaz benden başka, çoğalırlar. Düdükler öter, düdükler..."

Duvarda küçük karaltılar büyürmüş. Kocaman olurmuş hepsi. Her birini tek tek tanıdığı kanı çekilmiş eller ahşap tavanlardan, köhne duvarlardan, karanlık böcekleri gibi çıkıp sevgiyle yüzünü okşarmış. Affeden son bakışlar görürmüş, "üzülme" diyen usulca, "yorulma artık, unut" diyen. Nefreti, korkusu boğazını sıkarmış işte o zaman. Göğsünde yapış yapış, koparıp atamadığı o tuhaf ateşten şeyle utancı yanarmış.

"Ellerim boğazımı sıkar ama nasıl sümük sümük olur ellerim, gece uzar ah nasıl..."

Yetmiş bir yaşında hâlâ, kimsenin bilmediği gecelerde yeniden kaçarmış... Yeniden, hayatını kurtaran çırılçıplak ölüler çukurunda onlarla çırılçıplak, ölüler yığınının içinde deri, kemik ve irinden oluşan mor soluksuz bedenlere sarılarak.

"Susma Yoel Amca."

Farklı deri rengini gizlemek için üzerine ifadesi umutsuz, son bakışları Tanrısız yüzleri çekerek saklandığı üç gün gibi saklarmış korkak bedenini.

"Üç gün o çukurda Tanrı'yı unutabilir insan..."

Onu hayata doğuracak sevgili ölüleri üzerine sevgiyle yığılırmış, omzundan aşağı bir göz akar, ayağı, patlayan bir karın boşluğunun içine kayarmış. Korkusu cesaretle susarmış ama. Artık Tanrı onu duymaz, oradan umut çıkmaz, orada kimse onu bulamazmış.

"Dualarım ağlar, beklerim, yeni bir şey olmaz..."

Bir sabah hiç beklemediği bir şey olmuş. Orta yaşı hayli aşmış, saçları hafifçe dökük, sarışın bir adam, sarsak adımlarla dükkândan içeri girmiş.

"Bana baktığı ilk anda onu tanıdım. Koehler... İlahî bir mucizeydi bu. Rudolf Frederick Koehler... Hafifçe döküktü saçları olsun, ıslak saçlarını hâlâ geriye tarıyordu, aynı eskisi gibi tarıyordu. Biraz şişmanlamıştı, yüzü kırış kırıştı ama oydu. Oydu. Yüzüm titredi."

Fark ettiğini sanmış. Kapı girişinde öylece bekliyormuş adam, istese çıkıp gidebilirmiş.
"Gitmemesi için ömrümü verirdim."
Tuzağa giren bir hayvan kadar tedirginmiş. İçgüdülerine güvenen gözleri dükkânda dolaşmış, gözlerinde donmuş Yoel Amca'nın.
"Ben, eski alışkanlıkla kaçtım. Kibar bir hareketle gülümseyerek, şöyle hiç konuşmadan, oturması için şöyle tıraş koltuğumu döndürdüm, işte böyle bak."
Oturmuş adam.
"Çenesinin altına dokunarak başını yavaşça geriye yatırdım böyle bak."
Artık rahat ve huzurluymuş. Radyoda dingin bir uvertür çalıyormuş.
Kanarya küçük aralıklarla tatlı tatlı ötüyormuş. Yoel Amca allak bullak. Yıllar sonra ona bu kadar yakın olmanın heyecanı yüzünü yakıyormuş, saklayamadığı bir titremeyle sarsıyormuş onu, aklında resimler çakıyormuş, nefreti çığlıkla yeşermiş içinde.
"Oydu. Buradaydı. Sabah güneşi oturduğu koltukta tatlı tatlı yüzünü yakıyordu."
Sakin olmaya çalışmış. Usturasını bilemiş. Bu işi her zamankinden daha yavaş, özenle yapıyormuş.
"Benimdi. Acelem yoktu. Gülümsüyordum."
Öyle mutluymuş ki... İhtirasla boğazına dokunmuş.
"Usturam elimdeydi. Yutkundum."
Kanarya susmuş. Zaman durmuş.
"Arkasına geçtim."
Dükkân sanki canlı gibiymiş. Duvarlar inip kalkıyor, sanki soluk alıyormuş.
"Başını iyice geriye yatırdım böyle."
Bu işi çok sakin yapmış. Derin bir nefes almış, aynada büyüyen kendi gözlerini görmüş bir an.
"Hiç görmediğim kadar korkunçtular."
Sonra birden olanca çabukluğuyla sol eliyle saçlarından çekerek diğer elindeki usturayla boğazını boydan boya yaran derin bir kesik atmış.
"Muhteşem bir manzaraydı."
Usturanın açabildiği derin yarığa hayranlıkla bakmış.
"Neredeyse bütün boynu kopmak üzereydi."
Tezgâhın önündeki büyük aynaya, tavana kanı fışkırıyormuş. Aynada dehşetle kendini görüyormuş adam. Yoel Amca'yı şaşırtan ve daha da

neşelendiren bir çabayla koltuktan kalkmış. Düşmek üzere olan başını elleriyle düz tutmaya çalışırken garip hırıltılarla bu küçük huzurlu dükkânda yalpalıyormuş.

"Hıs hıs yapıyordu boğazı böyle, nefes almaya çalışıyordu nefes borusunu gördüm açılıyordu böyle, gülüyordum. Her taraf kandı."

Ilık sabah güneşi ve aynalarda daha da çoğalan ılık kanı bütün dükkânı kırmızıya boyamış, kırmızının bu dükkâna ne kadar çok yakıştığını ilk o an düşünmüş Yoel Amca.

"Düştü. Düşerken başı koltuğun koluna çarptı önce, sonra taş zeminde yere çarptı, tak diye çarptı, sekti yerde."

Eli, emirler yağdıran o pervasız, korkusuz, arsız ölümlerin kardeşi sağ eli bilinçsiz kas atımlarıyla titriyormuş. Birkaç komik hareketi sürekli tekrar ederek çırpınmış.

"Tahminimden çok çırpındı."

Daha da komik ve inanılmaz olanı tekrar kalkmayı başarabilmesiymiş. Başı yine komik bir açıyla duruyormuş. Son bir hırıltıyla yeniden düşmüş ve ölmüş.

Sustu Yoel Amca. Nefesim kesilmişti. Ne diyeceğimi bilemiyordum. Bana baktı biraz, sonra yeniden dükkâna baktı, yavaşça yutkundu, konuştu.

"Bana Türkçe sadece sakal tıraşı istediğini söyledi, yerde yatmıyordu, şaşırdım. Bunu iki kere söyledi, aklımdan geçenlerden ne dediğini anlamamışım. Baktım, usturamı bilerken kalmışım öyle..."

"Yani adamı öldürmemiştin değil mi Yoel Amca ?"

Cevap vermedi, duymadı sanki. Adam orada koltukta oturuyormuş işte. Yoel Amca yüzündeki tuhaf gülümsemeyi saklamaya çalışmış. Sonra vazgeçmiş.

"Gülümsediğimi niçin saklıyordum ki..."

Yüzünü yavaş yavaş sabunladıktan sonra, özenle, hiç acelesiz başlamalı tıraşa, diye düşünmüş. Adamın, kolundaki numarayı ve pranga izlerini rahatça görebilmesi için beyaz önlüğünü çıkarmış hatta. Bu sebeple adamın yanından ayrıldığında dükkânın kapısını kilitlemek ve kapalı yazısını kapıya yerleştirmek son anda aklına gelmiş. Tutkuyla tıraşa geri dönmüş.

"Numaramı fark ettiğinde yüzü kıpkırmızıydı."

Sakin olmaya çalışmış adam. Kuzguncuk'ta, şu küçük berber dükkânında ihtiyar bir Yahudi onu nereden tanıyacakmış ?

"Üstelik savaş biteli kaç yıl olmuştu. Yaşlanmıştı. Şimdi kimse onu tanımaz zannediyordu, öyle sakin sakin tıraşın bitmesini beklemek yeter sanıyordu. Ama ben, Yoel... Onu tanıyordum."

Dükkân gereğinden fazla sessizmiş. Usturalar, makaslar, taraklar, cam önündeki menekşeler, limon kolonyası, havlular, hepsi Yoel Amca'yı seyrediyormuş. Eski duvar saatinin sarkacı sanki her zamankinden fazla ses çıkarıyormuş.

"Çıtırtılar, usturamın sakalı kesen çıtırtıları çıtır çıtır kafamda büyüyordu. Terliyordu koca Koehler, fark ettim, terliyordu."

Bu güzel anı daha da neşeli hale getirmek isteğiyle Yoel Amca şarkılı bir ses tonuyla ve güzel Almancasıyla, Herr Koehler'in sıkılıp sıkılmadığını, onu rahatlatmak için başka ne yapabileceğini sormuş. Adının Koehler olmadığını, yanıldığını söylemeyi denemiş adam. İnkâr etmek faydasızmış.

"Sorumu şarkılı sesimle tekrarladım aynı böyle çocuğum. Hiçbir şey istemediğini söyledi, teşekkür etti. Sesi incecikti, nasıl kibardı nasıl, görecektin..."

Hiçbir şey istemediğini kısık bir sesle birkaç kere söylemiş. Teşekkür ederken sessizce ağlıyormuş.

"Onu niçin öldürmek zorunda olduğumu uzun uzun anlattım."

Arada bir kapıya biri geliyor, merakla içeri bakıyor, sonra uzaklaşıyormuş.

"Tıraşın yarısı bitmişti. Kıpırdayamıyordu, elleriyle koltuğu sıkıyordu."

Kesik kesik soluyormuş.

"Usturam boğazına nefesi kadar yakındı."

Usturayı sıkıyormuş Yoel Amca, elleri terliyormuş, eli usturaya geçiyormuş. Boynunda damarların atışını görüyormuş, yaptığı her küçük hareket karşılıklı aynalarda açık yeşil bir sonsuza çoğalıyormuş.

"Nefeslerimiz birbirine çarpıyordu. Kokuyordu. Ağır bir irin kokusu duydum, çürük et kokuyordu, o da duydu galiba, ikimiz de titriyorduk, içim taşıyordu, dayanamıyordum, bağırdım yardım et ! Gücüm yok yardım et ! Bana dayanma gücü ver... Ver !"

"Yoel Amca susma ne olur, şimdi değil..."

"Kızımı hatırlıyor musunuz Herr Koehler ? Nasıl hiç korkusuz dokundunuz ona, hiç azapsız, hatırlıyor musunuz kokusunu ?"

İniltiyle Koehler olmadığını tekrarlamış adam. Göğsü bir körük gibi inip kalkıyormuş. Terden sırılsıklammış ikisi de.

"Tanrımız aynı değil miydi Herr Koehler ? Kaç kere öldüm, düşündüm, öldüm kaç kere, aynı değil miydi ?"

Cevabı "Üzgünüm" olmuş. Gerçekten de üzgün görünüyormuş.

"Kızımı anlattım. Ağlıyordu."

Upuzun saçların, güzel bedenlerin ne hale geldiğini anlatmış Yoel Amca. Adam nefes alıp vermekte artık iyice zorlanıyormuş.

"Kanı çekilmiş eller tahta tavandan, duvarlardan çıktılar hep, tanıyordum hepsini, üstümdeydiler, buramda, buramdaydılar !"

Duvarlar inip kalkıyormuş, kalabalıkmış, sesler duyuyormuş, sesler her yanındaymış. Yüzü mosmormuş adamın, ağzından salyalar akıyormuş. Huzursuz iniltilerle dükkânda çırılçıplak ölüler dolaşıyormuş. Üzerindeki beyaz örtüyü çekip atmış adam, gömleğini yırtmış.

"Karımın ellerime son dokunuşunu haykırdım, son bakışını haykırdım ona. Bak ! diye haykırdım. Bana bak !"

Binlerce haykırıştan kendi sesini duymuyormuş.

"Onların beni affedip affetmediğini bağırdım, bu çaresiz başımı ıslak alnına dayayıp bağırdım, ağlayarak bağırdım, tükürüklerim yüzüne saçıldı."

O da onun gibi bilmiyormuş... Susmuşlar...

Radyoda bir kadın uzaklardan gelen mutlu bir müziğin fonunda Zetina Dikiş Makineleri tavsiye ediyormuş. Kanarya hiç ötmüyormuş.

Koehler'i eski bir ambulansla götürmüşler. Kuzguncuk'ta ne işi vardı hiç merak etmemiş Yoel Amca. O olağanüstü günden sonra küçük berber dükkânı yine her zamanki berber dükkânıymış işte...

Baktım ona. Çayı küçük taburede soğuyordu. Korkunç yalnızlığına, bir suçlu gibi saklamaya çalıştığı ihtiyar ellerine, çocuk dudaklarına baktım. Ağlıyordu. Başımı alnına dayayıp ağladım onunla, ihtiyar yanağından öptüm... Burnumuzu çektik ikimiz de.

"Sen öldürmemişsin ki Yoel Amca."

Hiçbir şey demedi. İstemişti, galiba ona ağlıyordu. Benim hiç bilmediğim başka başka şeylere, hiç kimsenin ağlamadığı kadar güzel ağlıyordu.

Cemil

İstanbul'un içinde yaşayanların bilmediği hayatlar yaşanırdı uzak mahallelerde. Bir akrabamız orada oturmasaydı ben de bilmeyecektim belki. Oralara gelince asfaltı biten geniş yollardan dik yokuşlarla tozlu çamurlu cılız sokaklara çıkılırdı. Benim yaşımdaki çocuklar, arabamızın arkasında toz içinde koşardı; severdim ben. Benim de mahallemdi orası. Öyle hissederdim yani, öyle olsun isterdim. Yaz günleri, boyası yeşil, boyası mavi kapı önlerinde, birdenbire allı güllü kadınlar çoğalırdı. Çamaşır yıkarlardı açık saçık konuşarak, kırmızı, mavi plastik leğenlerinden sabunlu sular kıvrım kıvrım akardı rengârenk oynayan çocukların çıplak ayaklarına. Çingeneler gülüşürdü çiçek pazarı dönüşlerinde. Avuçlarından kan gibi güller dökülürdü... Çöplüklerden faili meçhuller toplanır, gazetelerin yazmadığı cenazeler kaldırılırdı sessiz sedasız... Biz, ellerimizde ayçekirdekleri, bakardık öyle... Aslında ne okul kitaplarındaki kadar masumdu, ne de sosyal içerikli filmlerdeki kadar suçluydu mahallemiz... Kokardı biraz. Çok yerde olduğu gibi yakınından yarısı lağım suyu, küçük bir dere akardı. Martılar gelirdi kıyısına, oradan ilerideki çöplüklere zıplaşırlardı çığlık çığlık. Biz, birbirimize bile söylemediğimiz gizli hayallerimizi ağaç kabuğu gemilerle dere kenarından cılız akan suya bırakır, sonra da, İstanbullu suların, büyük denizlerin ufkuna doğru akıp giden gemilerimizin ardına takılan martılarmış gibi dere boyunca çığlıklarla, gülüşlerle yorgunluktan düşene kadar koşardık. En son düşen Cemil olurdu hep, nefes nefese gülerek, taze nemli otların lağım kokusu ve sarı yeşil sazların ince dokusu arasından uzayıp giden gemisine bakarak...

Babası ölünce anası gündeliğe gidip okuttu Cemil'i. Herkes gibi su sattı yaz günleri, okul sonrası simit filan sattı. Ama herkesten yavaş, herkesten zor büyüdü. Biraz saftı, biraz şakacıydı da. İşi gücü aylaklıktı. Delinin tekiydi yani. Kin tutmazdı. Derlerdi ki babasını oraların önemli adamı İbrahim Bey vurdurmuş. Kan gütmezdi. Bazen büyük büyük kitaplar okur,

bazen hayatı dalgaya vururdu. Şakası can acıtmazdı. Liseyi zar zor bitirdiğinde işsiz güçsüz dolandı mahallede bir iki mevsim.

Çakır ince gözleri İbrahim Bey'in kızına düştü işte o aralar. Boyası mavi, boyası yeşil kapı önlerinde çekirdek yerken öyle, öyle hiç uzun uzun konuşmadan, bilmediği bir tutkuyla sevdi kızı. Kız onu sevdi. Gizli gizli konuştular sonra, düşlerinde seviştiler.

"Rüyamda seni gördüm dün gece."

"Nasıl gördün kız anlatsana."

"Olmaz."

"Hadi kız anlat."

"Gördüm işte."

"Ben hep görüyorum..."

"Sen anlat o zaman."

"Onu anlatmam da şeyi söylerim, öptüm seni..."

"......."

"Kokunu duydum, sıcaklığını duydum yanımda, şimdi böyleymişsin gibi... Aslında daha çok duydum."

"Yuh ! Zaten öptün ya geçen gün yanağımdan. Hem üç defa..."

"Yeter mi kız !"

Yetmedi. Yiğit oğlandı ya Cemil, İbrahim Bey'e çıkıp kızı istedi. Olmaz demişlerdi önceden... Haber gönderip duyurmuştu da olmaz demişlerdi. Ama o gene de... Avluda sonra, ben görmedim görenler söyledi, kızın gözü önünde hem, üç tokat yedi. Üç damla yaşını saydı kızın. Çıktı...

Delirmiş Cemil; öyle dediler. Karşıki dama çıkmış da, bağıra bağıra ana avrat sövmüş İbrahim Bey'in adamlarına. Ta yokuşun başına kadar kovalamışlar bunu, sonra yorulup bırakmışlar.

Sonra bir yıl kadar görüşmediler. İbrahim Bey'in emri... Kokusunu özledi kızın, yanağına dokunmayı, adını söylemeyi... Gizli gizli kendi kendine söyledi adını, durup durup söyledi hep. Gözlerini kapayıp avuçlarını kokladı... Sonra dediler ki düğün var. Kızı gelin vermişler, mütayit Naci'ye, bizim sümük Naci... İbrahim Bey'in emri... Yangına düştü Cemil. Böğürdü. Taşları dövdü.

Düğün gecesi çok düşündü. Dolaştı. Ağaç kabuğu bir gemi bıraktı cılız akan sulara. Boşver Cemil dedik, boşver. Kalktı, eve gitti. Yatağına uzanıp tavanı seyretmiş biraz; anası söyledi. Bir kitapta yarım kalmış bir hikâyeyi

bitirmiş. Doğrulmuş. Bir gece önceden hazırladığı babadan kalma 14'lüsünü yatağın altından çıkarıp beline sokmuş demek o sıra, sonradan öğrendik. Çıkarken kapıyı çekmemiş...

Cemil'i çoktan unutmuştu İbrahim Bey. Umurunda mıydı ?.. Avluda, baş masada, zurnaya el çırpıyordu. Gördük Cemil'i, usul usul geldi. Bir aksilik çıkarmasa, dedik. Kıza baktı. Görmek istediğini görse çekip gidecekti. Üç damla yaşını saydı kızın. Üç adımda masaya çöktü. Zurna sustu. İbrahim Bey'in has adamı masada yavaşça doğruldu. Cemil sol eliyle herifi kendine çekti. Sağ eliyle 14'lüyü herifin karnına sapladı, üç kere sıktı. Elini çözdü. Donduk kaldık öyle biz. Damat mütayit Naci de kıpırdamadı. Yalvarır gibi baktı. Cemil, Naci'yi geçti. 14'lüyü İbrahim Bey'in alnına dayadı. Yapma Cemil... Teri dondu adamın, kanı kesildi. Kaldırdı Bey'i, tabancayı karnına dayadı, üç kere sıktı. Bey üç kere sarsıldı. Masanın ardına, dizleri üstüne çöktü.

Cemil'in ilk vurduğu, Bey'in has adamı, yattığı yerden doğruldu. Şaşkındı biraz.

"Kurusıkı Beyim, kurusıkı, ölmedik" diyebildi sadece.

Cemil gülümsedi. Çakır ince gözleri kıza devrildi. Kız gülümsedi. Koştu Cemil, koşabildiğince hızlı koştu. Tek bir mermi gömdüler sırtına, iki kürekkemiğinin arasına. Düştü, nefes nefese, gülerek. Lağım kokulu nemli otlar, sarı yeşil ıtırlar arasından, kıvrım kıvrım uzadı ıslağı...

Dedemin Hikâyeleri

Taş

Fatih'teki o küçük evde soğuk kış akşamları elektrikler kesildiği vakitler, önce hazırdaki bir mumu yakardı annem. Sonra gaz lambamızın o büyülü ışığı, mutfaktan, dar, uzun koridordan ürkek ürkek geçip, oturduğumuz odaya dolardı. Mutfaktan geldiği için camı soğuk olurdu; fitilini yavaş yavaş açardık ki çatlamasın. Ben dedemin yanına sokulurdum. O, kocaman koltuğundan şöyle bir bakardı gülümseyerek. Buruşuk ellerini pijamalarının ceplerinden çıkarır saçımı okşardı. Öyle tatlı bakardı ki, birazdan bana o çok sevdiğim hikâyelerinden birini anlatacağını anlardım hemen.

Seneler evvelinde, Osmanlı'nın son zamanlarında, orta yaşlı, sakallı, uzun boylu bir adam, karanlık, yarı zindan odasında doğruldu. Heybetli... Böyle kocaman... Mihran Efendi... Kapıyı açıyorlardı şimdi. Kaç gündür bu odadaydı unutmuştu. Çok olmamıştı... Aslında bütün olacakları biliyordu. Kendisi de daha birkaç hafta önce kendi deyişiyle, "yukarıdaki fizika ve kemika aletleri ve takımları dolu odasında bunakları, delileri, cin çarpmışları, havaleli çocukları tetkik edip günlük raporlar tutan tabiplerden"di. Şimdi kendisi aşağıdaydı işte. Bu iki mahzen, bir yemekhane, bir hamam, dört koğuş ve şadırvan havi binada, şimdi yukarı çıkan uzun ıslak karanlık dehlizde, yanında yüzünü iyi bildiği ama adını hatırlayamadığı mahzenciyle yürüyordu.

Sıcaktı, terliyordu. Yarı zindan odaların bir bir önünden geçiyorlardı. Kapıların ardından çığlıklar, iniltiler duyuluyordu, çıplak etlerin üzerine inen sığır derisi kırbaçların, kızılcık sopalarının sesleri duyuluyordu. Bunlara alışkındı, burada her şey, şu karanlık dehliz, şu taş avlu, taş avludaki incir ağacı, kapı yanlarındaki su testileri, kalayı sıyrılmış sahanlar, prangalar, zincirler, falaka askıları, deli gömlekleri, şu merdivenlerdeki ıslak bezler, kusmuklar, bu haşhaşyağı, bu sidik kokusu her şey, her şey günlük hayatının bir parçasıydı aslında.

Küçük, karanlık bir çalışma odasının önüne gelince durdular. Mahzenci kapıyı tıklayıp açtı, az yana çekildi, Mihran Efendi biraz tereddütle içeri girdi. Mahzenci kapıyı kapayıp, dışarıda ama kapının tam dibinde beklemeye koyuldu. İçeride iki eski tabip yalnızdı şimdi.

Ayakta olan, aklî melekeleri ve dahi şuuru yerinde olmadığı gerekçesiyle görev yapamaz raporu verilen, bizim uzun boylu, heybetli Mihran Efendi idi çocuğum...

Hikâyenin böyle bir yerinde dedem pijamasının cebinden mendilini çıkarır, hafifçe dudaklarını silerdi. Biraz düşünürdü, gözleri gaz lambamızın ışığında büyürdü. Sonra yavaşça başını bana döner anlatırdı:

Raporu hatırlıyordu Mihran Efendi. Şöyle bir şeydi:

"...daha evveli Fatih Darüşşifası Vakfiyesinde üçüncü tabip, tababet ve hikmet kanunlarının hepsine tecrübe ile vâkıf, tıp ilmini tafsilatıyla bilmesine ve fenni tıbbın tahsilinde ve tatbikatında uzun zaman harcamış olmasına rağmen, birtakım vahim halleri sebebiyle 1247 senesinin rebiülahir[1] ayı ikinci gecesi hadisesi vukuunda..."

Masanın arkasındaki kuytu karanlıkta oturan diğer tabip böldü düşüncelerini.

"Bütün hikâyeyi yeniden dinlemek istiyorum."

"Bu bir hikâye değil."

"Affınızı rica ederim üstadım. Bütün anlattıklarınızı demek istedim."

"Size bahsettiğim bu adam buraya bir sene kadar evvel geldi. Tarih sizin de malumunuzdur çünkü defaten söyledim... Bir tek mesele haricinde gayet sıhhatli görünüyordu. Kendi halinde ufacık bir cüceydi, gayet zayıftı. Biraz mahcup bir hali vardı. Gözlerini odamda gezdirdi önce. Elleri cebindeydi. Sonra cebinde taşıdığı küçük bir taşı çıkardığında küçücük ellerini gördüm. Yavru bir kuş avuçlarındaymış gibi taşı yavaşça çıkarmıştı."

Susmuştu Mihran Efendi, hatırlamak ister gibi bekledi biraz, sonra anlattı.

"Bana kimsenin, cümle ulemanın, padişahın dahi bilmediği bir şeyi anlatacağını söylüyordu sessizce. Gözlerini gözlerimden katiyetle ayırmıyordu, ama ben gözlerinde sadece korku görüyordum. Yere oturdu. Taşı iki parmağıyla tutup yerden bir karış yukarı kaldırdı ve bıraktı. 'Hep düşer mi ?' diye sordu. 'Düşer' dedim gülerek. 'Çünkü sen sana öğretilene inanıyorsun' diye fısıldadı acıyla ve sustu... Bu hiç ummadığım bir tepkiydi.

Taşını yerden usulca kaldırıp okşayışını, duvarın köşesine büzülüp benim görmediğim yerlere üzüntüyle bakışını hayret içinde izledim. İşte hiç kimsenin bilmediği şey buydu. Bu akıllara sığmaz sırrı bana anlatmıştı ve şimdi benim dahi diğerleri gibi inanmadığımı anlayarak artık alıştığı derin yalnızlığına tek başına yeniden gömülüyordu.

Aylarca konuştuk. Aylarca olamayacağını anlattım ona. Aylarca olabilirliğini anlattı. İzahı mümkün olmayan gayritabiî meseleler mevzuunda ilmin ve mesleğimin gereğiydi 'belki' demek. İlk 'belki'ler beni ilk denemelere zorladı. İlk taşı gülümseyerek bıraktım. 'Ya mümkünse ?' fikri aklımı her gün biraz daha ele geçirdi. Belki de buna ben müsaade ettim."

Küçük, karanlık çalışma odasında iki adam, yarıaçık pencereden gelen serin bir esintinin masadaki bir kâğıdı hafifçe kaldırıp yere uçuruşunu hiç konuşmadan seyrettiler.

"Devam edin rica ederim."

"Önceleri bu küçük adamın bana anlattığı çoğu şeyi notlarıma almadım. Yazılarım hastamın ruhî bozukluğuyla ilgili meslekî tespitlerle doluydu. Sonraki günlerde yaptığım ilk denemeler ile notlarımın farklılaştığını anladım. Esasında kendimde fark ettiğim bu değişiklik, münasebetsiz bir şeyden korkmak gibi basit bir şeydi benim için. Sonraları biraz daha ürktüm. Olabilecek kötü bir şeylerden hakikaten korktum. Ama o tuhaf fikir, geceme gündüzüme karışıyordu, bulaşıcı bir hastalık arsızlığıyla her lahza biraz daha ele geçiriyordu beynimi."

Başını tuttu. Yüzünde Mihran Efendi'nin, sol gözüne yakın bir kas, kalp gibi atıyordu şimdi.

"O korkunç şüphenin içine her gün biraz daha, hem de isteyerek dalıyordum. Her gün saatlerce münakaşa ediyorduk. Artık onun gibi düşünüyordum. Her gece çalışma masamda, küçük bir kandilin ışığında küçük bir taşın yüzlerce kere parmaklarımdan kayıp masama düşüşünü inatla reddediyor, yeniden deniyordum. Her seferinde taşımı biraz daha yavaş, daha dikkatle bırakıyordum. Bana gizli kitap isimleri veriyordu. Devletin kütüphanelerinde, arşivlerinde, müzehhiplik sanatında mahir nakkaşların elinden çıkma yazmalarda, vakanüvislerin anlattıklarında, sahaflarda, İbranîce tercümelerde, bütün Osmanlı külliyatında, İskenderiye, Buhara, Semerkant'tan gelen tozlu, silik, küf kokulu binlerce kitaba dokunarak, bir gizin peşinde yavaşça başkalaşarak eriyip yok oluyordum.

Geceyarıları huzursuz uykulardan uyanıp fecre kadar okuyordum. Karanlık uykulu aralıklarda aklımı isteyerek veriyordum ona."

Titriyordu Mihran Efendi, durdu biraz, yutkundu.

"Birkaç ay sonra ise artık notlara ihtiyaç yoktu, her şey, o akıl almaz ihtilal, kafamın içinde olup bitiyordu. Notları yaktım. Uyku yoktu. Uyuyamıyordum. Masamda oturup saatlerce küçücük bir taşa bakıyordum. Seviyordum onu, inanıyordum, sonra bırakıyordum parmaklarımın arasından boşluğa yavaşça, bu kere düşmesin isteyerek, şefkatle, ağlıyordum..."

Ağlıyordu.

"Bir gün, binlerce kere denedikten sonra bir gün, büyük denemeyi yapmaya hazırdık. O gece, sabah ezanından biraz önce sanki her şey farklıydı. Bu kere her şey başkaydı. Sanki bütün âlem olacaklara hazır, sessizce bekliyordu. Onu ellerimden boşluğa yavaşça bıraktım. Nasıl yavaş, nasıl büyük bir inançla bıraktım bilemezsiniz. Düşmedi. Verdiğim son dokunuşun hızıyla kâinatta kimsenin bilmediği küçük bir gezegen gibi kendi etrafında yavaşça döndü. Öylece kımıltısız kaldı sonra. Öylece kımıltısız... Nefesimi tuttum. O an mahşere kadar sürsün istedim. Belki de zaman durmuştu. Benim dışımda bütün kâinat durmuştu. Ve bu, ben istedim diye öyle olmuştu. Havada duran küçük bir adamı kendi gözlerinizle görmek nasıldır tasavvur ediniz... Bağırdım. İçimde tutamadığım bir şeyle ve olanca kuvvetimle bağırdım. Düştü... Bütün ağırlığıyla yere çarpışı yankılandı taş avluda. Hiç bağırmadı... İncir ağacının yanına iki ince çizgiyle akan kıpkızıl kanını gördüm.

Artık başka biriyim... Hasta olduğum kanaatindesiniz, biliyorum.

Onu gördüm. Belki hayalden hakikate bir anlık uyanıştı gördüğüm... Ama gördüm, inkâr etmemi beklemeyiniz."

Oda iyice kararmıştı. İki adam hiç anlamayan gözlerle bir an birbirlerine baktılar.

"Teşekkür ederim dostum, sizi bugünlük daha fazla yormayı düşünmüyorum. Yarın yine konuşuruz."

Küçük, karanlık çalışma odasının kapısı kapandığında ikinci tabip masasına oturmuş, küçük bir lambanın ışığında notlarını yazmaya başlamıştı bile. Hikâye ilginçti, notları bittiğinde dudaklarında alaycı bir gülümsemeyle kalemini kaldırdı, bıraktı.

Konuşmazdık bir süre. Ben hikâyenin tadı kokusu damağımda, geçmiş yüzyılların hayaline dalardım. Elektrikler gelirdi birden. Buzdolabımız uğultuyla çalışırdı. Dedemin gaz lambamızdaki o büyülü, muhteşem güzelliği, yorgun bir ihtiyara dönüşürdü.

Şeyh

Dedemin anlattığına göre seneler evvelinde Anadolu yakasında böyle bir şeyh gerçekten yaşamış. O şeyhi ilk düşündüğümde ne çok korktuğumu hatırlıyorum. Gaz lambamızın ışığında kocaman burnu, sarığı odamızın duvarlarında uzamıştı. Dedem saçımı okşayıp "Bu bir hikâye" demişti, "unutma".

"İyi değilim ben, belki bir doktora filan gitmem lazım. Ama doktor çare olmaz bana Şeyhim, sana geldim. O bilir dediler, Şeyhim sen bilirsin, Allah aşkına yardım et. Olanlar, bu anlatacaklarım... Çok kötü, çok... Çok uykum var, uyumuyorum ama hiç, korkudan hep, gözümü bile kapamıyorum. Biri olsaydı yanımda daha kolaydı, yalnız yaşamak kötü şey. Dört gün geçti sadece, ama bittim ben, dört gecede bittim, halbuki yirmi üç yaşındayım daha. Ne kadar başkayım şimdi."

Odada ağır bir tütsü kokusu, ıslak halı, ıslak tahta kokusu vardı. Hafif karanlıktı, fazla eşya yoktu. Geniş bir sedirde oturuyordu Şeyh. Gençti, kehribar tespihini tutan sağ eliyle kara kıvırcık sakalına dokundu; bir şey düşündüğü belliydi. Başını öne eğdi hafif, kara kaşlarının altından diğerlerine baktı. Onlar, yerde duvar boyunca sıralanmış elleri dizlerinde dinliyorlardı.

"Leş gibi sarhoştum o gece, bir tek ben içmiştim Şeyhim, affet, orada, kendi evim var ya, işte orada. Yine böyle sıcaktı. Cinlerden, ruhlardan konuşuluyordu, masada ortada bir fincan ile harfler filan vardı, parmaklarımızı fincanın üzerine koymuştuk böyle. Konuşmuyorduk bekliyorduk öyle, sonra bir şey oldu, bilmiyorum, garip bir şeydi, anlatamam, bir sıcaklık hissi parmaklarımda, sonra kımıldadı. Biri itiyordu galiba, saçmaydı ama sinirlerim bozuktu, belki sarhoştum da ondandı bilmiyorum, saçmaydı, tutup duvara fırlattım onu parçalandı, hepsine küfrettim, dinlere, kitaplara, cinlere, topuna sövdüm, bu bana tuhaf bir haz veriyordu, 'İnanmıyorum işte' diye bağırdım. Şeyhim affet, şeytana

uydum... İnanıyorum aslında Şeyhim, inanmaz olur muyum hiç... Tuhaf tuhaf baktılar bana, sonra kalktılar. O gece, herkes gidince, kapıyı daha kapadığım anda başladı her şey galiba. Ensemde bir ürperti hissettim, omzumdan kollarıma, burama, sırtıma doğru soğuk bir şey hissettim. Arkamdaydı. Birden arkama döndüm. Evde yalnız değilmişim, sanki orada, karanlıkta biri varmış gibi geldi, yoktu belki, ama vardı. Birdenbire artık sarhoş değildim, belki korkudandı, koridorda yürüdüm, yatacaktım aslında, yapamadım, evde bir şey vardı, yalnız değildim oradaydı, karanlıkta. Hemen çıktım.

Sabah oluyordu, denize yakın yürüdüm, biraz daha iyiydim aslında. Denizden ılık esinti geliyordu, serin serin yüzüme çarpıyordu, yazlıkçı evlerin pencerelerinde, balkon kapılarında tüller uçuşuyordu. İyiydim. Sıra sıra çay bahçelerini geçtim, tahta masalar, sandalyeler öylece duruyordu, toplamamışlardı, örtüler yoktu bir tek, bu şaştığım bir şey değildi aslında, hep böyle yaparlardı, şaştığım şey başkaydı. Uzakta, en sondaki çay bahçesinde, benim yaşlarımda bir adam sabahın o vakti masalardan birinde denize doğru oturmuş çay içiyordu Şeyhim."

Şeyh'in yüzü hareketsizdi. Odadakilerin bilmediği başka âlemlere bakıyor gibiydi gözleri, başka şeyler dinliyor gibiydi. Bu hali hayra alamet sayılmazdı, bilirdi odadakiler.

"Çayı nereden bulmuştu ki o saatte. Belki çayhanenin sahibiydi ya da orada çalışıyordu. Ona doğru yürüdüm. Bir sese ihtiyacım vardı, 'Konuşmak iyi gelir' dedim kendime. Selamlaştık, adını sordum 'Lem Yuled' dedi. Tuhaf bir isimdi, gülüştük, isminin ne kadar tuhaf olduğunu söylememe gerek yoktu, anlamıştı. Ona adımı söyledim, oturdum. Denizi seyrettik biraz, konuşmadık. Masanın yanında bir kedi duruyordu, daha önce fark etmemiştim, duman rengiydi, kuyruğu dimdik yukarı doğruydu, ürktüm. Gözlerini hiç ayırmadan gözlerime bakıyordu. Bu adam olmasa kaçardım oradan, onun yanında korkum azalıyordu. Oralarda hiç görmemiştim onu, halbuki çocukluğum oralarda geçmişti. Yakınlarda oturuyormuş, öyle dedi, çay bahçesinin hemen arkasında balkonu görünen sarı evmiş onlarınki. Kediler ne kadar çoktu. Kuyrukları dik dik, masanın etrafındaydılar. O, onları görmemiş gibi davranıyordu. Buralara pek gelmezmiş aslında. Ne kadar çoktular kediler Şeyhim, yandaki merdivenden ikişer ikişer iniyorlardı, yukarı çıkanlar da oluyordu ama, her defasında daha çoktular, bir telaşları vardı. Sanki benim bilmediğim bir şey biliyorlardı, bana bakıyorlardı, kuyrukları ne kadar dik, gözlerini ayırmadan

gözlerime bakıyorlardı. Daha fazla oturamazdım orada, 'Yürüyelim biraz' dedim, kalktık. Konuşmadan yürüdük biraz, yola doğru, denizden, kedilerden uzağa. Yol kenarında yürüdük, hiç konuşmuyordu, ben de konuşmuyordum, böyle daha iyiydi. İşte o an içimde bir şey oldu, adını bilmediğim tuhaf bir şey. O da hissetti belki, yavaşça sola döndük, o an işte, koca bir kamyon, sesini hiç duymadığımız, belki fark etmediğimiz o kamyon içimizden geçti. Bilemiyorum işte, biz oradaydık ve o kamyon geçip gitti. Kamyonun arkasından bakakaldım. Ona döndüm sonra, yoktu. Çay bahçesine koştum, nefes nefeseydim, orada da yoktu, kediler de yoktu Şeyhim.

Aptal gibiydim, neler olduğunu anlamaya çalışıyordum, tekrar tekrar düşünüyordum, rüya filan değildi, yürüyordum işte. Sıcaktı. Dolaştım oralarda, eve gitmedim, sağa sola bakınca, bir iki insan görünce rahatlıyordum. Erkenciler kumsala iniyordu, tuhaf tuhaf bakanlar oluyordu, berbat görünüyordum herhalde, çayhanelerde masalara getirilmiş katlı katlı örtüler açılıyordu, orada bir çocuk taşlığı yıkıyordu, baktı bana, ondan da korktum, daha o saatte bile çok sıcaktı, midem bulanıyordu, terliyordum, eve yürüdüm. Eve girer girmez camları açtım, yattım. Daha iyiydim. 'Gece bitti' dedim kendime, o adamın kim olduğu, orada neler olduğu umurumda değildi, bana öyle gelmişti zaten, şimdi uyumam lazımdı iyiydim, 'Böyle abuk sabuk şeylere takılmak saçma' dedim.

Uyudum. Uyumuş olmalıyım, şimdi rüya mıydı bilmiyorum ama gözlerimi kapar kapamaz o kadını gördüm, yeşil bir hırka giyiyordu, kördü, görmüyordu, başını başka bir yere çevirince anladım bunu, bana baktığında gözleri gözlerimi deliyordu. Korkuyordum, gülümsedi, 'Korkma, sana haberlerim var' dedi, uyandım. Kapı çalıyordu, ona uyandım belki, koşarak açtım kapıyı, konuşacak birine ihtiyacım vardı. Karşımdaydı. Eski bir mezar taşı kadar yeşildi hırkası. Kanım çekildi, sırtımdan soğuk bir şey aktı, konuşamadım, öylece kaldım kapıda Şeyhim, kımıldamadım. İçeri yürüdü, oturdu. Görmüyordu ama hiç zorluk çekmedi otururken, büyülenmiş gibi oturdum karşısına, nefes nefeseydim. Yere bakıyordu, acı bir tebessüm vardı dudaklarında, ellerini kavuşturmuş gitmeye hazır gibi koltuğun ucunda oturuyordu, dudağındaki tebessümü hiç bozmadan sakinleşmemi bekledi biraz, benden sana zarar gelmez demek istiyordu belki. İnandım ona, sakinleştim, konuşmasını bekledim, 'haberlerim var' demişti ya Şeyhim onun için. Hafifçe başını kaldırdı, 'Onları yoruyorsun' dedi kalktı, 'üzülüyorlar' kapıya yürüdü, 'kızgınlığın seni azaltıyor' çıktı, merdivenlere

yürüdü, 'nefretini unut' gülümsedi, 'affet' gitti... İnerken yeşil buğusuna bakakaldım... Sonra aklıma geldi, ayakkabılarımı giyip koştum arkasından, merdivenlerden koştum, soracak şeylerim vardı, konuşmam lazımdı, ama Şeyhim, Allah seni inandırsın, o yoktu, kimse yoktu...

Ne yapacağımı bilemeden saatlerce yürüdüm oralarda, sıcaktı, umurumda değildi, anlamaya çalışıyordum yürüdüm. Olanları anlatacak kimsem yoktu, kimsenin umurunda olmazdı, kimse inanmazdı, belki deliydim, anlamsız sözler söylerken buluyordum kendimi, abuk sabuk şeyler. Kafamda bir sürü şey vardı, hepsi birbirine karışıyordu, düzgün düşünemiyordum, beni mahvettiler, canıma okudular benim. Böyle değildim ben."

Soluk soluğaydı. Yardım ister gibi odadakilere baktı. Ne desin ? Belki başka bir şey diyecekti vazgeçti, anlatacağı vardı daha.

"Yürüdüm, az uzakta, çayhanenin arkasındaki o sarı evi gördüm. Birden hatırladım önceki gece olanları, tüylerim diken diken oldu, dün gece gördüğüm adamın eviydi, öyle söylemişti ya Şeyhim, yürüdüm oraya, biraz tereddütle kapıyı çaldım, artık ne olsa fark etmezdi. Bitmişim ben.

Yetmişine yakın bir adam açtı kapıyı, ürktüm azıcık, çünkü ona çok benziyordu. Kibarlığı bırakmadım, yirmi üç yirmi dört yaşlarında birinin orada oturup oturmadığını sordum, 'Oğlunuz olabilir' dedim, 'size çok benziyordu, dün gece konuşmuştuk' dedim. Yüzü titredi, 'Hayır' deyip kapıyı kapamak istedi, pek kibar bir davranış değildi bu ama umurumda değildi artık, ben de o zaman tuttum kapıyı böyle, olanları anlattım bir solukta, hemen orada kapı ağzında anlattım. Aceleyle anlattım artık, ben anlattıkça 'Allahım sen büyüksün' diyordu, Şeyhim aldırmadım, her şeyi anlatınca sustum. Beni içeri aldı. Oturdum, yalnız yaşıyordu, odada her şey, onun yalnız hayatını anlatıyordu. İçeriden elinde karısının resmiyle geldi. Uzun uzun anlattı hikâyesini. Yirmi beş yıl önce, daha bizim oralar öyle binalar, yazlık evlerle dolu değilken, bir yaz gecesi, bir önceki geceye düşen gece yani Şeyhim, yol boyunda yürüyorlarmış, hamile kadınlara iyi geliyor ya yürümek onun için, gündüz de yürümek için sıcakmış... Fark edemedikleri bir anda koca bir kamyon, Şeyhim, büyük bir şiddetle çarpmış karısına. Metrelerce ötede bulmuş onları, eşini ve karnından fırlamış çocuğunu. Lem Yuled 'doğurulmamış' demekmiş...

Artık sokaklar da, ev de bana dar. Geceyarıları sokak köşelerinde oturan yalnız adamlar görüyorum, karanlıklardan dönüp bana bakıyorlar Şeyhim, kediler çoğalıyor o zaman, kuyrukları dik dik kediler. Hangi sokağa girsem

oradalar. Nefeslerini duyuyorum, yürürken, otururken arkamdalar. Dört gün geçti, saçlarımda beyazlar çıktı, Şeyhim bak... Bilmiyorum işte... Kaçamadım sana geldim, o bilir dedim, o çare olur."

Sustu. Odadaki herkes Şeyh'e bakıyordu şimdi. Şeyh oturduğu sedirde yavaşça kehribar tespihini çekiyordu. Dişlerini sıkıyordu, kızgın gibiydi, kara sakalı belli belirsiz titriyordu. Hafifçe sağına döndü. Yavaş yavaş konuştu.

"İyi çalışmışsın... Bizi sınadığını sanıyorsun şimdi, yalan söylüyorsun..."

"Olur mu Şeyhim vallahi..."

"Kes !"

Odada hiç ses yoktu. Hiddeti müthiş olurdu Şeyh'in, bilirdi odadakiler, Allah korusun korkunç olurdu. Alnında herkesin görmekten korktuğu o kalın damar gitgide belirginleşti, sağ gözünün altı yürek gibi üç kere attı. Yine yavaş yavaş konuştu.

"Yalan söylediğin anlattıklarından anlaşılmıyor... Ama ben biliyorum..."

Öyle korkunç baktı ki kara kaşlarının altından, delikanlının sesi dondu. Kesik kesik soluyordu Şeyh, gözünün altı atıyordu yine. Ağır ağır konuştu.

"Şimdi ben sana anlatacağım... Uzak bir hatıra... Dinleyeceksin... Doğru olup olmadığına karar vereceksin."

"Şeyhim izin verirsen..."

"Bismillahirrahmanirrahim... Seneler evveliydi... Bu şehirde değildim o vakit. İki haftadır o günü bekliyordum... Karşı evdeki adam, yeşil açıklığa bakan evinin geniş penceresinden yağmuru seyrediyordu. Görüyordum. Tedirgindi. Sabah posta kutusunda bulduğu tuhaf, olağanüstü yazıyı düşünüyordu herhalde, yazıyı ben koymuştum kâfirin kutusuna. Karanlık bir öğle sonrasıydı. Öğle namazından sonra. Ekimin ilk günüydü. Daha bitirmediği çayını, sehpanın üzerindeki gazetesinin yanına bıraktı, telaşsız adımlarla arka odalarda kayboldu. Çok geçmeden, hırkasını giymiş olarak elinde çayıyla pencerenin önündeydi. Bu sefer oturmadı. Alıştığı hüzünlü ve sefil yalnızlıkla yağmuru seyretti. Kimse sevmiyordu onu, biliyordum. Yalnızdı, radyosu hep açıktı, yeşil lambasını görüyordum. Dürbünüm radyonun sesini duyuramıyordu elbette, ama geniş pencereli odanın ayrıntılarını görmemi sağlıyordu. Yüzüne baktım. Yazıyı düşünüyordu. Yazı ne kadar da tuhaftı. Değil mi kâfir...

En dış mahallede, geniş, yemyeşil açıklığın ayırdığı karşılıklı iki evdi evlerimiz. Uzakta bir ilahî çizgi gibi uzanan ormanın başladığı geniş

açıklığa bakan son iki evde oturuyorduk. İki hafta önce komşusunun cenazesinde tanışmıştık. Oraya yeni taşınmıştım, karşı pencerede arada sırada gördüğüm bu tanıdık yüzle konuşmak istemiştim biraz, komşuluk hatırına sevaptır diye. Meğer moruk kâfirin tekiymiş, bunları Allah da affetmez. Bütün gün yüce Rabbim ve ilahî takdirin gücüyle alay etti. Komşusu yakın arkadaşıydı, nasıl öldüğünü bilmeyişi onu daha da geveze yapıyordu. Yemin ederim ki, aslında bu tür insanlara karşı değilim, Allahlarından bulsunlar.

Kısa çimler üzerinde bir anda beliren küçük gölcüklere baktı. Kendi kendiyle konuşuyordu ya da şarkı söylüyordu, bilmiyorum. Yağan rahmetle başka görünen yeşili, siyahı, kahverengiyi, koyu sarıyı, mübarek yapraklardaki turuncuyu, kızılı, yandaki evin tavuk kümesini seyretti. Gölcüklerde patlayan damlaların balonlarına baktı, yazıdan başka şeyler düşünmeye çalıştı herhalde Allahsız.

Sonra nihayet, onu yakaladığımı anladım. Artık kaçamazdı. Oraya bakıyordu işte, tam oraya, istediğim yere, görmemesi imkânsızdı. Çimlerle kaplı açıklığın ortasında daha önce fark etmediği tuhaf şeyi gördü. Gördüğünü anladım çünkü gidip sehpanın üzerinden gözlüğünü aldı. Hep aynı yere dikkatle dönüp dönüp baktı... Oraya... Hırkasını giymek için yatak odasına gitmeden önce de o orada mıydı bilmiyordu tabiî. Ama şimdi oradaydı. İleride, o küçücük su birikintisi içinde yüzen, beyaz bir sayfa... Gördüğü o şey, öteki renklere o kadar aykırıydı ki gözünde patlıyordu. Sabah olanları hatırladı herhalde. Sayfayı daha iyi görmek için gözlüğünü çıkarıp gözlerini kıstı, yeniden taktı gözlüğünü. Şimdi bu beyaz şey, bütün bütün yağmur yüklü renkler içinde daha da katlanılmazdı. Bakışlarını odasında gezdirdi biraz. Sonra, unutmaya çalışarak, kuzeyli bulutlara, uzak ormanın cetvel gibi mübarek çizgisine baktı. Hayır. İşte hâlâ oradaydı. Rahatsız edecek kadar beyazdı. Yakalanmıştı bir kere.

Çayını yine sehpaya bırakarak öteki odaya gitti. Tahmin edebiliyordum. Her şey, Allah'ın izniyle, düşündüğüm gibi oluyordu. Sabah posta kutusunda bulduğu garip yazıyı buldu ve herhalde korkak bir fısıltıyla yeniden okudu.

'Ve adam okudu. Ve Kuzgun iki kez öttü...'

Yazıyı okuduğu ilk anda öten kuzgunu duymuştu. Bu saçmaydı, biliyordu. Kuzgunlar hep öterdi. Hey mübarekler ! Eski bir kâğıda yazılıydı kelimeler. Geçen birkaç saat içinde biraz silinmişti. Adam, elinde eski bir dürbünle döndü. Evden biraz ilerideydi gölcükler. Beyaz sayfa en küçük

gölcüğün ortasındaydı. Dürbünü gözlerine yaklaştırdı. Soluğunu tuttuğunu anladım. Ben de tuttum soluğumu onunla. Sayfada irice harflerle başlayan bir cümle vardı, dürbünü sayfanın üzerinde birkaç kez titredi.

've o e...' okuyamadı.

Okuyamazdı Allahsız, okuyamaması için son harfleri diğerlerinden küçük ve biraz da çirkin yazmıştım. Kapısına bırakılan ve sonra rüzgârla uçan önemli bir not olabilir miydi acaba, merak ediyordu tabiî. Sabah okuduğu yazıyla ilgili olması ihtimali saçmaydı. Pencerenin önünde kararsız birkaç adım attı. Sonra yağmurluğu ve şemsiyesiyle çıktı. Anlatamayacağım bir keyifle izliyordum onu. Rahmet pencerede göründüğünden daha hızlı yağıyordu. Şemsiyesini iki eliyle tutarak zor yürüdü. Oraya varınca beyaz sayfayı almak için eğildiğinde irkildi. Nasıl korktu kâfir. Suyun üzerinde yüzen sayfada 've o eğildi...' yazıyordu, ben biliyordum tabiî. Adam bir an için taş gibi kaldı. Kâğıdı almak için eğildiğinde okuduğu bu tuhaf cümlenin dehşetiyle kanı çekildi. Ona dokunacak gücü yoktu. Doğruldu, kararsız adımlarla rüyada gibi acelesiz evine yürüdü.

Adam, yeşil açıklığa bakan penceresinden beyaz sayfaya bakıyordu. Saatlerce orada öylece durdu. İki karşı evde öylece durduk. O küçücük birikintide beyaz sayfa, bir hayalet gemi gibi çağırıyordu onu, Allah'ın kudretiyle çağırıyordu. Hiçbir şeyin önemi yoktu artık. Yalnızca adam ve beyaz sayfa vardı. Beyaz sayfa ve adamı bağlayan şey vardı.

Allah'ın kudreti nelere kadir. Sorular soruyordu biliyordum. Korkmalı mıydı ? Seçilmiş miydi ? Sayfayı seyrediyordu. Sayfa bilmediği bir tutkuyla çağırıyordu. Rahmet hızla yağıyordu. Birden her şey durdu. Adamın dudaklarını gördüm. Şeytan'ın fısıltısı kadar uğursuz ve kendinden olmayan bir sesle iki kelimeyi mırıldarken ruhunun son ışığı da kâğıda esir düştü. 'Arka sayfa...'

Adam arka odalarda kayboldu. Belki birkaç sefer yüzünü yıkadı. Yaşadığı bu olağanüstü günün esasında diğer günlerden farksız olduğuna inanmak istedi belki. Bilemiyordum. Yine sorular sormuştur kendine. O kâğıdı orada hiç görmeyebilirdi. Oraya hiç gitmeyebilirdi. Dışarıdaki açıklıkta, küçük bir su birikintisinde küçük bir kâğıdın arka yüzünde ne yazdığı önemli miydi ? Belki arka sayfa boştu. Evet ya, belki de boştu. Belki de bu önemsiz şeyi unutup, sehpanın üzerinde bekleyen gazetesine dönmeyi düşünmüştür. Başvekil o gün yine abuk sabuk şeyler söylemişti. Benzine yüzde bilmem kaç zam yapılmıştı. Haber mi yoktu ?.. Fakat bu,

yaşadıkça o arka sayfayı düşünmek anlamına geliyordu, oraya gidip o sayfayı okumaktan başka hiçbir şey, çalınan ruhunu bu tutsaklıktan kurtaramazdı o sefilin. Kolay mı öyle kaçmak ? Allah'ın takdiri bu, kaçılmaz sefil ! Allah'ın belası yapışacak yakana daha dur, o kokuşmuş kafanı sokup sokup çıkaracaklar kazanlara, cehennem zebanileri derini yüzecek, cayır cayır yanacaksın ! Kaçılmaz ! Kaçılmaz yüce Rabbimin kudretinden ! Şaka mı bu it !"

Hiddetinden titriyordu Şeyh. Gözleri karşı duvarda bir yeri deliyordu.

"Dede korkuyorum !"

"Korkma çocuğum, bu yalnızca bir hikâye."

Boncuk boncuk ter birikmişti alnında Şeyh'in, soluklandı biraz. Yanındaki sehpada duran sudan bir yudum aldı. Bardağı bırakırken elleri daha az titriyordu. Ağır ağır baktı odadakilere, ağır ağır konuştu.

"Çıktı... Yazıya bakmak için... Bunu yapacağını da biliyordum... Geniş açıklıkta yürürken ruhsuz elleri rüzgârda uçuşan yağmurluğunu tutuyordu. Bunu alışkanlıkla yapıyordu, ıslanmak umurunda değildi esasında. Suyun üstünde hafifçe gezinen sayfaya ulaşınca ilk cümleyi yeniden okudu. 've o eğildi...' Harfler sayfada suyun etkisiyle biraz silinmişti belki. Dakikalarca ayakları dibindeki bu tuhaf cümleyi kımıldamadan seyretti. Karanlık iyice bastırmıştı. Namazı kaçırdım onun yüzünden, günahını Allah ona yazsın. Islak sayfanın arka yüzünde birkaç harfin karaltısını zor görüyordu. İçindeki kavgayı bitirdi. Eğildi, sayfayı suyun üzerinde yavaşça çevirdi. Yok olmak üzere olan iki kelime okudu.

've öldü...'

Doğruldu. Bu bir şaka olmalıydı ya da kendisiyle ilgisi olmayan bir şeydi. Soğuk soğuk gülümsedi. Sonra birden, sanki kötü bir şeyin farkına vardı. Gök uğulduyordu. Uğursuz bir şey hatırlamış gibi yüzü gerildi. Rabbim boğazına sarıldı tabiî. Korkuyla ve bütün gücüyle eve doğru koşmaya başladı. Koş kâfir ! Bağırıyordu. Şimşek hızında bir yağmur yağıyordu. Sarsak bedeniyle sağa sola şaşırtmaca adımlar atıyordu, bir an duruyor, sonra gitgide azalan gücünün imkânsız gayretiyle yine eve doğru koşuyordu. Ha gayret kâfir ! Ona bir hayat kadar uzun gelen koşusunda her adımını izledim. Geniş açıklıkta yapayalnızdı. Yüce Rabbim terk etmişti onu. Allahım bizi terk etme ! Yağmurla günah akıyordu üzerinden, tiksiniyordum. Düştü. Şaşırmadım. Korktuğu gibi bir yıldırım onu o anda

çarpsaydı da şaşırmazdım. Yerde kaçtığı tarafa döndü. Patlayan şimşeklerde yukarı bakan çaresiz yüzünün aydınlanışını gördüm. Ellerini kaldırıp yalvaran haykırışında terini, tükürüklerini, gözyaşını yağmurdan ayırdım. Dua edersin değil mi Allahsız ! Sevimsizdi, şaşkındı. Küçüktü, pişmandı. Dua et tabiî, melun ! Şimdi mi geldi aklına ? Bütün günahkâr kullar kadar korkaktı... Umudunu kaybetti tabiî... Aczinin boşluğunda kıvranıp ufaldı, sessiz, son bir secdede, son bir şimşeğin çakışını bekledi... İğreniyordum. Seyrettim onu... Dakikalar sonra kalktı, acelesiz adımlarla eve yürüdü.

Geniş pencereli odasında koltuğa yığıldı. Sırılsıklamdı. Yağmurluğunu çıkarmamıştı, sol eliyle hâlâ yakasını tutuyordu ve herhalde Cenabı Allah'a 'ne kadar inanmadığını' soruyordu kendine...

Sonrası bildiğiniz hikâye cemaati Müslimin... Yalnız onun için hazırladığım ölüm, komşusunun ölümünden ve diğerlerinden farklıydı. Unutmayın. Bunları Allah da affetmez."

Sustu. Kehribar tespihini yavaşça çeken sağ eline bakıyordu şimdi. Alnı terliydi, o muhteşem damar ışıyordu yarı aydınlıkta. Odada bir tek tespihin sesi duyuluyordu. Karşısında elleri dizlerinde oturan delikanlı titriyordu.

"Delikanlıya bir şey yapmış mı dede ?"

Yüzüme sıcacık bakıp gülmüştü. "Kim bilir" demişti. "Belki de ensesine şaplağı indirmiştir, hele bir de yemekte mızmızlanıyorsa vay haline."

O zaman, mutfakta pişen kapuskanın kokusunu, pilli radyomuzda ağır ağır çalan incesaz heyetinin eski taş plakları andıran uzak sesini tatlı bir uykunun rehavetinde duymuştum.

Üçleme

Ona kaderin ne olduğunu sorduğum gün bu tuhaf hikâyeyi anlatmıştı. Önce şöyle bir hafif doğrulmuştu koltuğunda. Mendilini çıkarıp dudaklarını silmişti, düşünmüştü.

"Uzun boylu bir adam öldü geçenlerde" demişti ama susmuştu sonra. Bir şey sormadan bekledim ben. Sanki sorsam, bir şey kırılırdı.

"Bir ağaç yüzünden öldü. Başındaki kalabalığın içinde ben de vardım. Kaç yaşındaymış onu soruyorlardı. 'Allah rahmet eylesin, buralarda mı oturuyormuş ?' diyorlardı, 'yakınlarda mıymış evi beyamca ?' diye sordu kadının biri öyle sormuş olmak için sadece. Kader'di işte. 'Bu tatsız kazayı hazırlamak için mi büyümüş bu ağaç ?' dedi biri. 'Kader işte' dedik hep birlikte. Ama kaderin ne olduğunu hiçbirimiz bilmiyorduk çocuğum..."

Pijamasının cebinden mendilini çıkarıp dudaklarını sildi yine, bunu yapışını seviyordum. Duvarın ardında bir yere gözleri büyüdü. Hikâyemiz başlamıştı işte.

Mesela, hiç bilmediğimiz günlerde yazılmış bir kitap bir işgüzarlık yapıp, geçen yüzyıl sonlarındaki küçük bir ayrıntıyla da birleşerek, bu uzun boylu adamın ölümünü hazırlama işine usulca girer miydi bilmiyorduk. Olsa böyle bir şey şaşırtıcı olmaz mıydı ?

Mesela 1317 yazında Jabalpur kentinin boğucu sıcağına alışkın bir ihtiyar, geceyi daha da ısıtan mumların ışığında, cıva buharı ve kükürt dumanı kokulu küçük odasında, buhurdanlıklar, çeşit çeşit cam şişeler, elyazmaları, parşömen ruloları, kırmızı, mavi, siyah, yeşil mürekkepler, tüy kalemler arasında kaybolmuş küçük masasında hem bir şeyler mırıldanıyor hem bir şeyler yazıyordur. O günlerde bile çok kimsenin bilmediği eski bir dilde yazılmış büyülü bir kitabın tercümesini yeni bitirmiştir mesela. Kitabın üzerine eğilip doğruldukça küçük odanın duvarlarında titrek gölgesi büyüyor, sıra sıra raflardan zencefil rengi tavana uzuyordur... Mesela yani...

Kitabı ağır ağır kaldırıp öptü. Kitap olağanüstüydü. Tehlikeliydi.

İhtiyar, yaptığı işten korkuyordu. Korktuğu için anlaşılmaz sözlerle gecenin kara gizinde görünmeyen şeylerle fısıldaşıyordu. Kitabın kapağındaki garip şekli ve yazıyı her ne yaptıysa çizemeyeceğini anladığında, gecenin sessizliğinde durmaksızın fısıldadığı dualarla, kapağı koparıp kendi yazdığı kitaba dikti. Kapağın iç kısmına "1317-Jabalpur" notunu düşmek istedi, soluğu sıklaştı, yapamadı. Kitabın özünü değiştiren hiçbir şeye kitap izin vermiyordu. Kitabın gücü korkunçtu. Denemişti. Farklı bir şey yazmak için kaztüyü kalemi kâğıdın üzerinde bir anlık tereddütle titrediğinde, kitap bunu anlıyor, masada yalnız adamın duyduğu bir solukla derin derin soluyarak bunu imkânsız kılıyordu. Yeni çeviriye adını veremezdi. Eski kitapta da yazarın adı yoktu. Büyük günahların tedirginliğiyle eski kitabı taş ocağa taşıdı, yaktı.

Taş ocakta kitabı yakan ateş öyle güzeldi ki, ihtiyar huzurla ateşin içine oturdu, nedenini yalnız kendi bildiği bir tebessümle yavaş yavaş yandı.

Çok sonraları, 1872 baharında mesela, Üsküdar sırtlarında bir ağacın tepe dallarına yakın bir yuvada üç yavru karga, yumurta kabuklarını kırınca önlerine açılan korkunç ışık, ses ve kokunun büyüsüyle şaşkındılar. Sadece biri yaşayabildi. Birkaç ay sonra genç karganın genç kanatları altında önce Sultantepesi, Bülbül Deresi, Paşalimanı sırtları ile Üsküdar, sonra bütün İstanbul, Osmanlı yorgunu cumbalı ahşap evleri, Avrupa heveslisi yeniyetme apartman binaları, sarayları, pazarları ve camileriyle gitgide küçüldü. Genç karga için artık sonsuz bir evren değil, bildiği bir evdi İstanbul. Daha ilk yaşlarında birkaç tehlike atlattı. Bir atmaca pençesinden büyük bir yara aldı. Ahşap damların labirentlerinde iki yangından küçük yanıklarla kurtuldu. Keçe külahlı, renk renk dizlikli, baldırı çıplak Kuledibi tulumbacılarını, anadan doğma bıçkın Langalıları, Galatalı omuzdaşları birbirlerinin omuzlarında ateşle, dumanla boğuşurken gördü. Kavuklu, fesli, külahlı şeyhleri, dervişleri, tutuşan çocukları, çırpınan kadınları seyretti. Ertesi sabah yangın söndüğünde, Üsküdar'da, eski devirlerden beri postaların, çıngıraklı tatarların Halep, Şam, Bağdat illerine yollandıkları yolun başlangıcı Menzilhane Yokuşu civarında, Ağahamamı'nın hemen arkasında bir esrar tekkesinde, yangından kurtulup bahçeye saçılmış birkaç kitap, kavrulmuş ısırgan otları, hindibalar, ebegümeciler arasında, keyifsiz sekiyordu...

Bir yüzyıl daha geçti diyelim... Yine İstanbul'da, orta yaşlı, uzun boyu yüzünden hafifçe kambur yürüyen bu adam, işyerinden evine dek süren telaşsız yolculuğuna her akşamki gibi yine telaşsız başlamıştı.

Kışın gelmekte olduğunu hatırlatan bu aylarda ve akşamın bu saatlerinde Beyoğlu'nda yürümeyi seviyordu. Eski postanenin oralara gelince durdu. Bir şeye karar vermek üzereydi. Artin'in meyhanesine gidecekti belki. Ah işte belki o an, nemli parke taşlarında aceleci adımlarla yürüyenler, yolun ortasında koca bir direk gibi duran bu münasebetsiz adama tuhaf tuhaf bakmasaydı belki, belki biri çarpmasaydı... Çabuk karar vermeliydi, taşlarda dükkânların ışıkları oynuyordu, Balık Pazarı'nın kırmızı mavi tablaları üzerinde yanan koca koca ampullerden lüferler, palamutlar, hamsiler, mezgitler, kalkanlar ışıl ışıldı; sağa mı sola mı gitmeliydi ? Ortalık birdenbire kokoreç, midye, balık, rakı koktu. Ah Artin sana geliyordu ! Duymasaydı geliyordu, çatlak sesli esnafın ve aceleci insanlarının uğultusu arasından, arada bir açılıp kapanan ahşap bir kapının çıngırağını kesik kesik duymasaydı.... Adam, yorgun olmadığı akşamlarda yaptığı gibi az ilerideki kitapçısına yürüdü, çıngıraklı tahta kapıyı açıp, dükkânın sıcağına eski bir dost evine girer gibi huzurla girdi.

Burada, bu eski ve yeni kitapların dağınıklığında, bu kokuda ve tozlar arasında, bildiği birkaç dilde kitap aramak onun sevdiği şeydi. Üçüncü hamur eski kâğıt ve toz içinde bir yığının altından İbranîce elyazması bir kitap çekti. Üzerindeki garip resim sebebiyle ilgisini çekmişti kitap daha çok. Resim, farklı yönlerden baktıkça değişiyordu. Bunu anlaması için kapağa uzun uzun bakması gerekmişti. Resmin içinde ilk bakışta görülemeyen ama hep orada olan bir kelimeyi daha sonra fark etti. Kitabı farklı yönlerde tutunca bu anlamını bilmediği kelime yok oluyor, sonra inatla bakınca farklı bir köşede yeniden beliriyordu. Bunun olağanüstü bir şey olduğunun farkındaydı.

Adam kitabı satın aldıktan sonra bu defa aceleci adımlarla Taksim'e yürüdü. Artin'in meyhanesine gitmeyecekti bu akşam. Güçlükle sığdığı dolmuşta kitaba hiç bakmadı. Bu duyguyu seviyordu. Birazdan evine girecek, önce kitabı inceleyecek, sonra sonbaharın bu son günlerinde hâlâ oturulabilir balkonunda kendince küçük bir rakı sofrası hazırlayacak ve kitabına yeniden gömülecekti. Alışkanlıklarını seviyordu. Balkonu onun için bir tutkuydu. Öndeki çamaşır demirinin üzerine hiç kimsede daha güzelini görmediği çiçekler yerleştirmiş, yıllardır kullanılmayan çamaşır demirlerinin sökülmek yerine buralara çiçekler yerleştirilmesi konusunda bina yöneticisiyle günlerce tartışmıştı. Halbuki sökülseydi...

Eve geldikten beş dakika sonra telefon çaldı. Arkadaşıydı, geçen akşam konuştukları gibi saat onda sinema pasajında olması gerektiğini

hatırlatıyordu. Bunu tamamen unutmuştu. Akşamın dolmuşta planladığı gibi olmayacağı ortadaydı. Aksi gibi bu akşam eve her zamankinden daha da geç gelmişti. Fazla vakti yoktu. Önce bu garip kelimeyi çözmek için bir iki sözlük karıştırdı. Sonra anlamını henüz kavrayamadığı bir şaşkınlıkla kitabın ilk sayfalarını aceleyle çevirdi. İlk cümleler saçma ve sıradandı. Fakat ikinci sayfanın başında okuyucuya yazılmış garip bölüm onu daha da şaşırttı. Biraz uğraşmıştı çözmek için, aşağı yukarı şöyle bir şeydi.

> Değerli okuyucu,
>
> Bilmediğim bir yerde ve zamanda okuyorsun, bense zamanın bir başka yerinde, seni değiştirmekle meşgulüm.
>
> Okuyucu bil ki; dünya aynı dünya değil, sen aynı sen değilsin artık.

Fazla vakti yoktu. Hemen çıkmalıydı. Giyinirken o garip cümleleri ve kelimeyi düşündü. Ürperdi. Çıkmadan bir defa daha okudu. Bu kırk altı saniyesini daha aldı. Belki bir saniye fazla ya da eksik olsa kurtulacaktı. Dış kapıdan sokağa çıkarken üst katlardan ceketine ıslak bir şeyler düştü. Cebinden çıkardığı mendille ceketinin arkasını temizlemeye çalışırken hızlı adımlarla yürümeye devam ediyordu. Birden sağ gözünde derin bir acı duydu kıpırdayamadı. Normal bir insanın erişemeyeceği yükseklikte bir ağaç dalının sağ gözünden beynine kadar gireceği, böylece öleceği hiç aklına gelmemişti. İki saniye çakılı kaldı, düştü. Ölürken şaşkındı.

Saat ona geliyordu. Oturduğu binanın üçüncü katının ön balkonunda, yıllardır kullanılmayan çamaşır demiri üzerinde, yaşlı bir karga uzun yılların verdiği tatlı bir yorgunlukla uyukluyordu. Biraz önce bıraktığı ıslaklıktan bir tane daha bıraktı aşağılara keyifle... Bir üst katta yarıaçık bir pencereden ve tüllerin arasından içeri süzülebilseydin çocuğum, telaşla açık unutulmuş bir masa lambasının masayı, birkaç dolu küllüğü, boş bir fincanı ve açık bırakılmış Latince bir sözlüğü aydınlattığını görebilirdin. Sözlüğün hafifçe kıvrılmış sayfasındaki altı çizili kelimenin, kitabın kapağındaki belli belirsiz kelimeyle aynı oluşu ilgini çekebilirdi. Okuyacakların çocuğum, seni de şaşırtabilirdi.

"O karga kakasını yapmasaydı ölmez miydi ?" diye sormadım. Çünkü o da bilmiyordu.

Köprü

İstanbul, huzursuz bir kasım soğuğunda fahişelerinin, ayyaşlarının yeni yeni uyandığı akşamüstlerinden, önce ışıklı akşam vakitlerine, sonra her şeyin yavaşça gizli dehlizlerine çekildiği gitgide daha derin geceyarılarına akıyordu.

"Sakın yapma delikanlı !"
"Gelme atlarım."
"Sakın, bak daha çok gençsin."
"Gelme dedim bak."
"Bıçağı at o zaman."
Köprü soğuktu. Saat üçü geçiyordu.
"Süheyla orospusu gelecek buraya."
"Tamam söyleriz evladım, adresini ver, söyleriz."
"Cep telefonumda var, attım oraya."
"Adın ne senin ?"
"Ali."
"Çok içmişsin, bak gözlüğün de kırılmış, bir kaza olacak."
"O çatlaktı zaten."
"Hadi gel evladım, sen gel bakarız çaresine."
"Atlayacam diyorum be."
"Sakın evladım."
"Babam olacak kabak kemane de gelecek."
"Kemane deme babaya ama delikanlı, ayıp yani, küfür de etme."
"Emrin olur amirim. Türk polisine canım feda."
"Sigara içer misin ?"
"Ne zaman gelirler ?"
"Gelirler birazdan."
"İyi, bekleriz."
"Sigara içer misin ?"

Saat dörde geliyordu. İnce sessiz bir yağmur yağıyordu, soğuktu.

Yukarıda bir polis arabasının yanında iki polis, sıcak bir bardak çayı konuşuyordu usulca, bir başkası, arabanın arka koltuğunda gizli gizli uyukluyordu. Yeni gelen birkaç kişi onların soğuk huzursuzluğuna birikti. Hırkalarına, paltolarına sarınmış bekliyorlardı öyle. Bir iki siyah şemsiye kımıldıyordu biraz arkalarda. Arabalar geçiyordu. Küçük kalabalığın daha da arkasında bir ihtiyar, elleri önünde hafifçe açık, kimsenin duymadığı dualar okuyordu. Pijamalarının üstüne aceleyle giydiği eski paltosunun önü açılıyordu durmadan, sabah ayazında üşüyordu. Terlikleri başka başkaydı.

"Süheyla ! Canım karım benim !"

"Ben senin karın değilim Ali, boşanalı iki yıl oldu."

"Vay Süheyla orospusuna bak be !"

"Küfür etme ama delikanlı, ayıp şimdi."

"Atlıyorum bak Süheyla !"

"Sen bilirsin Ali."

"Vay kaltak be !"

"Ne var... Yaptığın onca şeyden sonra az bile."

İnanmıyordu ki Süheyla. Delinin tekiydi Ali. Eser eser durulurdu. İki koca yıl olmuştu deli Ali'nin deli tenine dokunmayalı. Az mı çekmişti... Ama gizli gizli seviyordu onu yine de. O yandan yandan gülüşü olmasa, o küçücük evde iyi kötü yaşadıkları onca şeyi şimdi sevdiği eski bir şarkı, bir koku gibi ta içinde duymasa unuturdu belki de.

"Âşıktım ulan sana Süheyla."

"......."

"Hatırlıyor musun lunaparka gidişimizi ?"

"......."

"Hatırlıyor musun Süheyla çay içmiştik..."

"......."

"Tadını damağımda saklıyorum ulan aklımın en kuytusunda, na şuramda saklıyorum."

"......."

"Yalansızdık... On altı yaşındaydık ulan. Şiirler yazdık o kadar. Çocuk çocuk ağladığımız olurdu köşe başlarında okurken şiirlerimizi. Gene böyle yağmur yağardı. Yağmurda beklerdim ulan, soğuk olurdu, akşam olurdu beklerdim, bi kere camda görsem yeterdi. Kuş olurdu yüreğim ulan.

Mahallede herkes bana hastaydı, ben bi tek sana hastaydım ulan. Gene âşığım ulan işte böyle baştan aşağı bak böyle sırılsıklam..."

Konuşmadı biraz. Öyle baktı Süheyla'ya.

"Kokunu saklıyorum Süheyla. Öpüşünü özledim, memelerini özledim kız bak bana."

Yutkundu Süheyla. Ter kokulu sevişmeler hatırladı sıcak Tarlabaşı akşamlarında. Bir keresinde evi boyarlarken, Ali küçük odanın köşesinde sıkıştırıp, öpmek istemişti onu. "Leş gibi kokuyorsun" demişti de şakacıktan, camı çerçeveyi indirmişti deli. Ta içinde, koynunda, memelerinde sıcacık bir ağrıyla özlüyordu ama onu...

Motorları duyuluyordu erkenci takaların, mavnaların. Karşıda, Receb'in meyhanesindeki resimlere benzeyen bir şehr-i İstanbul silueti dağılıyordu karanlığa... Oralara baktı Ali. Tarlabaşı Yokuşu'ndan aşağı koşmuşlardı, elini ilk orada tutmuştu, yokuşun başında tam, ömrünü vermek için akmıştı gözlerine be Süheyla'nın. Gülüşünü hatırladı onun. Kimsesiz köpeklere süt verişini, ilk uyanışını sabahları, karadut tadında utangaç öpüşünü... Karda aç sığırcıklar gelirdi balkona, üşüşürlerdi öyle bir sürü... Balkonda sığırcıklar şahitti, delikanlı sevmişlerdi be, yollar yokuşlar da şahit.

"Öldük mü be Süheyla ?" demişti. Yutkunmuştu Süheyla, "Biz öldük Ali" demişti usulca, ayrılırken...

Üstü çıplaktı, üşüyordu ama inadına rüzgâra açıp kollarını bağırdı.

"Soğuk olurdu ya Süheyla, sen sıcacık filimler anlatırdın yatınca. Ayaklarımızı ısıtırdık, kıkır kıkır gülerdik, ağlardık bazen... Ne güzel gülerdin... Resimlerimiz var o kadar, resimlerimizi saklıyorum Süheyla."

Resimler ne güzeldi... Yeşil çimen, mavi gökyüzü, balkonda sardunyalar... Birlikte dikmişlerdi, ak bir su gibi çamaşır asılı avlulara akardı sardunyalar... Sardunyaları diktikleri akşamüstü çay içmişlerdi balkonda. O an dünyada başka hiçbir şey istemediğini düşünmüştü Süheyla. Mutluydu işte... Sevdiği bir şarkı duyuluyordu radyodan, sessizlikte iki kumru ötüyordu, ılık bir yorgunlukla dalıp sardunyalara, ya hep öyle olmayı ya ölmeyi istemişti...

Düzelir miydi ki deli Ali ?.. Kuran'a filan el bassa durulur muydu ?..

"Geçti onlar Ali, ben iyiyim böyle..."

Sol camı çatlak gözlüğünü düzeltti delikanlı, gözleri dolu, uzak ıslak gemilere baktı az biraz. Derin sessizlikte kimseler bilmeden affetti onu.

"Allah belanı versin Süheyla."

"Bak gene şey ediyorsun ama, olmaz yani."

"Tamam amirim."
"Geliyor musun ?"
"Hayır."
"Niye ?"
"Beklicez."
"Neyi ?"
"Bilmiyorum, beklicez."
"Ağlıyor musun sen ?"
"Yok amirim."

Saat dördü geçiyordu. Bekliyorlardı sessiz. Delikanlı yarıçıplak beşinci sigarasını içiyordu. Çatlak gözlüğünü düzeltiyordu ikide bir. Bilmediği bir yolun başında bir ömrün sonunu bekliyordu. Meraklı meraksız arabalar geçişti yağmurun içinden, habersiz irili ufaklı gemiler aktı. Küçük kalabalığın arkasındaki ihtiyar, elleri yine yarıaçık sessizce dua ediyordu. Yağmur sessiz ince yağıyordu her şeyin üstüne. Ali burnunu çekiyordu.

"Durdurun dünyayı inecek var amirim, sizin yetkiniz vardır durdurun amirim !"
"E, in evladım işte !"
"Öyle değil amirim ya !"
"......."
"Bir sigara daha versene amirim."
"Gel artık bak üşüteceksin."
"Atlayacam diyorum ya !"
"Olsun."
"Kimse inanmıyo ya ! Kesiyorum ulan kendimi bak."
"Yapma delikanlı !"
"Kana bak kana, nasıl akıyo bak."
"Yapma delikanlı yazıktır, günahtır."
"Delikanlı tabi. Sor mahallede var mı başka delikanlı. Doğmadı lan böyle delikanlı !"
"Doğmadı böyle delikanlı, aferin."
"Aferim tabi lan !"

Saat beşe geliyordu. Saat beş olmadan ölecekti. Kimse inanmıyordu ama ölecekti. Yedinci sigarasını içiyordu. Uzak sessiz gemiler geçiyordu. Gözlerini kıstı az. Kimseye anlatmadığı bir şeyler hatırladı.

"Baba !"
İhtiyar dua okuyordu, irkildi önce, biraz kıpırdadı.
"Yakına gel, buradan manzara daha güzel."
İhtiyar durdu öyle. Konuşmadı.
"Gel dedim lan, atlarım bak."
"Öyle konuşma babanla ama, ayıp yani."
"Atlıyorum ulan şimdi, bak gör."
"Yapma delikanlı."
"Atlıyorum diyorum lan."
"Delikanlı bir kaza olacak."
"Elveda."
Ellerini bıraktı. Hafif bir rüzgârın sesi duyuldu sessizlikte. Kimse konuşmuyordu. Kimse inanmıyordu ki, nasılsa birazdan vazgeçecekti.
"Vay adilere bak be !.."
"Küfür etme ama delikanlı gene şimdi ayıp yani."
"Ya bi sus bi amirim ya !.."
"......."
"Baba gel dedim, bak atlayacam diyorum."
İhtiyar direnmedi. Ellerini yüzüne sürdü, yürüdü sessiz. Delikanlının önüne gelince durdu, baktı ona usulca
"Böyle olacaksın işte aferim, gel dedim mi geleceksin. Başbakanı çağırsam gelir şimdi. Başbakan gelsin lan !"
"......."
Uzun uzun baktı babasına. Konuşmadılar. Kır saçlarına, yorgun ihtiyar omuzlarına, her şeyden habersiz uykulu gözlerine baktı, şefkatle eğdi başını yana doğru, gözlerine bakarken gülümsedi az biraz.
"Bak şimdi baba sana bir soru sorucam. Bilirsen atlamıcam tamam mı ?"
"......."
"Bana çarpım tablosunu ezberletmiştin ya baba, dört yaşımda."
Yüzüne çarpan ilk tokadı hatırladı. Sol camı çatlak gözlüğünü düzeltti hemen.
"Hatırlıyor musun baba ?"
İhtiyar yaklaştı. Çocukluğunu düşündü onun. Minik lacivert beyaz ayakkabılarını, minik yuvarlak gözlüklerini hatırladı ilk. Koyu kırmızıydı.
"Yedi kere sekiz ?"

Üç tekerlekli kırmızı bisikletini ilk gördüğündeki sevincini, gözlüklerinin ardında gözlerinin ışığını hatırladı onun.

Sol yanağında patlayan ikinci tokadı hatırladı delikanlı. Başı döndü, gözlüğünü düzeltti yine.

"Yedi kere sekiz, baba ?"

Susuyordu, bilse söylerdi. Kabakulak olduğunda geceler boyu ateşlenişini, ateşten hafifçe kırmızı tombul yanaklarını, küsmüş dudaklarını hatırladı. Karların üstünde sığırcıkların peşinden koşuşunu...

"Altı kere yedi ?"

Düştüğünü sonra, düşünce dönüp bakışını, kucağında uyuyuşunu yazlık sinema çıkışları...

"Beş kere sekiz, baba ?"

O zamanlar çok gençti, cahildi.

"Baba, beş kere sekiz ?"

İşleri iyi gitmiyordu, bir yığın borcu vardı, sinirliydi.

"Beş kere sekiz be baba..."

Geriye doğru uzaklaştı köprüden. Ellerini uzattı köprüye, babasına. Köprü kıpırtısız durdu öyle, babası kıpırtısız durdu. Delikanlı ince sessiz bir yağmurda düştü karanlığa. İhtiyar hafifçe başını eğip bakarken sulara, yumuk yumuk ellerini, ilk gülüşünü hatırladı onun.

Kapı

Uyandım, şaşkındım ama fazla değil. Zaten iki gündür aynı rüyayı görüyordum. Randevum varmış gibi karanlıkta acele acele Beyoğlu'nda bir otele yürüyor, orada o ihtiyar zayıf yüzlü adamla konuşuyordum rüyamda, bana bir anahtar uzatıyordu. Numarayı göremiyordum ama adamın yüzünü önceden hatırlıyordum. Oteli biliyorum. İki ay kadar önce kalmıştım bir gece, leş gibi sarhoştum, ara sokaklarda bir yerdeydi. Biliyorum Mario, bu anlatacaklarıma inanmakta zorlanacaksın biliyorum, ama beni tanırsın öyle hurafelere falan inanmam, palavraya da karnım toktur, karar verirken mantığımla duygularımı birbirine karıştırmam. Bu öyle bir şey değil Mario... Bu apaçık gerçek. Dinle şimdi.

Aslında hep rüyada gibiydim iki gündür. Ne üstümü başımı düşünüyordum ne bir şey. Yemek de yemiyordum, başım dönüyordu belki bu yüzden. Evdeki tek aynanın önünden geçerken bakamıyordum, ne göreceğimden emin değildim.

Kalkıp ışıkları yaktım hemen. Yine terlemiştim, mutfağa gidip yüzümü yıkadım, su içtim ama önce. Saate bakmadım vakit önemsizdi. Korkaklığın ve kaçınılmazın savaşında iki büklüm kıvrandım. Koridorda bir aşağı bir yukarı gidip geldim birkaç kere, korkaklıktan yanaydım, gitmek istemiyordum, ne işim vardı orada. Yapamadım, gecenin karanlığında aceleyle giyindim, çıktım.

Oteli düşümde bıraktığım yerde buldum. İçim soğudu görünce, gerçek ile düşün iç içe girdiği bu uğursuz gecenin içinde o, soğuk ince bir sisin ardındaydı. Kapının üstünde sarı ince neon ışıklı tabelada ismi yazılıydı. Biraz ötedeki şu sokak lambasının ölü ışığında, eskiden kalma kirli bir kartpostal kadar sarı ve esrarlıydı. Beni, gücü korkunç bir büyüyle çekti içine.

Kapıyı açıp içeri baktım, girmedim ama. İçerde her şey normal görünüyordu. Olağanüstü bir şey yoktu yani... Televizyon açıktı kendi kendine bir şeyler söylüyordu. İçerisi küçüktü, biraz ilerde otel görevlisi

uyukluyordu. İçeri girdim. Sesli sesli öksürünce adam uyandı hemen, doğruldu. Doğrulunca yüzü aydınlanıverdi ışıkta. İkimiz de durduk bir süre öyle. Düşümdeki zayıf yüzlü ihtiyar otel görevlisi gülümsedi. Dönüp gitmek istedim, kaçmak istedim ne işim vardı gecenin bu vakti burada, bela mı arıyordum ?

Otel defterini imzaladım. Sonra düşümdeki zayıf yüzlü ihtiyar otel görevlisi, iki gece gözümün önünde sallanan anahtarı aynı arsız gülümsemeyle uzattı. Niçin gülüyordu ki bu adam şimdi ? Aslında gülmüyordu, sadece sırıtıyordu, yok tebessüm ediyordu ama olsun, niçin gülüyordu ki ?.. Arsız arsız sırıtıp sanki her şeyden haberi varmış gibi niçin uzun uzun bakıyordu gözlerimin içine ?.. Hastalıklıydı suratı... Ne kadar beyazdı... Ne kadar bilge ve beyazdı. İğreniyordum ondan, korkuyordum da... Kimdi ki ?.. Rüyalarımda ne işi vardı ?..

"Niçin gülüyorsunuz, komik bir şey mi var ?"

Demedim, demedim vazgeçtim, bu onun işiydi, belki herkese böyle, evet evet işte aynı böyle manasızca sırıtıyordu. Gece bitmek üzereydi, belki yüzü de onun için bu kadar beyazdı. Elim anahtarı aldı. Aklım bir yabancı uzaklığıyla elimi izledi. Merdivenleri bir düşte gibi çıktım.

413 numaralı kahverengi kapı karşımda duruyordu şimdi. Bütün kapılar gibi görünmesi şaşırtıcıydı. Daha fazla bekleyemezdim. Anahtar kapıyı istiyordu, kapı anahtarı bekliyordu. Koca bir açmazda birkaç dakika bekledim, yapamadım, aceleyle ve bir şey beni yakalayacakmış gibi ensemde duyduğum korkunun ürpertisiyle ve bu yüzden hep ardıma bakarak döndüm, uzaklaştım kapıdan, koridor ne kadar uzundu, koştum merdivenlerden, sokağa soluk soluğa çıktım.

Yapamazdım Mario. Düş kapının önünde bitiyordu, ya da ben düşü tam hatırlamıyordum. Tekinsiz geceyi evimde ve kendimi eskisi kadar güvende hissetmediğim yatağımda, kitaplarımın arasında korkumu saklayarak geçirdim. Seni aramak istedim, uyuyordun muhakkak. Düşü istedim, yok, düşten korktum aslında, uyumadım.

Öten ilk kuş sonra, duyduğum ilk kamyon sesi ve gün ışığı sonra cesaretimi biledi, anahtara dokundum. Çok geçmeden yine oradaydım. O diğerleriyle aynı görünen ama aynı olmayan, sanki yavaşça soluk alıp veren kapının önündeydim. O odaya girmeyi niye bu kadar çok istiyordum bilmiyordum, şimdi de bilmiyorum; ne bekliyordum ? Çekip gitseydim belki daha iyi olacaktı, hiç girmeseydim ama çok geçti. Kapı beni

görmüştü. Ne demek kapı görmüştü ? Gidebilirdim. Bıraktığım gibi bekliyordu. Açsam açacaktım. Bir adım atsam yapacaktım.

Açtım. Kapıyı ardına kadar ittim. Günün ilk ışığıyla oda biraz aydınlıktı ışığı yakmadım. Bir otel odasında olması gereken her şey karşımdaydı, söyleyecek hiçbir sözü yoktu eşyanın, sıradan ve soğuktu. Başka bir şey bekliyordum ben. Sevmeye başladığım korkum yitti. Umudum bitti... Neye umudum bitti, bilmiyordum. Dolu dolu küfrettim kendime. Sinirlerim bozuktu salya sümük ağladım. Kendimi bütün ağırlığımla bıraktım yatağa. Ben öldüm Mario. O sabah yorgunluktan belki yenilip bütün kalelerimde, bütün direnişlerimde çözülüp düştüm o yatağa, debelenmedim hiç. Uyumuşum, ama bir ara uyandım. Kalbimin atışını odanın her yerinde duyuyordum. Tuhaftı. Durdu kalbim. Nefes alışımı da duymadım, ilişmedim önce, yorgundum yatarken hiç iyi görünmüyordum, rahatsız etmek istemedim kendimi, hiç kımıldamadım. Soğudum yavaş yavaş, öldüm Mario. Kendime dargın da yatmıştım üstelik, ona üzülüyordum. Kendimi hiçbir felsefeyle, bir tek düşünce kırıntısıyla bile beslemeden, kendime şöyle güzel bir duruş bile veremeden öldüm, pisi pisine öldüm Mario. Ne yapacağımı bilemeden, nereye gideceğimi bilemeden yanı başımda baş ucumda her şeye yarım öldüm. "Belki daha önce yapmalıydım bunu bu kadar geç kalmamalıydım" diye geçti içimden neden bilmiyorum. İşte o an Mario, o an işte tavanda, bütün yatağı kaplayan, tanıdığımı sandığım, bilmeden bir yerlerden hatırladığım o tuhaf yüzü fark ettim. Kımıldadı, korkmadım. Ne kadar yavaş kımıldadı hiç durmadan ama yavaşça değişti. Sayısız gözler korkunç hızlarla değişerek tek bir göz gibi görünüyordu. Ona dikkatle baktım. Annem gibi baktı. Soluğum yoktu, bedenim yoktu; ona baktıkça ona aktım. Bu garip yüzde özlediğim hiç görmediğim, bilmeden sevdiğim, hayal bile etmediğim yüzler gördüm. Her şeyin öncesini, her şeyin sonrasını gördüm. Bütün oluşların çıkardığı tek bir ses duydum Mario.

"İstediğin oldu" dedi ses.

"Dostlarına anlatacaksın. İnanmayacaklar. Sen sana inanmayacaksın. Kapının bir adım ötesinde, bilmek için değil, sormak için varsın."

Gitti. Koşarak indim merdivenlerden, ihtiyar otel görevlisini aradım oralarda, yalnız o biliyordu, gözleri tıpkı ona benziyordu. Herkes bana bakıyordu, herkes biraz ona mı benziyordu, belki onlar da biliyordu ne olduğunu, bana benziyordu, aslında sana da benziyordu Mario.

Islak sabah kaldırımlarında işe giden telaşlı insanlar arasında bir yabancı gibi telaşsız yürüdüm, bir rüyada gibi her şeye uzak, her şeye aykırı yürüdüm... Onu gördüm Mario, karşımda duruyordu, sen bazen onun gibi bakıyorsun, konuştu benimle, bir şey söylemeyecek misin ? Bir şey söyle Mario...

Yolculuk

Alıp başını gidenler olur.
Benim içimde,
gevremiş,
kıyır kıyır bir gitmek arzusu...

Pozantı'dan sonraki mola yerinden çıkalı yirmi dakika kadar olmuştu. Dik bir yokuşu tırmanıyorlardı şimdi. Dağ taş buzdu. Otobüs biraz eskiydi. Zorlanan yük kamyonlarını ağır ağır geçiyorlardı. Tuhaf tuhaf sesler çıkarıyordu kamyonlar. Uzun bir yolculuktu bu. Uykulu gece yolcuları, az önce plastik masalarda acılı mercimek çorbası içmişlerdi, çay da iyi gelmişti, iyice ısınmışlardı, iyice uykuluydular. Başlarını koyacak rahat kuytulukları sakar sakar aradılar. Hiç konuşmadan ceketler, paltolar örttüler kulaklarına kadar. Işıklar söndü. Küçük bir çocuk, soğuk buğulu camları eliyle silerek gecenin karanlığına baktı biraz, sonra biten bir mum gibi söndü gözleri.

Otobüsü kullanan adam yorgun görünüyordu. "Herife bak nasıl gidiyor" dedi birden sesi çatal çatal, "öküz oğlu öküz" dedi, sustu. Kan çanağıydı gözleri. Belki günlerdir uyumamıştı. Önünde ip gibi dolanıp uzayan yola, aynılığa alışkın yarıkapalı gözlerle kıpkırmızı bakıyordu. Her şeye, belki ölüme bile uzaktı. Kim bilir ne sıkıntısı vardı, ne düşünüyordu ? Düşünmüyordu belki, bakıyordu öyle yola. Yol, farların görmediği bir karanlığa akıyordu. 8 numara horluyordu sustu. Ne güzel uyuyordu... Durmadan biraz daha hiçliğe akan bu tuhaf yolda yolcular ne kadar kayıtsızdılar... Ne kadar sessiz bir kabullenişle ölüyorlardı...

Ama böylesi daha iyiydi. Sürücü koltuğunun hemen sağındaki ilk sırada yalnız oturan adam böyle düşünüyordu. Birazdan olacakları yalnız o biliyordu. Moladan sonra otobüse binerken gördüğü şey onların ölümü olacaktı. Molada çay içmişti önce, art arda iki sigara içtikten sonra da arka

kapıdan binmişti. Arka koltuklarda, mum gözlü küçük çocuk, bohçalar, denkler arasında duran o likitgaz tüpünü hafifçe açmıştı. Sesini yalnız ikisi duymuştu, yılan gibi tıslamıştı. Göz göze gelmişlerdi. Ölümün oradan geleceğini anlamıştı. Çocuğa o an nasıl baktığını bilemiyordu şimdi, ama çocuk önce elini sonra gözlerini çekmişti yavaşça. Sonra ikisi de hiç konuşmadan koltuklarına yürümüşlerdi.

Bu belki de gizliden gizliye herkesin istediği bir şeydi. Çünkü o da artık istiyordu. Belki başkaları da görmüştü onun gördüğünü, ama onlar da susuyorlardı. Belki de herkes biliyordu. Neden olmasın ? Belki de onun gibi insanların otobüsüydü bu otobüs. Hava soğuktu. Önlerinde bembeyaz uzayan yol camdandı sanki. Birazdan bir gürültü kopacak, düşünen bu adam belki ön camdan fırlayacak ve sevinçle parçalanacaktı.

Buğulu camı ceketinin koluyla sildi. Gözünün önünde akan karaltıların arasından gecenin içine baktı. İrili ufaklı karanlık tepeler, uzaklarda koyu lacivert gökyüzüyle birleşiyordu. Gecenin karanlığında bir roman kahramanı kadar zamansızdı. Belki de kaza yapmış yolcular da hiç durmayan otobüslerde, hiç bitmeyen geceyarılarından hep böyle geçiyorlardı. Sessiz, zamansız karanlıklarda uzayan bir ışık çizgisi gibiydi ölü yolcular. Tıpkı bu gece onların yaptığı gibi hiç kimseye görünmeden sonsuza akıyorlardı. Romanlardaki, resimlerdeki kadar değişmeyen otobüslerde, hiç varamayacakları yerlere gidiyorlardı her gece.

Gece uzuyordu. Etrafına şaşkınlıkla baktı. Otobüsün içi nasıl da hareketsizdi. Camlarda film gibi akan hayat burada durmuştu sanki. Bu onun suçu muydu ? Bu hiç tanımadığı yüzlere, kımıltısız bedenlere söyleyecek bir söz aradı aklında, şimdi unuttuğu bir sözü vardı aslında, söyleyecekti biraz uğraşsa, vazgeçti...

Sürücü daha da yorgun görünüyordu. Uzamış sakallarına, eski siyah ceketine, yüklü kamyonların zayıf ışıkları değiyordu. Aynada gözleriyle arkalarda bir koltukta çoktan uykuya dalmış muavini buldu, ses etmedi. Belki biraz su ya da kolonya isteyecekti, oğluydu belki. Birazdan her şey bitecekti halbuki. Sürücü bilmiyordu bunu. Adam üzüldü onlar için ama olanlar onun suçu değildi. O yalnızca bir yolcuydu. Moladan sonra otobüse binerken gördüğü şey, koridorun arkalarında dolaşıyordu şimdi, belki çoktandır istediği şeydi bu, evet istiyordu. Şimdi anlıyordu bunu, daha doğrusu o çocukla göz göze gelince anlamıştı, kendine bile söylemeye korktuğu bir şeydi ama evet şimdi söylüyordu işte, evet istiyordu. Bazen düşünmekten, düşünüp içinden çıkamamaktan yorgun düştüğü anlar olurdu.

Koca, derin bir sessizlik isterdi o zaman, çocukken saklandığı o derin, karanlık, sessiz yüklüğün içinde olmak isterdi, ölüm demezdi adına korkardı, şimdi söylüyordu... Diğerleri de belki, belki de herkes gizli gizli bunu istiyordu.

Gece görünmez, zehirli bir karanlıkta uzuyordu. İçerisi tereyağı, baharat, kaşar, mazot, belki biraz gaz kokuyordu. Sarı bir sis uzuyordu dışarıda ve hiç tanımadığı yüzler, rahatsız koltuklarda kımıltısız bir uykuyu soluyordu. Bu onun suçu değildi.

Başka bir yokuşu tırmanıyorlardı şimdi. Moladan çıkalı ne kadar zaman geçti artık bilmiyordu, otobüsü dinliyordu sadece. İçerisi pek kalabalık değildi. Soluduğu hava boğazını yakıyordu. Yutkunmakta zorlandığını fark etti. Nefeslerini dinledi onların. Bu sessiz, bu uzun tükenişlerini kutsadı. En arkadaki koltuklardan hiç ses gelmiyordu. Belki de çoktan... Kendisine yakın koltuklarda yolcular kımıltısızdılar. Son rüyalarını bilmek istedi onların. Hiçbirinin haberi yoktu. Yoksa var mıydı ? Oysa o, karanlık koridorun arkalarından o şeyin ona doğru sıcak, sakin kımıldayışını duyuyordu. Yalnız o mu duyuyordu ? Şimdi kalksa ve bağırmaya başlasa, bu büyülü oyunu bozmuş, her şeyi berbat mı etmiş olacaktı ? Arkaya bakmaya korktu bir an, sonra hafifçe başını çevirdi. Üç koltuk gerisinde bir kol devrildi koridora. Bir şey söylemek istedi, vazgeçti. Gecenin karanlığına baktı yalnızca. Derin yorgunluğunu duydu. Hiçbir şey yapamayışlarını duydu. Büyüdüğü evin bahçesindeki muhteşem sümüklüböcekleri hatırladı nedensizce. Umuda uzayan sevimli küçük antenleri vardı, kısalırdı dokununca, beklerdi sümüklüböcek, beklerdi geçsin sıkıntı. Yürürdü sonra yeniden ardına bakmadan, her şeyi ince, ışıklı bir izin ardına bırakır giderdi. Nereye gittiğini bilmeden giderdi umursamadan öyle, sessizce giderdi... Uzak, titrek köy ışıkları korkunç yalnızlığını bağırıyordu ona. "Bak !" diyordu, "Şaşkaloz, ne kadar yalnızsın..." Yıldızlar, önünde akan karaltılar arasında kayboluyor, sonra binlerce, belki milyonlarca ışık yılı ötesinden otobüsün penceresine inatla yeniden ışıyorlardı. Hiç görmediği kadar yakındılar. Gözleri ağırlaştı. Sıcaktı, terliyordu. Yarı uykusunda binlerce yıl aynı yoldan geçmiş yorgun kervan develerinin bezgin çıngıraklarını duyuyordu. Çoktan unutulmuş köhne hanların bükümlü kemeraltlarındaki karantina odalarında çınlayan veba iniltilerini duyuyordu. Çocukluğundaki bin bir gece masallarında bağırışlarını düşlediği haramilerin, yol eşkıyalarının tüyler ürperten çığlıklarını, ölüşlerini duyuyordu. Yanında olmak istediği hiç kimse yoktu.

Varmayı istediği hiçbir yer yoktu. Bu koyu lacivert karanlığın içinde artık sessizce bekliyordu...

Karanlık koridorun arkalarından yanı başına sokulan şeyi duydu yine. Ne kadar acımasızdı... Küçük çocuk uyuyordu. Şimdi bir tek şu adam, şu aynılığa alışkın ellerini, gözlerini, aklını, eski siyah ceketiyle birlikte eskitmiş sürücü ve o kalmıştı uyumayan. 8 numara niye horlamıyordu ? Dönüp baktı, uyuyordu ama horlamıyordu. Dakikalar geçiyordu. Sürücünün gözleri düşüyordu. Bir... İki... Üç... Dört... Açtı. Sürücünün bu anlamsız direncine şaşırdı adam. "Bırak artık" dedi öylesine, "faydası yok" dedi; kimse duymadı. Aklı bulanıktı. Otobüste miydi onu bile tam bilmiyordu. Uzak kervanların uzak sesini dinliyordu. Sıcaktı. Hummalı çırılçıplak esirlerin terden ıslak bileklerinde prangalar mı vardı ? Şu derin sarnıçtan sarı vebalı sular çeken ihtiyar kadın ona mı bakıyordu ? Hayaldi biliyordu, olsun, gülümsedi ona, kadın gülümsedi. Sessiz, sıcak, acımasız bir şeye akıyordu. "Öküz oğlu öküz" dedi biri, "üzülme" dedi o, "bırak" dedi. Hiçbir düşüncenin sonuna kadar gidilmiyordu nasıl olsa, ne yapsa yarımdı yolculuklar. Öyleyse susmak, her şeye uyumak istiyordu. Amber kokulu uykunun sallantısına yorgun aklını bıraktı iyice, yorgan gibi sarındı uykusuna. Kanaryasını komşuya bırakmıştı iyi ki. O ayın kirasını yatırmadığını, elektrik parasını düşündü en son. Bütün pişmanlıklarını koyu lacivert karanlıkta unuttu. Ellerini, kelimelerini unuttu. Her şeyden soyundu, her şeyden, hepsinden kurtuldu. Düşünmüyordu işte, ya o ölüme ya ölüm ona akıyordu ılık. Titrek köy ışıkları arasından, ince uzun ağaçların arasından ağır ağır özlediği yok oluşun içine, hiçliğin ta içine dalıp, öncesizliğin, sonrasızlığın uykusunu uyudu... Bu onun suçu değildi...

İşte o an korkunç bir şey oldu. Birden, önceden beklediği ama unuttuğu o sarsıntıyla koyu karanlıktan sıyrıldı. Oluyordu, bir uçuruma yuvarlanıyorlardı belki. Korkmadı. Nefesini tuttu sadece. Belki bir patlama olmuştu. Olmuştu da duymamıştı. Belki çoktan ölmüşlerdi, böyleydi belki... Sonra zar zor anladığı o boğuk, uykulu sesi duydu.

".......istikametine gitmekte olan......."

Işıklar yandı. Otobüs, yeni bir sarsıntıyla yeni bir mola yerine giriyordu. Aynıydı işte. Eski siyah ceketli adam, aynılığa alışkın yarıkapalı gözleriyle her şeyden habersiz baktı ona kırmızı kırmızı. Ölüme bile uzaktı. Muavin, oğlu filan değildi.

Yolcular uykulu sallantılarla indiler. O, koyu lacivert karanlığın içinde öylece bekledi. Birazdan bir sigara yakıp biraz yürüyecekti.

Mat

"Hiç..." derdin,
"Yok bir şey..."
vardı...

Çocukluğumun akıllı bir kış gecesinde birdenbire, yorganımın altında fenerimle kitap okurken, Tanrı'yla koskoca bir oyun oynadığımızı fark etmiştim. Beni denemek için mi yapıyordu bilmiyordum ama bazen, herkesin Tanrı dediği o Büyük Usta, beni çok kızdıracak şeyler yapıyordu. Mesela yeni okuluma tam alışmışken, öğretmenimin hastalanması onun işiydi. Yeni öğretmen de beni hiç sevmiyordu, biliyordum, bu da onun işiydi. Son zamanlarda tam mahalle maçımız varken ya yağmur yağıyordu ya olmadık aksilikler çıkıyordu... Kitabımın en güzel yerinde pilim bitmişti. O yapmıştı anlamıştım. Benimle oynuyordu, ne yapacağımı görmek istiyordu. Nefesim kesilmişti anlayınca... Yıllar sonra o gece bunları yeniden hatırlayışım tesadüf müydü, bilmiyorum...

O gece, sigarayı bıraktığım o uğursuz günden beri iki ay geçmişti. Uğursuz gündü evet, çünkü oyunda ilk zorluklarım o aralar başlamıştı. Önceleri kolayca üstesinden gelirim sanmıştım ama öyle olmadı...

Karımdan yeni ayrılmıştım. Artık ne arka bahçede büyüteceğimiz ıhlamur ağacı hayallerimiz vardı, ne çimenlerde hortum ıslağı gülüşlerimiz. Pazar sabahları balkonda kahvaltı yoktu, akşamları rakı içmeyecektik... Pis bir şey şu ayrılık. Olmadık zamanlarda aklına geliveriyor insanın. İyi yanları da vardı aslında, banyoda sıra kavgası filan olmayacaktı, işe giderken onun hazırlanmasını beklemek zorunda da değildim artık, onca angarya, abuk sabuk sürtüşmeler, kavgalar da olmayacaktı bıkıp usanmıştım kavgalardan. Halbuki nasıl güzel başlamıştık... Aslında gizli bir sızıyla yeni anlıyordum ki şehrin bu köşesinde, babamdan kalan bu küçük köhne evde o hiç mutlu olmamıştı. Onu hâlâ seviyorum... Buna daha çok bozuluyordum işte, bi boku beceremiyorum... Durup dururken sorarlardı:

"Evli misiniz ?"

"Hayır, ben o işi de beceremedim."

Size ne ! Onsuzluk, durmadan beynime vuran o tuhaf sigara açlığı gibi bir şeydi. Geçmiyordu.

Arabam yine yolda kaldığı için eve geç gelmiştim. Saat ona geliyordu. Yorgundum, her tarafım sırılsıklamdı. Aklımda o vardı yine. Özlüyordum. "Bence o da özlüyordur" demiştim kendime. Akşamları beni düşünüyordur, resimlerimize bakıyordur. Özlese arardı. Sen aradın mı ki... Aradım. Kabahat benim değildi, kadın denen o tuhaf mahluku anlayamıyordum, daha önce de böyle olmuştu durup dururken ağlıyorlardı, "Beni anlamıyorsun" diyorlardı. Anahtarı bulamıyordum. Ben adam olmam, ben tek başıma bi bok olmam. Kapı girişinde, insanı öldürecek kadar uzun süren birkaç dakika öylece bekledim. Bulmuştum aslında anahtarı, giremedim işte, ev hiç alışmadığım kadar sessizdi. Halbuki beni sevsin diye canımı çıkarmıştım. Neler yapmıştım. Girdim. Kadınlar böyle şeylere önem vermiyorlar, önemleri başka şeylere veriyor onlar. İnsanın bütün kredilerini kullanıyorlar, adamın canına okuyorlar, okuyup kaldırıyorlar raflarda bir yere, orada dursun istiyorlar, arada bir tozumuzu alıyorlar, sonra unutuyorlar işte böyle –bir alışkanlıkla cebimde sakladığım son sigarama dokundum girerken– ama gene de mutlu olmuyorlar. Kabahat bende aslında. Gitti mi bırak gitsin. Belki de her şey sigara yüzündendi, yeniden başlasam, tek bir sigara yaksam hiçbir sorun kalmayacaktı. Ne hali varsa görsün, aramazsa da aramasın, kadın mı yok. İçeri yürüdüm.

Bir havluyla biraz kurulanıp kızımın odasında yanan zayıf ışığı kapadım uyuduğunu sanarak... Ölü sarı bir ampuldü, tozluydu, hastaneden geldiğimiz günden beri yanıyordu. Kırk mumluk ampul... "Başka ampul yoktu sanki Allah'ın adamı" kendi kendime sessiz sessiz söylendim, başka şeyler de söyledim. "Işık açık olsun" istedi nedense... Her şeye söyleniyordum o aralar. Yanına oturdum. Birkaç gündür ateşi hiç düşmüyordu, yatağında sessizce ağlıyordu, sonra yorulup uyuyordu yine. Yanağına eğildim, yastığına başımı koyup gülümsedim. Küçücük eliyle yanağıma dokundu. Sarı saçlı bir meleğin dokunması gibi geldi yanağımı tutması. Ne güzeldi ihtiyacım olduğunda yanağıma dokunuşu...

"Geç kaldım..."

"Olsun..."

"Çikolatanı unutmadım ama..."

"Sigara içtin mi ?"

"Hayır."
"Aferim..."
Ne kadar bitkindi...
"Bugün iyi görünüyorsun bitanem."
"Saçımı düzelttim de..."
Onun için hiçbir şey yapamıyordum, ne kadar çabalasam ateşi düşmüyordu. Bakıcı kadın her gün yanındaydı. Doktorlar geçer diyordu, daha iki gün olmuştu. Biraz beklemek yeterdi... Dudağının kuytu bükümüne bakıp bir damla yaş düşürdüm yanağımdaki avucuna, utandım.
"İyiyim ben...Sakın sigara içme baba, seni fena yaparım..."
Sarı saçlarını okşadım azıcık, sevdiği bir şarkıyı mırıldadım. Çevirip düzeltince içinde kar yağan cam topun içindeki yıldızları, ormanı, evleri seyrettik, fısıltıyla konuştuk masallardan... Baş ucunda duran minik sarı masal kitabından rasgele bir sayfa okumaya çalıştım sonra. Duymamaya çalışıyordum ama Allah'ın belası komşunun köpeği durmadan bağırıyordu. Tek bir cümleyi üç kere beş kere okumaya çalıştım olmadı, art arda havlıyordu hayvan, aklımda kalın bir çiviyi daha derine çakıyordu sanki. Kalktım.
Odalarda dolaştım biraz. Bağırıyor gene bak, dedim, bağırıyor, bağırıyor, duruyor, bağırıyor. Gecenin sessizliğinde hiç bitmeyen bu havlama, içimde bir şeyleri öldürüp kötü şeyler çoğaltıyordu hissediyordum, azıcık kesilse ne zaman başlayacak diye bekliyordum. Kendime biraz rakı, peynir koydum; beklemek sinirlerimi bozuyordu, sigara da içemiyordum... Olmayacaktı böyle. Yazı masamda, çektiğim bu dayanılmaz sıkıntının giderilmesini rica eden küçük bir yazı yazdım aceleyle. Dışarı çıktım. Hava soğuktu. Çamurlu bahçe çitleri ve yan yana iki tavuk kümesini geçince onun kırık posta kutusunun önündeydim.
Saat ikiye doğru kızım küçücük yastığında derin bir uykunun tatlı kuytusundaydı. Elleri yanağımda, uyudum.
O günün ertesinde işten döndüğümde, posta kutumda iteklenmiş, tam da öyle kutuya sokulmamış da buradayım dercesine yarı dışarıda bırakılmış bir kâğıt buldum. Aslında korktuğum da buydu. Bu, Usta'nın yeni hamlesiydi. Artık onun hamlelerini tanıyordum. Arada bir Usta işi hamlelere benzer şeyler oluyordu hayatımda, birdenbire bir şeyler değişiverirdi mesela, ama onun dokunuşu olmazdı o. Ne zaman oyuna Usta'nın eli dokunsa anlardım. Bu onun hamlesiydi.

"Sayın Beyefendi" diye başlıyordu yazı. Oldukça düzgün bir el yazısıyla yazılmıştı.

Bizim buralarda gerekliydi köpek. Issız sokaklar hırsız barınağıydı. Köpeği pek de benim notumda yazdığım gibi sıklıkla bağırmıyordu. Bunu nereden çıkarıyordum. Hem bizim evde de tuhaf gürültüler hiç eksik olmuyordu. Evde bir türlü bitmeyen kavgalarımızın onun köpeğiyle ne ilgisi olabilirdi ?

Köpeği suçlayacağıma suçu kendimde aramalıydım. Yine geçen gün –salı günüydü sanıyordu– 20.15'ten biraz sonra, ya kendi kendime bağırıp çağırıyor, ya biriyle kavga ediyor, ya da opera dinliyordum. Bizim arka bahçedeki demir kapı vakitli vakitsiz açılıp kapanıyordu. Onun evinin tam karşısıydı ve ben bunu pekâlâ biliyordum. O, saat 22.00'de uyuyan mazbut bir insandı ve...

Yazı uzayıp gidiyordu.

Ne yapmalıydım ? Yazıyı masanın üstüne koydum. Neden saldırıyordu ? Onunla kavga etmek istemiyordum. Hayatımda ilave bir sorun hiç istemiyordum, kızım bugün biraz daha iyiydi, yorgundum; kavga etmemek için yeterince nedenim vardı yani. Usulca odama gidip yattım. Uyku, sevgili uyku, bütün sıkıntıları uyutan uyku...

Köpek bağırıyordu. Oysa daha yeni yatmıştım. Başım çatlıyordu, yorgundum, son zamanlarda iki ayrı işte çalışmak zorunda oluşum beni daha da yoruyordu. Çıkamıyordum içinden bir türlü. "Çözemiyorum işte" dedim kendime... "Çözme beni" demişti, avazı çıktığı kadar bağırmıştı "uğraşma, anlama, rahat bırak beni" demişti. Nasıl canım yanmıştı, nasıl içim kanamıştı... Bir yayın şirketinin kitaplarını pazarlamak, kitap sattığım sürece iyi para getiriyordu elbette ama son aylarda –belki de sigarayı bıraktığım için– satışlar düşmüştü. Allah kahretsin. Canım sigara istiyordu. Yüzümü yıkadım. Giyindim. Neden giyindiğimi şimdi bilmiyorum. Masaya oturdum. Uğursuz herifin yazısı masadaydı.

Cebimdeki paketten arada bir çekip aldığım son sigara yine parmaklarımın arasındaydı. Yaksam, belki de her şey nedensiz doğallığına geri dönecekti. Yakmadım. Tanrı benimle inatlaşıyor olamazdı. Yazıyı yeniden okudum. Köpek bağırıyordu. Bütün bu olanlar beni kızdırmak için olabilir miydi ?

Yazmaya başladım.

Ben de bunu uzatma meraklısı değildim, ama benim de onun tarafından bilinmesini istediğim şeyler vardı.

Birincisi, herhalde 20.15 ile 01.30 aynı şey değildi. Bizim sesimiz ile köpek sesi de bir değildi. Kanunen de değildi. Bahçeye geçen aydan beri üç kez inmiştim. Muhakkak doğrudur, mayıs ayının 12'sinde... Ama müsaade edin ki... ve yine geçen salı...

Kâğıdı katlayıp onun kırık posta kutusuna koydum. Ama içim rahat değildi. Birkaç kararsız adımdan sonra yatağa döndüm. Kutuya bıraktığım kâğıt içimi kemiriyordu. Bütün yazdıklarımı bir daha, bir daha düşündüm. Amacını aşan yer var mıydı ? Yoktu. Dövüşmek istemiyordum, yeni bir sorun istemiyordum. O zaman mektubu niçin yazmıştım ? Korkmuş olarak algılanmaktan mı korkuyordum ? Peki neydi ? Hadi git al o kâğıdı ! Yok ! Çünkü yazmıştım bir kere. Çünkü geleceğe yönelik aldığım hiçbir tedbir bugüne dek işe yaramamıştı ve ben bu kez farklı olmak istiyordum. Güvenli hayat... Gülerim ben o hayata, gülüyordum da, güvenli hayat yaşamak için yıllardır yapmadığım şey kalmamıştı, olmuyordu işte, ne kadar uğraşsam beceremiyordum. Arabaya, üstüne kuşlar pisler, yıkatmak zorunda kalırım diye ağaçlardan uzağa park ettiğim gün çarpmadılar mı ?.. Tartıştığımız son gece susmak ne işe yaradı ?.. Düşünüp taşınıp sıkıntıları önceden sezmek, uzun uzun planlar yapıp durmak ne işe yaradı ?.. Tamam, beni felaketlerden korumuştu belki de, ama hayatımın akışında beni gerçekten yaralayan hiçbir olayda bana yardımı olmamıştı. Olmuş muydu ? Olmamıştı. Kurduğum bütün oyunlar, yaptığım her yanlış hamle pat diye karşılığını almıştı.

Kendimle uzlaşmalıydım. Düşündüm. Sabah 8.30'da evden çıkıyordum, kâğıt posta kutusunda hâlâ duruyorsa geri alacaktım. Uykusuzluğum ilk o gece başladı.

Sabah kâğıt orada öylece duruyordu. Usta beni pis bir oyuna sürüklüyordu. Her yeni adımda olmak istemediğim bir yere gidiyordum. Ama gittiğim yerin neresi olduğunu bilmek isteği beni içine çekiyordu. Korkuyordum ve sanırım bu zehirli korkuyu sevmeye başlıyordum.

Yazıyı almadım. O günün akşamını sabırsızlıkla, beni korkutan bir heyecanla bekledim. Dönüşümde posta kutumda yeni bir yazı olmasını gizlice istedim. Döndüğümde posta kutum bana istediğimi verdi.

Eve girdiğimde içim kıpır kıpırdı. Saat geçti. Köpek yine bağırıyordu. Bakıcı kadın çoktan gitmişti. Not bırakmış. Kocası hastaymış onun da. Kızım, yatağında huzursuz yeni bir geceye hazırlanıyordu. Dünden daha solgun görünüyordu bu gece. Bütün gün doktoruyla birkaç kez

görüşmüştüm. Bilemiyordu. Yazıyı masaya bırakıp kendime biraz rakı, peynir koydum. Sigaram parmaklarımdaydı.

Beyefendi...

Bütün gece boyu o yazıyı defalarca okudum. Defalarca. Kızımın odasına girip saçlarını okşuyordum ara sıra. Derin bir ateşin kuyusundaydı yine. Önceki gün konuştuğum doktorlar da hep aynı şeyi söylüyordu. Saçları ıslaktı, hiç konuşmuyorduk. Eli yanağıma her seferinde daha güçsüz dokunuyordu. Hiçbir şey yapamıyordum. Bir tek sigara için ömrümün yarısını verebilirdim, hem niye bırakıyordum ki sigarayı ? Köpek bağırıyordu.

Sabah olduğunda hava yine berbattı. Yeni kararlar vermiştim o gece. Kızımla ilgilenmem için işi bırakmam lazımdı. Sonra vazgeçtim, para da lazımdı. Kredi kartlarının borçlarını da ödemeyecektim. Arabayı değiştirmeliydim mesela. Bu araba işimi görmezdi, çalışmıyordu zaten. Onu o yağmurlu günde bile satmak pek zor olmadı. Kızım sanki biraz daha iyiydi, doktorlar geçer diyordu zaten. İki gün içinde –iyi durumda olan son kredi kartımı da kullanarak– tam istediğim gibi elden düşme tek kapılı bir araba aldım. İyiydim gerçekten. Sürücü koruma yastığı vardı elbette arabamın ve artık emniyet kemerimi hiç çıkarmadan kullanıyordum.

Son yazıyı okuyalı dört gün olmuştu. Kendimi daha iyi hissediyordum aslında. Tek sorunum uykusuzluktu. Uyuyamıyordum, köpek her gece havlıyordu. O sabah, birkaç gündür umutla beklediğim yağmur deli gibi yağıyordu işte. Kapıya çıkışını perdelerimin arkasında bekledim onun. Arabama binip ona ulaştığım birkaç metrede bile ıslanmıştı. Şemsiyesini hafifçe eğip arabaya baktı. Binmesini rica ettim.

Ön koltuk öne katlıydı. Açılmıyordu. Arka koltuğa oturduğunda üstünü biraz silkeleyip gülümseyerek arabamın kokusunu içine çekti. Memnundu. İlk kez bu kadar yakındık. İyi bir uzlaşma fırsatı olacaktı bizim için.

"Koltuğu henüz yaptıramadım, sıkışmış."

"Olsun, güle güle kullanın."

Yağmurun sesi ve çevredeki arabalar yüzünden biraz yüksek sesle konuşuyorduk. Oturduğu yerden dünyaya gülümseyerek bakıyordu. Yol kenarlarında ıhlamur ağaçları akıyordu. Radyoda mutlu bir şarkının çalmakta olduğunu o an fark ettim. Mutluydu. İşleri yolundaydı. Radyoyu kapattım.

"Köpeğiniz her gece bağırıyor."

"Bağırmıyor efendim, bağırmıyor."

Sakindi. Ama yüzündeki anlamsız gülümsemeyi silebilmiştim. Bu hoşuma gitmişti. Yağmur hızlı yağıyordu. Silecekler sinir bozucu bir sesle gidip geliyordu. Gözlüğünü çıkarıp bir mendille sildi. Yeniden taktığında tekrar gülümsedi. Bunu nasıl başarabildiğine inanmak zordu. Onu bir an olsun mutsuz eden şey ben değil gözlüğüymüş gibi davranıyordu.

"Durmadan, her gece bağırıyor."

"......."

Belli belirsiz berbat bir gülümsemeyle bakıyordu. Beynim uyuşmaya başlamıştı. Benimle alay mı ediyordu ? Sağ elimle cebimdeki tek sigaramı çıkardım, burnumun ucunda hafifçe gezdirip kokusunu içime çektim, yeni yıkanmış yaz akşamı balkonlarında rakılı çoban salatalı eski sofralar koktu, karımın dalgalı saçları koktu sonra. Burnumdan beynime nikotin, zift, katran aktı, başım zonkluyordu. Dakikalar tuhaf bir yalnızlıkla geçti. Biz ikimiz, koca dünyada bu küçücük arabaya sığmıştık. İkimiz, kocaman, yazısız bir karikatür gibiydik. Konuşmayı başlatan o oldu.

"Lütfen içmeyin beyefendi, kokusunu sevmiyorum. Ayrıca şunu da söylemeliyim ki, asıl sizin gürültünüzden mağdur olan benim beyefendi."

Mağdur olan bendim... "Mağdur olan benim hâkim bey" demişti mahkemede, "şiddetli geçimsizlik" demişti. Ben bir şey diyemedim. Nasıl üzgünüm, her yanım nasıl kanıyor hâkim bey bak nasıl, diyemedim. Madde bilmem kaç, demişti hâkim bey. Bir kere daha denesek hâkim bey ikna etseniz, game over olmasın bir canım daha olsun hâkim bey belki bu sefer beceririm, diyememiştim ben. Türkiye Cumhuriyeti'nin bana verdiği yetkiye dayanarak, deseydi, hadi bakalım, deseydi bir daha deneyin, ayıptır ayrılıp da ne yapacaksınız, deseydi. Mübaşir kulağını kaşımıştı, saatine bakmıştı ikide bir, akşamki maçı düşünüyordu belki, "Amma uzadı" diyordu, benim evliliğim bitiyordu. İçimde bir şeyler kırılmıştı, düşüp düşüp bir daha kırılmıştı susmuştum... Sustum... Gülümsüyordu. Ben, yalnız benim bildiğim başka bir gülümsemeyi hatırladım. Kol saatinin camında sağ elinin parmakları tıkırdıyordu. Birkaç dakika daha geçti. Terliyordum. Yağmurun gürültüsü ve sileceklerin değişmeyen gelgitleri arasında bitmeyen bir tıkırtı duyuyordum ve sonra bir ıslık, arada bir, kesik kesik, inatçı. Bu deli eden ıslık da Usta'nın işiydi, beynim çatlıyordu, sigaramı cebime koymak istedim ama yapamadım, dişlerimin arasında filtreyi ısırıyordum şimdi. Artık kendimi bitirmem gereken şu işe vermeliydim. Daha önce belirlediğim yere oldukça yaklaşmıştım. Nefesim tıkanıyordu. Mırıldadığı melodi kanımda dolaşıyordu. Beynimin içinde beni

öldürmek için gelen tıkırtı böcekleri kıpırdıyordu. Ona son kez baktım. Ve bir hamle daha. Gülümsüyordu. Gülümsemeseydi belki... Tıkırdayan tırnaklarını duyuyordum. Biraz daha hızlandım ve bütün gücümle çarptım.

Çarpışma sandığımdan güçlü olmuştu. Bir yerlerden bir şeyler akıyordu. Kemerim ve sürücü koruma yastığım beni gerçekten de korumuştu. Bacaklarım sıkışmıştı ama. Birkaç saniye öylece kaldım. Yüzümde ellerimde küçük kesikler vardı, yüzüme yağmur geliyordu, onu görmek istiyordum. Telaşla elimi koyduğum bir yerde bir el, bir tırnak iki kez etimde kımıldadı. Arkadan öne savrulmuştu. Bedeni olağandışı bir şekilde ikiye katlanmış duruyordu ama yaşıyordu. Başını bulup kulağına eğildim.

"Durmadan bağırıyor."

Sanırım artık ne dediğimi anlıyordu. Sonra o garip sesi duyana kadar başını bütün gücümle çevirdim.

Çevreden insanlar koşuyordu. Arabaya ulaştıklarında beni dostumu yanaklarından şefkatle öperken ve ağlarken buldular. Bizi aceleyle ve beceriksizce çekip çıkardılar. Ne olduğunu anlayamamıştım. Galiba uyumuştum. Şoktaydım. Zavallı komşum ölmüş müydü ?

Eve geldiğimde saat oldukça geçti. Bir ay, belki de daha fazla ayağımdaki alçıya katlanmak zorundaydım. Masaya oturdum.

Kızım sanırım beni duymuştu. Ağlıyordu. Köpek bağırıyordu. Sigaram ellerimdeydi. Yaksam, belki de her şey düzelecekti.

Hastanedeki dördüncü gece onu kaybettim. Yapılan her şeye rağmen günlerce süren, nedeni bile belirlenemeyen "yüksek ateş" dedi doktorlar. Saçları terli, teni hayal sarısıydı. Şaşırtıcı olan gözleriydi. İçinde kar yağan camdan dünyaya bakıyor gibiydiler. Dışarıdan içeriye, gerçekten masala sanki. Korkusuzdular. Soruları yoktu. Ne kızgın ne üzgündüler.

O gece uzundu. Ağlaması yorgunlukla susmuş, ellerini yanağımda unutmuş bir çocuğu özlüyordum. İçimde hayata dair alınmış bütün tedbirlerin koca boşluğu soğudu. Köpek bağırıyordu. Ağır bir ıhlamur kokusu geliyordu bahçelerden. "Olmak ya da olmamak" dolaştı karanlık odalarımda. Yazısız bir karikatürde gibi sustum. Sigaram elimdeydi, yakmadım.

Faik Bey

Saat geçti. Faik Bey'in dededen kalma tek katlı evinin bahçesinde bodur kayısı ağaçları, her zamanki aynılıkla miskin miskin sallanıyordu. Ağaçlardan sarkıtılmış altmış mumluk iki tozlu ampul, çardağı, ağaçları ve çok da büyük olmayan bu bahçeyi sarı bir yaz gecesi ışığıyla ısıtıyordu. Öyle bir görüntüydü ki bu, kimseye yabancı değildi, bir duvar takviminde tanıdık bir eski zaman bahçesi fotografıydı sanki. Böyle gecelerde bahçede oturmayı daha çok severdi. Evin içi onu yormuyordu, eşyaların üstüne yağmış eski zaman tozları onu üzmüyordu ama bahçe daha iyiydi. Bahçeye komşu eski sokak lambası gözünü alıyordu yine.

"Kırıp atmak lazım bunu, bu ne böyle yahu."

İşte yine başlamıştı. Huysuz ihtiyar homurdanıyordu yine. Hep söylediği ama hiç yapmadığı bir şeydi bu... Ama mesele o değildi. Her şeye söylenip duruyordu, buydu galiba mesele. Son zamanlarda daha mı huysuzdu neydi ? Aslında yeni değildi bu hali. Yıllarla, yavaşça, içine sine sine alıştığı, yavaş yavaş sevdiği bir şeydi huysuzluğu.

"Bak gene havlıyorlar, susun be, kafa derler buna..."

Faik Bey her zaman olduğu gibi çardağın altındaki masasında yalnızdı.

"İtoğluitler..."

Mutlu değildi, mutsuz da değildi. Bozuk bir musluktan akan cılız bir su değişmezliğiyle yaşlanıyordu işte. Köşedeki tulumbadan biraz su çekti, yüzünü yıkadı. Yalnızca uykusuzların sesini duyduğu uzak köpeklere taş attı.

"Kışt !"

Rakıyı ve geceyi severdi. Küfretmeyi, hikâyeler uydurmayı, hep var olduğunu sanmayı ve hiç sevmediği şeyleri hiç sevmemeyi severdi. Bir de Müzeyyen Senar'ı... Radyoda çalan şarkının yarısında girdi şarkıya.

"...dillerde nağme adın..."

Bir parça kavun aldı beyaz kayık tabaktan, bir yudum rakı içti, burnunu çekti sonra. Küçüklüğünde bu ihtiyar eve her gelişinde, yani dedesinin

sağlığında, bu ev için yeni yeni hikâyeler uydurmuş, uydurduklarına yıllarca kendi de inanmıştı. Yandaki bahçe duvarının ardında, yaşlı, kocaman, kara bir köpeğe benzeyen bir uzaylı yaşardı mesela... Yeni bir sigara yaktı, ceketinin yakalarını kaldırdı. Soğuktu. Hikâyelerdeki gibi olmadı ama hayat. Ne çok kötü ne çok iyiydi. Acımasızca sıradandı. Hiç evlenmemişti. Birilerine âşık da olmuştu oysa bir zamanlar. Ne fark ederdi ki... Zamanla daha iyi anladığı geç kalmışlıklarına kızmamayı öğrenmişti nasıl olsa.

"...huysuz ve tatlı kadın..."

Herkes gibi olamamanın ya da hiçbir şey olamamanın uyuşuk şaşkınlığıydı da o biraz. Bir yarım kalmışlıktı... Rakıyı edebine uygun içmeyi, çirozun, lakerdanın iyisini, kürdilihicazkârı bilirdi. Ağacın hasını, yazının kafa kopartanını, Boğaz kıyılarında balığın hangi havada nerede bol olduğunu sorsanız söylerdi ama, susardı genellikle. Mutfağa gidip iki dilim beyazpeynir daha kesti.

"Şu peynirin haline bak, buna da peynir diyorlar..."

Faik Bey bu eski evde zamansız bir ağaçmış gibi, âlemin öykülediği sayısız hikâyenin tam ortasında, bir sonsuz kaosun hayaller arşivinde zamansız yaşadığını sanmayı seviyordu.

"Böyle peynir mi olur be..."

O hep vardı yani. Hep olacaktı filan. Hınzır bir gülümsemeyle sigarasından bir nefes çekti. Sol gözü yandı dumandan. Küfretti. Hafiften bir rüzgâr başlamıştı, ortalık biraz soğumuştu. Gözleri masanın etrafında yıllardır hiç oturulmamış dört sandalyeye ilişti yine.

"Laflamalar sabaha kadar sürerdi" dedi yarı kesik fısıltısıyla,

"Aşağı sokağa, Boğaz'a, belki de öteki tarafa taşan gülüşlerimiz olurdu" dedi. İşte böyle zamanlarda, yitirdiği dostlarını uzun uzun düşünmeye başlardı ince bir sızı da duyarak. Yalnızlığına ihanetini bilerek özlerdi eski havalarda mangal kokusunu.

"Ne lüfer çıkardı be... Çoban salata... Sonra torik lakerdalar, lokum gibi, böyle böyle..."

Hep birlikte mi çoğalttılar, hep birlikte mi tükettiler bilmiyordu. Hava biraz daha soğudu. Küçük odadan üstüne battaniye alıp sarındı bir güzel.

Yine dostlarını düşündü. Duruşları, oturuşları, bakışları düşündü. Sigara tutuşlarıyla –sigara tutuşlarını bile hatırlıyordu– onları boş sandalyelerde resimledi. Sesleri, kokuları, taşları yerleştirdi yerli yerine. Beyazlar onundu, başladı.

"Merhaba" dedi. Sesi biraz kırgındı.

Gülümsediler, yalnız onlara ait alaycı sakin bakışlarla bakıştılar. Cevapları biliyor olmaları haksızlıktı.

"Eşşolueşşekler" dedi Faik Bey gülerek. Gülmekten ya da soğuktandı herhalde gözleri ıslaktı. Burnunu çekti, bir taşı öne çıktı.

"Keyfiniz nasıl oralarda ?" Gözünü sildi.

"Öyle bir yer yok" dedi dostlarından biri.

Sesi kararlıydı. Faik Bey sustu. Bir an için oyunu bıraktı. Azıcık küskün şöyle omzunun üzerinden arkaya doğru uykulu bahçesine baktı sevgiyle. Eğildi, topraktan birkaç ketentohumu yoldu.

"Her tarafı sarmış" gibi bir şey mırıldandı. Ölüm gibi arsızdı ketentohumu.

"Senin için kolay olmadığını biliyorum" dedi dostu onu üzdüğünü anlayarak.

"Sen nerdesin ?"

"Ben yokum"

"Nasıl yani ?"

"Yokum işte. Toprağım filan belki..."

"Hangisi doğru ?"

"Onu sen bileceksin, bana sorma, ben yokum."

Faik Bey veziri oynadı, atı aldı. Bu kez her zamankinden daha iyi oynuyordu. Koca bir parça peyniri aceleyle koca bir yudum rakıda boğdu. Fili bir kez daha çıktı. Hamlesinden emindi. Güldü.

"Yanlış mı ?"

"Ne diyebilirim ki... Beni sen düşlüyorsun" dedi dostu gülerek.

Faik Bey'in hamlesi bozuldu. Köpürdü... Hep böyle olurdu. Küserdi, homurdanırdı bazen, sonra yine durulurdu. Sustular, oyuna dalıp gittiler bir süre. Birer sigara yaktılar. Radyoda bir şarkıyı, uzak köpekleri duydular. Yokuşun başından iki ihtiyar yürüdü gecenin o vakti. Kim bilir nereye gidiyorlardı. Sessizlikte sönen ayak seslerini dinlediler ihtiyarların. Bağırdı.

"Enayi ihtiyar ! Hırkana, pantolonunun içine her gün daha da çürüyen beyaz buruşuk etlerini sakla ! İyi sakla iyi.. !"

"......."

"Faydası mı var ulan !.."

Sigarasından bir fırt çekip baktı arkalarından.

"Dangalak !"

Bağırmadı artık. Gözlerini masaya indirdi, hiç kırpmadan, kımıldamadan baktı masaya. Oyunu gördü. Kocaman sessizlikte derin yalnızlığına köpekler havladı yine. Atın orada olduğunu tanıdığı bir acıyla fark etti. Kaçacak bir yer, kuytusuna sığınacağı güvenli bir kare bakındı oralarda bir yerde... Ona bakıyorlardı şimdi hepsi. Atlar, filler, piyonlar, dostları, tahtanın kendisi, bahçe, ev hepsi öyle hiç konuşmadan bakıyorlardı, bakmasalardı atın yerini değiştirirdi belki bi şey yapardı... Rakısından ağız dolusu bir yudum aldı yeniden, uzun uzun taşlara baktı. Koca bir yudum daha aldı, gırtlağı yandı biraz, yutkundu.

Tereddütle mırıldadı.

"Oyna bakalım Faik..."

Son kadehteki rakı gibi ılıktı sesi. Sustu, başını kaldırıp yukarılara baktı, rüzgâr kesmişti şimdi. Bir yokluğun hiçinde oturuyordu. Kayısı ağacından bir yaprak, tanıdık dalları tutmaya çalışarak, daha önce hiç bakmadığı bir yerden bakarak ve şaşarak ve hâlâ ağaçmış sanarak, düştü... Hep mi çoğalttılar, hep mi tükettiler bilmiyordu. Radyoda sıcacık bir şarkı duydu. Bardağındaki bir parmak rakısını bitirdi ılık ılık. Birazdan mutfağa gidecekti, biraz daha kavun, kalmışsa peynir, bir bardak rakı getirecekti. Gece daha tazeydi. Taşları dizdi, beyazlar onundu, başladı.

Vefa

Sahne 1

Evi bulması zor olmamıştı sanırım. Adliye binasını geçince Hayırlı Sokak, soldan üçüncü binaydı işte. En üst kat... Kapıyı çaldığında ben ortalığı topluyordum. Çok tuhaf bir şey vardı midemde, biraz huzursuzdum galiba, yıllardır görüşmemiştik ne de olsa. İki kere çaldı.

"Hoş geldin Vefa... Her taraf dağınık, kusura bakma..."

"İncir tatlısı aldım, seversin... Hiç değişmemişsin..."

"Olur mu hiç, şu halime bak..."

"Aynısın... Yani biraz kilo almışsın o kadar. Kaç yıl oldu ?"

"Yirmi üç yıl... Bilmiyormuş gibi..."

"Saçın da beyazlamamış benim kadar, telefonda sesimi duyunca hatırlamadın ama."

"Kim ulan bu herif dedim."

Gülüştük. Sırtıma vurdu eskisi gibi. Biraz sustuk. İki koca herif, o kadar yıl sonra... Dar koridordan içeri doğru yürürken, galiba ikimiz de söyleyeceklerimizi düşünüyorduk. Aslında kapı çalmadan konuşacak bir sürü şey düşünmüştüm, aklıma bir sürü şey gelmişti. Ama şimdi kelimeler çıkmıyordu. İkimizin de gizli gizli korktuğu şey oluyordu, ıslak kediler kadar rahatsızdık işte. Birbirimize tam olarak bakmıyorduk, üstümüzde başımızda sevmediğimiz, saklayamadığımız bir şey sırıtıyordu. Salona girince kanepeyi hemen hatırladı. Bana geldiği geceler bu kanepede uyurdu, yalnız onu şimdi eski odamdaki gibi cam kenarına yakın değil, kapıya yakın koymuştum. Deri koltuğu, çalar saati, şimdi üstünde kitaplar yığılı duran "Auer" marka sobayı da hatırladı.

"Na'ber..."

"İyidir."

Ne söylenirdi ki yıllar sonra böyle birdenbire ? Önce evi gezdirecektim. Burası salon, burası mutfak demeyecektim, eskiden öyle diyenlerle dalga

geçerdik de onun için. Üniversiteden arkadaşlar sorulabilirdi mesela, bunu belki o da düşünmüştü önceden, sonrası gelirdi nasıl olsa. Kitaplardan filan konuşurduk. Yine de önce etrafa bakınmak daha iyiydi ama.

"Evin çok güzel ama güle güle otur."

Ayaktaydık. Kapıya yakın duruyordu, önceden hesaplayamadığı bir hareket sıkıntısında elleriyle uğraştı, koyacak yer bulamadı onları sonunda ceplerine soktu.

"Sağol, gel bak bu tarafa, balkona gel."

"Ooo... Manzara harika, masayı da kurmuşsun mis gibi, rakımız, mezemiz... Pancar turşusuna da bayılırım, hatırladın mı yoksa, kokusu öldürür adamı şu meredin."

"Dur yahu, daha erken."

"Ne erkeni be ölmüşüm açlıktan."

"O zaman dur şu mangalı ateşleyelim biraz."

"Ne yapıyoruz abi ?"

"Tekir."

"Tekirin ızgarası mı olur be !"

"Olur olur, bak gör şimdi."

"Eyvallah... Balkonda bu iş başka zaten, hadi sıhhatine."

"Dolaptan buz getir o zaman."

Balkon henüz aydınlıktı. Aslında hemen oturduğumuz iyi olmuştu. Hafiften lodos başlamıştı ama olsun, önemi yoktu. Şimdi daha iyi hissediyorduk. Oturunca işler daha kolaydı. Masayla meşguldük. Rakıya buz, tabağın kenarına iki çatal haydari... Korktuğumuz gibi olmamıştı. Aynıydı işte... Eskisi gibi yani...

"Telefonu babandan aldım. Yürüyorum Kadıköy'de, baktım bir adam, babana çok benziyor, 'Ulan bu bizimkinin babası olmasın' dedim. 'Amca' dedim 'merhaba, ben Vefa, üniversiteden'. Tanımadı önce tabiî adamcağız, 'Hani gelip gelip sizde kalırdım bazı akşamlar' dedim. Güldü o zaman, konuştuk biraz ayaküstü, aldım numarayı."

"Aradı babam, söyledi, o akşam aramadın ama."

"Düşündüm biraz, arasam ne olur, bunca yıl geçmiş, ne konuşuruz ?"

"İyi yaptın aradın boşver, iki laf ederiz işte."

Koca bir yudum aldı rakısından. Koca bir sessizlik oldu. Tuhaf bir şey vardı ortada öylece duran, masada, havada, ikimizin arasında, ağır bir şey... Sanki anlaşmış gibi, ikimiz de irili ufaklı, sıra sıra uzayıp giden kirli, martılı damların ötesine baktık konuşmadan bir şeylere sıkıntılı. Karşı evlerin

çatılarının hemen bittiği yerde deniz incecik bir çizgiyle görünüyordu ya, oraya bakıyorduk, sanki önemli bir şey varmış gibi. Karşıda, çirkinliklerini hiç saklamayan arka cepheleri binaların, küçük küçük kımıldadı. Kirli saman sarısı bir balkonda bir kadın, taze fasulye ayıklıyordu. Tülleri hafif kıpırtılı pencerelerden çatal bıçak sesleri, akşam haberleri duyuyorduk. Kırlangıç sesleri, futbol topu sesleri... Sesi hiç duyulmayan bir mavna küçücük aktı damların arasından. Sessizlik büyüdü.

"Çakmağı nereye koydun ?"

"Mangalın yanında bak."

"Evlendiğini duymuştum."

"Beceremedik Vefa, şimdi böyle oturuyorum işte."

Ateşe bakıp maşayla karıştırdım biraz, böyle bir şeye hiç gerek yoktu aslında.

"Boşver, hiç fena değilsin işte, evin güzel, üniversitedeymişsin bak ne güzel, bir de kitap yazmışsın yeni, baban söyledi. Onca okuma seni yazar etti sonunda yani, yakında adın duyulur."

"Adı duyulmamış bir yığın yazar var Vefa, hem kimse basmıyor kitabı..."

"Yok abi, bak görürsün, tanımazsın bizi yakında."

O da biliyordu bal gibi. Balkonun ışıklarını yaktık, gerek yoktu ama yaktık işte... İş olsun diye, araya başka bir şey girsin diye. Rakısında sigarasında dolaştı parmakları, parmakların eskimiş Vefa, demedim ben.

"Sivrisinek yok bu sene pek."

"Yok."

Tuhaftı bu hissettiğimiz, bir ait olmayış, bir iğretilik, bir "orada iyi durmayış"tı. Bu, eskimiş eşyaların üzerine sinen, ne yapılsa çıkmayacak hüzün gibi bir şeydi. Konuşmadan çatılardaki martıları seyrettik yine. Adını anmadığım eski karımı düşündüm. Onunla da böyle, konuşmak isteyip isteyip konuşamazdım hiç, bir şeyler büyürdü içimde, sonra şangırtıyla kırılırdı, üstümde yine aynı ürkeklik, yine ne halt edeceğimi bilemeyiş, bu azalış... Bir şeyler mırıldadı.

"Küçüklüğümde babam uzak yolculuklardan döndüğünde de gene böyle olurdu..."

Burada susacağını biliyordum, yine yapmıştı işte. Söylemesi zor şeyler olduğunda bunun gibi laflar mırıldanır sonra susardı. Ama bir gece susmayıp anlatmıştı. Babası koltuğuna oturup hiç konuşmadan uzun uzun bakarmış ona... Derslerinden bahsetmek istemezmiş Vefa, arkadaşlarından

da. Başka şeyler söylemek istermiş ama, bir türlü söyleyecek kelime bulamazmış, babasının insanı delen bakışlarından korkarmış, aslında hep öyle susmaktan korkarmış... "Öyle canımı acıtan bir sessizlik olurdu ki orada bitmeyi isterdim" demişti. Ne kadar üzgün bakmıştı. "Kırdığım cep saatinden, annemle mutfakta gördüğüm amcadan bahsetmem yasaktı" demişti. Sesi zor çıkmıştı söylerken. Çünkü onlar kabahatmiş, annesi öyle söylemiş, öyle bir bakmış ki annesi mutfakta o gün, bütün kelimelerini unutmuş Vefa. Sonra soğuk bir çarşamba sabahı, ayrılıkla biten siyah beyaz filmlerin son karelerinde incecik yürüyen siyah saçlı kadınlar gibi yürüyüp gitmiş, ardına hiç bakmadan, öyle su gibi akmış evlerin arasından. Vefa camlarda bakakalmış, kocaman bir çığlık boğazına düğümlenmiş, susmuş... Cep saatini kırdığını, annesiyle mutfakta gördüğü o adamı babasına söylemiş mi hiç soramadım... Annesini affetmiş mi sormadım... Şimdi camlarda bakakalan o küçük çocuk gibi yine, susuyordu.

Bir şey yapmak lazımdı ya, kalkıp mutfağa gittik, gidip iki küçük soğan ile limon getirdik iş olsun diye. Bir parça pancar turşusu düştü masa örtüsüne.

"Çıkmaz bunun lekesi şimdi."

"Boşver Vefa, lekeliydi zaten."

"Bir sigara versene."

"Sen de rakı koy şuna biraz."

"İşlerin nasıl ?"

"İyidir, danışmanlık yapıyorum, bilmezsin ama büyük şirket, iyi yani... Çıkmaz bu di mi..."

"Ateş hazır."

"Getir abi balıkları."

Sahne 2

"Ne güzel günlerdi di mi Vefa..."

"Peyniri versene."

"Çamlıca'daki evde kafaları çektikten sonra hani sen bizden önce gidip yatmıştın, yatağın altına girip sallamıştık da sen deprem oluyor diye ortalığı ayağa kaldırmıştın."

"Yapmadığımız fırlamalık mı vardı."

"Buz versene."

Sessizdi şehir şimdi. Bir kabahati varmış gibi suskundu. Yorgun, rahat bir sarhoşlukla biz de fısıldar gibi konuştuk.

"Nasıl oldu koptuk böyle ?"

"Sen askere gittin."

"Sonra da sen."

"Sonra iş güç."

"Ben Moda'ya taşındım."

"Ben evlendim..."

Mangal soğumuştu. Ellerimiz, çatallarımız, bardaklarımız balık kokuyordu, belli belirsiz közde patlıcan kokusu vardı ortalıkta. Izgarada yenmemiş sivribiberler duruyordu. Kültablasını mangala boşalttı, iki boş tabağı üst üste koydu.

"Haydari bitti mi oğlum ?"

"Git dolapta var biraz, aşağıda."

Lodos kesmişti, birkaç saat önceki gibi sardunyaları hafif hafif titretmiyordu şimdi.

"Bıyıklarımı kesmiştiniz gene uykuda."

"Sonra elektrik verip uyandırmıştık, artı kutup sağ ayak başparmağına eksi kutup sol ayak parmağına... Yok lan o kadar değil ama kabloyu dokundurduk yani, hafif zıpladın biraz."

"Adisiniz oğlum."

"O gün de öyle demiştin... Güzeldi be Vefa..."

"Dosttuk... Olmazdı yoksa o kadar şey, öyle ciddi kavga filan da etmedik hiç."

"Senin kemik rengi bir pardösün vardı, seni hep öyle hatırlıyorum."

"Gülerdik..."

"Gülerdik di mi... Biraz kafayı bulunca, birbirimize hiç söylemediğimiz güzel şeyleri düşündüğünde belki, oturduğun yerden kalkar, çocukmuşum gibi gelip saçlarımı karıştırırdın... Başımı tutar, saçlarımdan öperdin bazen rakı masasında..."

"Büyük büyük konuşurduk."

"İşte bak gene rakı masası, gene beyazpeynir... Aynı yani."

Sustum. Onca yokuş onca inişten sonra buradayız işte bak, diyemedim... Bir görünür bir yok olur bir saadeti aradık biz. Her girdiğimiz delikte bir şeyler bıraktık kendimizden, bittik. Fena adamlar mıydık biz ? Mühim şeyler miydi kafa yorduklarımız ? O kadar mı korkusuzduk ? Sana söylüyorum ulan, diyemedim... Korkuyu tanırdık da bilirsin, gözünden anlardık adamın. Düzeni değiştirdik, kaosu değiştirdik, falanı filanı değiştirdik. Buradayız ama hâlâ... Masada rakımız, tabakta

beyazpeynirimizle daha da berbat duyuyoruz faydasızlığımızı... Yıllar önce bir sabah, hani kar yağarken, biz yine böyle izmarit, alkol, kahve kokarken, içimde buna benzer koca bir boşlukla uyanmıştım. Yüzüme bakınca anlamıştın belki de, hatırlamıyorum şimdi... Bazen belli belirsiz bilirdik ki ölüyoruz, sonra isteyerek unuturduk öldüğümüzü, şimdi daha sık, daha koyu hatırlıyoruz bak. Aklımızda cevaplara bu kadar uzak olmanın acısı soruyoruz, kalır mı bıraktığımızı sandığımız izler ?.. Çıkıp dışarılara bağırsak Vefa, ben buradayım desek, ben varım ulan desek... Demedim... Sustum öyle, desem ne değişirdi sanki ? Bakardın gözlerinde dayanamadığım bir yenilmişlikle uzun uzun... Üzülme, derdin... Arama beni Vefa görüşmeyelim biz, demedim, uzaklara baktım.

Biraz daha haydari aldı tabağına, ben bir sigara yaktım. Biraz kımıldandık sandalyelerimizde, boş tabakları kenara ittik, aynı şeyleri hatırlamış gibi gülümsedik.

"Yarıyıl tatillerinde, karakışın ortasında Anadolu'ya giderdik. Antik kent girişlerinde, tiyatrolarda kimsecikler olmazdı, avazımız çıktığı kadar bağırırdık."

"Tüpgaz kamyonlarında, trenlerde..."

"Tavuk dolu köy otobüslerinde..."

"Eskişehir'de parasızlıktan sabahçı kahvesinde sabahlamıştık."

"Cebimizde iki otobüs bileti..."

"Piyango biletime amorti çıkmıştı. Bafra sigarası almıştık o parayla."

"Tükenmezkalemden ağızlık yapıp içmiştik."

"Burdur'daki çay ne güzeldi."

"Sabah ayazında çorba..."

"Parasızlık..."

"Çocukluk..."

"Güzeldi..."

"Babana söyledin mi Vefa ?"

"Neyi ?"

"Annenle o adamı mutfakta gördüğünü söyledin mi ?"

Hurdalığın olduğu sokakta erkenci bir çöp kamyonu homurdandı. Aşağı baktık, incir ağacının dibindeki torbaları almadılar. Neden almadılar ama incir ağacının dibindeki torbaları ? Sormadık.

"Geç oldu, yorgunum... Soğudu da biraz."

Yorgundu. Belki daha cesur olabilse, bütün hayatını defalarca düşünüp becerdiği işe yarar hiçbir şey bulamayan insanlar kadar üzgünüm de

diyecekti...

"Şu hırkayı giy, bak sandalyenin üstünde."

"Sardunyalar kurumuş."

"Ne yapsam kuruyorlar Vefa."

Hep denedin.
Hep yenildin.
Olsun. Yine dene,
yine yenil. Daha
iyi yenil.

Samuel Beckett

Şaşkın

Eminönü İskelesi'nde vapurlar, o yaz gününde yine her zamanki terli telaşlı yolcularını bekliyordu. Kırmızı, mavi, yeşil turşucuların yanında lahmacuncularla birkaç balıkçı toplanmıştı yine. Kürtçe bağırışlarla itişip şakalaştılar. Kalabalıktı. Sıcaktı. Kimsenin farkında olmadığı bir vakitti. Biletler, oyuncaklar, saatler, kadınlar, neler neler satılıyordu sağda solda. Yanık tenli çocuklar tiz sesleriyle soğuk su satıyorlardı. İnce boyunlarında kalın damarlar çıkıyordu bağırınca. "Amma sıcak" dedi Emekli Rıza Kaptan. Güvercinler bile uçmuyordu sıcakta. Baharat kokuyordu. Balık kokulu, çöp kokulu ahbap sokaklarda sıkış tıkış insanlar akıyordu erimiş asfaltlara... Kimsenin farkında olmadığı şeyler oluyordu. Falanlar filanlar oluyordu. Yerde bir Camel sigarası adımlar ve güvercinler arasında inatla yandı biraz. Oltada bir balık çırpındı. İki Kabataş otobüsü arka arkaya durağa geldiğinde ve Kadıköy vapuru yanaşmadan daha, sigara da balık da ölmüştü. Her şey Eminönü'nde nasılsa hep öyleydi yani. Bir ölerek, bir doğarak nefes alır gibi böyle, binlerce yıllık bir döngüyü bıkkınlıkla tekrarlıyordu işte Eminönü. Karşıki sokakta şimdi hiç kimse fark etmeden yeniden ölüyordu...

Sokağın o kıyısında güçlükle yürüyen Emekli Rıza Kaptan'ı fark etmek, o sıcak yaz telaşı içinde kimse için kolay değildi aslında. İçleri boşaltılmış elbiseler gibi yavaşça ve sessizce aramızda dolaşırdı ihtiyarlar...

Terliyordu, Marmara'da, Karadeniz'de eskimiş elleriyle paslı bir tabela direğine tutunup biraz soluklandı, amma sıcaktı... Caddeye doğru yürüdü. Zorlandı. Yürümenin artık gençliğinde sandığı kadar kolay olmadığını birdenbire anladığında şaşırmadı. Hayat aslında hiçbir şeyi saklamıyordu.

"Hayat bazen de böyle işkembe çorbası gibidir işte çocuğum" demişti dedeciği yine bir gün, çocukluğunun bir Eminönü çorbacısında. Dedesi de Şirket-i Hayriye kaptanlarındandı.

"İçinde ne olduğunu kimse görmek istemez. Ama çorba oradadır, hiçbir şeyi saklamaz. Çorba dürüsttür."

Sonra, dişleri olmayan ağzına hayretle bakarak söylediklerini anlamaya çalışan torununun başını okşayıp, bütün bilgeliğiyle öksürür gibi gülmüştü... Huysuzdu. Küfrederdi. Ama hiç kimsenin beceremediği kadar güzel gülerdi. Belki de saçmalamıştı. Hayatı bazen bir tavla arkadaşı, bazen işkembe çorbası gibi görür, suda kayan bir yaprak gibi yaşar, lafını sakınmadan konuşurdu. Amma okkalı küfrederdi... Belki onun için bu kadar komikti.

Dedesini, kaldırımların yoldan ne kadar yüksek yapıldığına söylenirken düşledi Rıza Kaptan. Gülümsedi. Yıllar öncesindeki gibi horozşekeri ve kırmızı balonuyla, dedesinin elinden tutarak karşıya geçtiğini kimse görmedi. Fark etmediği kırmızı bir araba hızla yaklaşıyordu. Bütün çocukluğuyla savruldu, bütün ihtiyarlığıyla düştü Rıza Kaptan... Kırmızı bir şeyler kırmızı balonlar gibi uçuştu...

Sol yanağı yola yapışık yatıyordu şimdi. Sırtüstü mü bilmiyordu, yatıyordu. Hiç acı duymayışına hayret etti, belki sevindi tam bilmiyordu. Ayaklar gördü. Bir sürü pantolon filan vardı. Kalkmak istedi. Bunu bir daha denese yapabilirdi, ama yatsa daha iyi olurdu. Sesler duydu.

"Paramparça olmuş !"

"Kafası kopmuş, bakmayın !"

Kafası mı ? Ben iyiyim...

Ambulans...

Ceketine üzüldüğüne şaşırdı. Nasıl bu kadar hızlı düşünebiliyor oluşuna hayran kaldı. Kelimelerle düşünmüyordu ama. Resimlerle, müthiş hızlı bir imgeleme ve algıyla düşünüyordu. Korkuyordu, şaşıyordu, bir şey hoşuna gidiyordu, neydi ? Bu tuhaf değil miydi ? Bu adını koyamadığı tuhaf hazzın farkındalığından da utanıyordu şimdi. Birkaç resim diğerlerinden biraz öne çıktı.

Belki bir ambulans...

Kafam mı kopmuş ?..

Yaşamak...

Oysa yaşamak olmayacak bir hayali kurmak gibi bir şeydi şimdi. Haberi yoktu onun. Ölüm, içinde kopamadan öylece kalmış koca bir çığlıktı... Haberi yoktu ki. Çocukluğunda ölümün yüzünü, dedesinin yatak odasında, artık dedesinin olmayan o ifadesi tarifsiz yüzde görmüştü ilk defa. İlk defa orada kızmıştı dedesine, güzel yüzünü ölümün yüzüyle değiştiği için ve ilk defa orada yitirmişti kaydıraktaki heyecanının bir kısmını...

Yüzleri göremiyordu. Aslında tek bir noktaya bakıyordu. Biraz sağa bakmak istedi, yapamadı. Kötü şeyler olduğunu düşünmek istemiyordu, "Yok canım" diyordu "olur mu hiç" diyordu, o kaçsa da yetişiyordu kötü kötü düşünceler.

Bir delikanlı –belki de kendi gençliğiydi– başını onun başı gibi yana eğerek eğildi. Hayatın hiç durmadan anlattığı o şeyi belki de ilk defa gören gözlerle gözlerine baktı. Elindeki gazete sayfasını onun kafasına yavaşça örttü. Delikanlının yüzünde kötü bir şey vardı, ihtiyar tanıdı. Ne garip... Ölümün yüzü yoktur, ama her görüşte tanıyabilir insan...

Yani bitti mi ?..

Böyle mi ?..

Yediği ilk tokat gibi korktu. İlk tokat acısı kadar zehirli ve ılık aktı içine acısı. Şaşırdı, istemese de, o artık bir ölüydü... Ölüydü yahu ! Birazdan kalkıp eve gitmek varken bu olacak iş miydi ? Yarım kalacak bir yığın işini düşünür gibi oldu, resimler geçti, akıp gitti, ömrü geçti aklından, hep böyle olurmuş ya öyle oldu. Başka şeyler de oldu ama, puslu kuşluklarda sabah çayı soğudu, uçurtması düştü, dut ağacı kesildi...

Her şeyin farkında olduğunu yeniden fark etti. "Dur" dedi "dur aklını başına topla, düşünüyorsun" işte. Küçücük bir sevincin kuytusuna saklandı, sevinişinden utandı... Aklını, ah aklını yeniden yokluğun karanlığına bıraktı, anladı çünkü... Bilge ve pahalı, uzatmasız ve bakir ve puşt bir anın ötesindeydi şu ölüm. O da geçmişti öteye şimdi. Ölmüştü yahu !

Olması gereken bir şeyin olmasını bekledi. Bir kapının açılmasını bekledi mesela. Bekleyecek çok vakti varmış gibi bekledi... Dar sokaklarına yağmur yağdı, üşüdü, korktu. Kalbi hızla atıyor sandı. Kalbi yoktu. O, yerde yatan bir kafaydı. Canı sigara istedi.

Canı sigara isteyen komik bir kafa olmak –bunu hayal bile etmemişti. Düşlemeyi severdi, hiçbir şeye şaşmamayı severdi, ama kendini hiç böyle düşlememişti. Ölümü hep yatakta biten güzel bir kitap gibi isterdi. Son sayfa bittiğinde, suyu söğüt gölgeli bir sürahinin buğulu ışığında gelmeliydi ölüm. Yani ne demekti bu ? Yani sayfa bittiğinde kitabını kapayıp, şöyle sağına dönmeliydi yavaşça. Orada, komodinin üstünde duran buğulu sürahinin ta içine bakmalıydı. İçi huzurlu olmalıydı, ev temiz olmalıydı, yarım kalan her şeyi bitirmiş olmalıydı. Söğüt gölgeleri düşmeliydi sürahinin ak danteline, işte tam o dantelin ucundan düşmeliydi odaya ölüm.

Kendine kızdı. Ömrünün yarım kalan bir öyküde vakitsiz bitişine, ölümün, dudaklarında belli belirsiz bir tebessüm ve yüzünde onurlu bir

ifade bırakarak gözlerini kapama fırsatı bile vermeden böyle pat diye gelişine küstü. Sonra bunun hayat ya da ölüm için hiç önemli olmadığı düşüncesi, hızlı bir mermi acımasızlığıyla aklını vurdu.

Kimsenin farkında olmadığı şeyler oluyordu. Gözleri açıktı, gazetenin açık kenarından itişen ayakları, pantolonları ve kaldırımı görebiliyordu. Gülümsemek istedi. Olmayan balıksırtı karayağız ellerini uzatmak istedi. Kırgın değildi. Niyesini bilmediği halde olanlardan pişman değildi. Eski bayramların kapı eşiklerinde unuttuğu bir heyecanla, "Kim geldi anne ?", belki bir melek görmeyi umut etti. Yorgun aklı içindeki kötüyle yüzleşti, pişmanlıklarıyla barıştı. Annesinin "sakın yeme" dediği çikolataya bulaşmış ellerini arkasında sakladığı gibi saklamak istedi günahlarını. Dedesini affetti. Ağzında horozşekeri tadı, bekledi. Bir şey olmadı...

Sen

Yıllar yıllar önceydi. Sabah erkenden uçar gibi geçtim Kadıköy'e. Eminönü'nde ne zamandır almak istediğim bir iki şey için dükkânlara bile bakmadım. Vapurda içim kıpır kıpırdı, gülümsediğimi fark etmesinler diye dudaklarımı saklıyordum. Bütün işleri çabucak hallettim. Üniversiteye kaydımı yaptırmak sandığım kadar uzun sürmedi. Öğle bile olmamıştı daha, koca bir gün önümde duruyordu, ortalık ışıl ışıldı. Kadıköy tarafına pek alışık değildim, ama artık biraz da bu taraflı olduğumu düşününce... Bilmediğim bu karşı yakalı sokakları tanımak için yürüdüm önce, bir kitapçıdan aklımdaki bir kitabı aldım, bir otobüse bindim, yüzümde aptal bir huzur sağa sola baka baka gittim, sonra inip yürüdüm yine, sonra bir başka otobüse binip Fenerbahçe'ye geldim. Saat ikiye geliyordu. Sıcaktı. Durgun denize bakan üzeri gölgelikli masalardan birine oturuverdim öyle, içimde iyi bir şeyler yapmış insanların rahatlığı. Bir sigara yaktım, olmadık hayaller kurdum deli deli. Karnım açtı, iki karışık tost ile bir çay söyledim. Kitabımın yirmi dördüncü sayfasında, ikinci tostumu ikinci ısırışımda gördüm seni.

Sen, bir hayal kadar beyaz, güneşte baştan ayağa ışıktın. On yedi yaşındaydın belki, belki on sekiz. Balköpüğüydü saçların, belki bir tesadüftü, balköpüğü bir Vosvos'un patlak ön lastiğine bakıyordun. Azıcık ağlamaklıydın. Az ötemde, masamdan biraz uzaktaydın. Seni seyrettim, sıcaktı, ortalıkta pek kimse yoktu, terliyordun...

Yanına gelince hiç düşündüğüm gibi düzgün şeyler söyleyemedim sana, ama yine de birlikte değiştirdik lastiği. Bütün beceriksizliğimizle değiştirdik. Kirliydik, bembeyaz elbisen berbat görünüyordu, ama sen hiç kimsenin gülmediği kadar güzel gülüyordun. Benim üzeri mavi beyaz şemsiyeli masada soğuk birer kola içtik sonra. Pek bir şey konuşmadık. Sihrin bozulur diye belki, adını bile soramadım sana. Sonra kolan tam biterken, ertesi gün saat ikide burada seni bekleyeceğimi söyleyiverdim. Ürkerek "olmaz" diyeceğinden, gözlerimi ellerimle kapayıp yavaş yavaş

açtım. Oradaydın, gitmemiştin, gerçektin... Hiçbir şey söylemedin, dudakların titredi azıcık. Kolanı bitirdin, teşekkür ettin, gittin. Balköpüğü Vosvos'a binerken yalnız, yine hiç kimsenin gülmediği kadar güzel gülümsedin...

O gece hiç uyumadım. Balköpüğü saçların, gözlerin, gülümseyişin aklımda dolaştı durdu. Kalkıp iki bardak su içtim, yattım. Bir daha kalktım sonra bir şeyler yedim azıcık. Aklımda sen vardın. Sabaha karşı dalmış olmalıyım, kalktığımda saat on bire geliyordu. Banyo yaptım, en güzel gömleğimi giydim, babamı kandırıp arabayı aldım. Cumartesiydi, yine sıcaktı. Diğer köprü kalabalık olur diye yeni yapılan ikinci köprüden gidecektim. Acele ediyordum. İçimde, karnımın tam üstünde sınavlara girerken hissettiğim o tuhaf şey vardı yine.

Tam altı saat köprü yolunda kaldım. Kalabalık öyle uzundu ki ne olduğunu göremiyordum. Hiçbir yere gidemiyorduk. "Birazdan açılır" diyorlardı. İnsanlar arabalarından çıkıp ne olduğunu öğrenmeye çalışıyordu. Sıcaktı. "Kaza" diyorlardı; sonra, "Galiba yürüyüş varmış" dediler, "bir şeyleri protesto ediyorlarmış" dediler. Ne yapacağımı bilmiyordum. Arabayı bırakıp yoldan atladım sağa sola koştum ama... Ağaçların, tepelerin arasında koştum, geri döndüm sonra, "Birazdan açılır" diyorlardı.

a) Mavi beyaz şemsiyeli masada yoktun. Saat altıya geliyordu. Adını bile bilmiyordum. İçimi unufak eden gözlerini biliyordum sadece, ama sen yoktun. Sana benzer biri olur mu diye baktım yolun sonuna, sen yoktun.

On altı yıl geçti. Bu tarafta oturuyorum artık, arada bir yürüyorum o yolda, oturup bir şeyler okuyorum. Her zaman tatsız tuzsuz olmuyor insan, çok güldüğüm, kendimi zaman zaman çok mutlu hissettiğim anlar da oluyor hayatta, ama hiç olmadık bir an, dolmuşta giderken, ayakkabılarımı boyarken, bir filmi seyrederken bazen bir kitabı okurken seni hatırlıyorum birdenbire, içimde bir şey acıyor o zaman. Hiç evlenmedim. Yollarda şimdilerde iyice azalan balköpüğü Vosvoslara bakıyorum hâlâ, içimde onlarla bir şeyler azalıyor. Yüzüne bakabildiğim birkaç saniyede aklıma kazıdığım gülümseyişin silikleşiyor geçen yıllarla, seni kaybetmekten korkuyorum.

b) Mavi beyaz şemsiyeli masada oturuyordun. Saat altıya geliyordu.

Nasıl koştum sana. Nasıl anlattım neler neler olduğunu, öptüğümü yanaklarından hiç fark etmeden, herkes bakarken öyle şaşkın ve sen utanıp

biraz yine hiç kimsenin gülmediği kadar güzel gülerken...

On altı yıl geçti. Günlerden pazar, gazetemi okuyorum salonda, çay içiyorum güzel güzel, sen buradasın işte, karşı odada bir şeyler ütülüyorsun, orada burada terliklerini görüyorum. Hiç olmayan bir şarkı uyduruyorsun beceriksiz ıslığınla, gülüyorum. Acelen var, bir yerlere yetişeceğiz yine. Güzel günler yorgunuyuz, sakız sardunyalarımıza, eşyamıza, üstümüze başımıza sinmiş dolu dolu sevgimiz. Güzel olan ne varsa oradan geçmişiz el ele izimiz kalmış, ellerim hâlâ eline âşık. Hoplaya zıplaya geçiyorsun koridordan, kimse bilmez senin o hallerini ben bilirim ama, hem neler... Şimdi bazı yorgun geceler yanımda uyurken sen, balköpüğü saçların dokunuyor yanağıma kokunu duyuyorum. Yapamadığım ve hiç yapamayacağım onca şey için bana hâlâ cesaret verdiğin ve aslında hiçbir şey yapmasan bile sırf burada olduğun için dokunmak istiyorum sana. Yarı uykularda, mavi beyaz şemsiyeli masada ben gelince bakıp gülüşün, o hep sende var olan, o beklenmedik her şeye karşı duruşun geliyor aklıma. Ne çok sevdiğimi söylüyorum sana usulca, bütün ömrümle akıyorum bende gizli sevdana, uyuyorsun.

c) Mavi beyaz şemsiyeli masada oturuyordun. On altı yıl oldu. Yıllar oldu gülümsemedin öyle. Birlikte yitirdik o inanılmaz gülüşünü, nasıl oldu bilmem birlikte bittik. O eşsiz gülümseyişini raflarda bir yerde bir kitabın arasına sıkışmış buluyorum bazen, Bodrum'dayız galiba, kuşlar uçuyor arkamızda, gün batıyor. Sonra hep sevmediğim şeyler geliyor aklıma, unutmak istediğim ama unutamadığım şeyler. O iki kaşının arasındaki dikine iki çizgi, sesinde bakışında o uzaklık, etrafında dönüp dönüp konuşamadığımız onca şey, bilip de itiraf etmediklerimiz, bilip de kendimize bile söylemediğimiz onca şey. Susuyoruz böyle, oyalanacak şeyler buluyoruz, haftalar aylar devriliyor film yorgunu akşamlarda konuşmasız... O en yorgun olduğun akşamlarda koca bir yenilgi görüyorsun bende, bakınca biliyorum. "Bu değildi" diyorsun, "böyle olmayacaktı..." Şimdi oturuyorsun salonda günlerden pazar, televizyonda bir eski zaman filminde eski aşkını, eski seni, eski beni arıyorsun, taze fasulye ayıklıyorsun bir yandan. Saçlarının boyası geçmiş biraz. Eskisinden çok temizlik yapıyorsun pazarları, ne bulursan siliyorsun, çarşafları eskisi kadar sık değiştirmiyorsun ama; aylardır oturma odasında yatıyorsun, horluyorum diye belki. Geç kalmış bir kabullenişle, öyle olmasını istemesen de artık biliyorsun ki aradığın ben değildim, "Belki de bendim" diyorum ben

gözlerimle hiç konuşmadan, "bendim de olmadı işte yanlış bir şeyler yaptık, vakit var belki hâlâ, ikimiz de yorgun ve zaten üzgünken böyle, fasulye ayıklarken sen üstelik, birbirimize hiç yoktan bağırmayı unutmadığımız, doya doya kavga ettiğimiz, sonra sarılıp seviştiğimiz günlere döneriz belki yine denesek... Susmayız böyle..." "Hayır" diyorsun gözlerinle, "hiçbir yere açılmayan kapılardık biz, birbirimize kapandık, çoğalamadık azaldık hep..." Balköpüğü saçların bazen kızıl, bazen hâlâ balköpüğü, ışığın yok yalnız, birlikte söndük.

d) Saat ikide arkadaşlarınla alışverişteydin. Sonra sinemaya gittiniz. Belki unutmuştun. Belki hep gizli gizli sevdalı kaldın bana. Beni sordun Çingene falcılardan, belki bu yüzden bir gül bıraktı masama o Çingene kadın, gitti, sorarım diye hiç bakmadı... Ben hep sana sevdalıydım. Kocaman hiç konuşmayışlarımız vardı, hiç yaşanmayışlarımız, belki hep öyle kalsın istedin. Belki bizim bütün güzelliğimizdi hiç olmayışımız. Belki de bu yüzden sırf,

e) sen, hiç yoktun.

Kış Leylekleri

Şimdi, geçen onca yılın arkasından, gecelerim az daha huzurlu diyebilirim. Onun o korkunç avazını eskisi kadar sık duymuyorum artık. Ama bazı geceler, Allah günah yazmasın, geliyor biliyorum. Karşı odada sessiz adımlarla dolaşıyor zavallı hayaleti. Gıcırdayan tahtaları duyuyorum, odam soğuyor biraz. Yatağımda doğrulup dinliyorum ayak seslerini... Yasin okuyorum huzuru için. Arif Hoca öyle yap dedi.

Kıyı köylerinde kış vakti ağır işler. Keyfimiz olmaz pek, romatizmalarımız azar, kapımız penceremiz örtülür. İşimiz azdır, gelen gidenimiz de olmaz öyle. Küçük köy kahvemizde bizim köylülerin dediği gibi "no'licek işte" otururur laflarız ağır ağır. Bir gazeteyi birkaç kere okuruz mesela. Bildiğimiz şeyleri bir daha anlatır bizden yaşlılar, ağ yaparız bir yandan. Lakırdılar öyle aynı aynı, bizi hiç şaşırtmadan akşamlara kadar uzar gider işte... Ama o akşamüstü, daha bizim ihtiyar şehir otobüsünün homur homur homurtusunu köyün girişinde duyduğumda, daha tavuklar sağa sola kaçışırken, "Na işte bugün yeni bir şey olacak" demiştim kendi kendime. Oldu da. Bir yabancının bizim eski otobüsle hele böyle kış vakti köye gelişi, bizim için yeni bir şeydi. Yani bizim için hikâye tam burada başlıyor, Mehmet Bey'in böyle hüpbedenek köye gelişiyle. Önceleri bir adı yoktu garibin, sonra Mehmet Bey deyiverdik. Asıl adının ne olduğuna, hikâyesinin ne zaman nasıl başladığına bakmadık hiç. Mehmet Bey işte...

Onu ilk ben gördüm. Daha köyün meydanında otobüs şöyle geniş bir yuvarlak çizip durduğunda cılız akşam güneşi vurmuştu yüzüne. Bizden tarafa dönüp şaşkın şaşkın bakmıştı ya, gördüğü son yerin bu köy olacağını, birkaç gün sonra korkunç şekilde burada öleceğini bilir miydi garip, belki de biliyordu. Biraz tuhaf olduğu belliydi ama. O her şeye yaban insanların yaban bakışlarından da başka bir gariplik vardı onda. Bir çocukluk işte belki, belki hüzün. Ona doğru yürüdüm. Beni fark etmemiş gibi davranıyordu, ama benden kaçırdığı gözleriyle de izliyordu ne yaptığımı.

Öte tarafa doğru yürümeye başladı. Bir iki adımda yetişip konuştum. Saklamaya çalışsa da ne için geldiğini bilmiyordu, nereden geldiğini de bilmiyordu ya. "Olur mu yahu öyle şey ?" dedim içimden. Bir şeyden korkuyordu ya da kaçıyordu.

O kadar çocuk çocuk bakıyordu, o kadar çaresiz görünüyordu ki, "Bu tuhaf adamı bizim köy kahvesine götürmek iyi olur" dedim, "derdini dinlemek lazım gelir. Benim gibi eski bir öğretmen emeklisini kırmaz gelir" dedim. Bizim buraları anlattım ayaküstü. Nereye gittiğimize bakmadan yan yana yürüdük öyle biraz. Sorulardan pek hoşlanmıyordu. Bunu anlamıştım, o zaman, ben anlattım hep. Küçük yaz köyümüzü, emekli öğretmenliğimi, az buçuk kalem yalamışlığımı, babadan kalma evimi, yalnızlığımı, küçük bahçemi, üç beş kişilik köy kahvemizi...

Utangaç utangaç gülümsüyordu. Yürüyorduk. Bizim buralarda kış pek soğuk yapmaz, ama o gün amma da soğuktu. Üşüyordum, elim kolum buz kesmişti. Bizim kahveden, orta yeri sobasından, Rasim Dayı'nın çayından bahsettim gelsin diye. Üşüyordu da herhalde, gelmeyi kabul etti. Hopladım sevincimden.

Kahvede pek kimse yoktu. Zaten o mevsimde köyde toplasan kaç kişi olurdu ki. İhtiyarlar tek tek ölüyorlardı artık. Gençler büyük yerlere göçüyorlardı bok varmış gibi, hoş, gene de öyle ya. Bir yazın, aslında baharla birlikte gülüyordu dar sokaklarımız. Sonra kış geliyordu böyle yine, biz de böyle ıslak kediler gibi üç beşimiz sobanın etrafında şundan bundan konuşup daha da ihtiyarlamayı bekleşiyorduk. "Leylekler geldi, Rasim Dayı koş" diyorduk kimi zaman, sonra başka bir zaman, "Rasim Dayı, leylekler gidiyor gel" diyorduk.

Hep ben konuşuyordum ya o, sonradan alıştığım üzgün gülümseyişiyle dinliyordu, arada etrafına bakınıyordu, duvardan sarkan ağlara, çay ocağına, resimlere, çerçevelerine sıkıştırılmış eski kavruk fotoğraflara, tavlaların, okey takımlarının durduğu raflardaki kitaplara, takvime, masadaki gazetelere, ama dinliyordu da. Akşam oluyordu dışarıda, uzak ara evlerimizin tek tük ışıkları yanıyordu. Bu kış aylarında gazete kitap bir şeyler bulur, bir köşede okuruz biz no'licek işte, o baktığı raflardaki kitapların çoğunu ben koymuştum oraya, hepsini de okumuştum. Okumayı sever miydi ? Kekeledi. Soru sormamam gerektiğini öğrenmiştim halbuki. Ben severdim. Bir iki kitaptan, yazardan, şiirden, politikadan konuştuk. Daha doğrusu ben konuştum da o dinledi. Çayla birkaç sigara içtik. Ocakçı Rasim Dayı'nın menemeninden yedik. Rasim Dayı menemeni müthiş yapar.

Onun da kimsesi yoktur benim gibi. İşte bir bu kahve, bir de kırk küsür sene evvel diktiği kahvenin gölgeliği evlat yarısı çınar ağacı. Ha bir de üç yaz önce kanadı kırık doğduğundan uçamayan leyleği Osman. "Leyleğe de Osman ismi olur mu Rasim Dayı ?" demiştik de gülmüştü... Pek gülmezdi ama. Sanki herkesten sakladığı gizli bir acının kara sarı rengi olurdu yüzünde hep, cesaret edip soramazdık... Anlatmazdı ki zaten. Akşamüstleri, rüzgâr çıktığında bir ara, denize doğru uzun uzun oturur, bakardı. Bizim hiç bilmediğimiz çeşit çeşit balığın, denizlerin, başka başka kim bilir nelerin kokusunu duyardı lodosla bilirdik, bilirdik de, unutmak istediğini daha kolay unutur diye belki, sormazdık... Menemenin üstüne çaylarımızı içtik. Birer bardak çay daha koyup geldiğimde elinde, masanın üstünde, küçük lacivert bir defter tutuyordu. Hiçbir şey söylemeden, önce Rasim Dayı'ya, sonra bana baktı. Konuşmadan öylece durduk, bilmem niye. Gözlerini deftere indirdi, az biraz bekledi, zor çıkardığı bir sesle "Oku" dedi, zor duydum. Okudum ben de. Yazılar büyük harflerle başlıyordu. Koca koca yazılar.

> BAĞIRMA SAKİN OL HATIRLAMIYORSUN KORKMA
>
> Bu defterde kendinle ilgili şeyler var. Yazı senin.
>
> Sakin oku. Anlamaya çalış.

Aceleyle yazıldıkları belliydi. Karalamalar vardı, bozuk bozuk, başlayıp bitmeden karalanmış cümleler de vardı. Yüzüne baktım hiçbir şey söylemeden çocuk gibi bakıyordu öyle. Korka korka okumaya devam ettim.

> Uyandığımda otobüsteydim, belediye otobüsü. elimde kurumuş kan vardı ceketimin bazı yerinde de vardı. Kimse beni fark etmedi her şey normaldi. yanımdaki kadın bir şeyden çok korkmuştu. Sessiz dua ediyordu bana bakmamaya çalışıyordu. o kadar. Bir şey düşünemiyordum. İlk durakta indim. koştum. Ellerimi cebimde saklarken fark ettim cebimde nereden geldiğini bilmiyorum param var çok var yeter. Hiçbir şey hatırlamıyorum Korkuyorum. Ceplerimi karıştırdım ama bir şey yok. Karnım çok açtı. ucuz lokantada bir şey yedim acele Lezzet lokantası yanında küçük cami var cafer ağa camii yazıyor orada yedim. Her şeyi yazmam lazım.

Önce tuvalette temizlendim sonra yedim. Tuvalette yüzüme baktım aynada tanımadım yemeden önce. Uzun yüzüm var yorgun. seyrelmiş saçlarım var yıkadım ellerimi de yıkadım. Karşıki kırtasiye dükkânında bu defteri aldım. Okurlar kırtasiye lokantanın karşıki. Şimdi yazıyorum. Küçük parkta. Yaptığım her şeyi yazıyorum bu şehri tanımıyorum. lokantada gazetede okudum. 16 şubat 1996. Gazetede tanıdığım isim yoktu bir tek yüz yoktu. Otobüste uyandıktan şimdiye iki saat geçti. Ben kimim. Kötü bir şey yaptım galiba elimde kan vardı birini öldürdüm mü acaba ? Polise gitmem, hastaneye gitmem yakalarlar. Şimdi kimse bana yardım etmez. Ne yapmam lazım. Hava çok soğuk üzerimde ceket var tek. Yapacak bir şeyim yok. teslim olsam. Ama yok hapse girerim sonra. kötü bir şey yaptım galiba ben kuvvetli olmam lazım. Hapiste bana iyi bakarlar mı, hastayım ben. korkunç belki de asarlar.

biraz yazmadan düşündüm. bunları yazdığıma göre aklım yerinde deli değilim ben belki de geçicidir. Düzelirim belki.

uyursam başım ağrıyor şimdi de ağrıyor Nereye gitmem lazım ? bir ucuz otele giderim beni arıyorlar mıdır ? Kötü bir şey yaptım mı acaba ben ? Karşıki bakkaldan kazan market iki paket sigara aldım. Bakkal mavi önlüklü ufak kır saçlı ufak bir adam. Canım sigara istiyor. Daha önce sigara içmişim demek ki. Saklanmam lazım.

18 şubat 1996

bu otel odasında uyandım. Halıcı otel. Küçük. Yerde. Odaya girer girmez bayılmışım galiba. Başımda şişlik var saçlarımda da kurumuş kan var. Düşünce çarptım herhalde. canım acıyor kusmuşum buralara. Midem fena her yeri batırmışım. hatırlamıyorum. Bağırdım biraz çok bağırdım korktum aşağıdan birileri geldi her şey yolunda dedim bir şey yok dedim rüya gördüğümü söyledim. Hastayım ben. Beynimde tümor mü var acaba olabilir mi ? Cebimde buldum bu defteri çok önemli. bu defter olmasaydı önceden ne oldu bilmeyecektim hiç. Başım dönüyor çok fena midem de kötü.

İlk an çok kötü. Defterin en başına kendimi bundan koruyacak bir şey yazdım. Olur olmaz yerde böyle bağırmamam lazım. Olmaz. bir şey hatırlamamak çok kötü zor ama her gün unutmak daha fena bir şey hatırlamadan uyanmak çok fena. Aynada tanımadığım bu yüze bakmak korkunç. Defter 16 şubatta başlamış önceyi bilmiyorum. Bu otel odasına nasıl geldim. 17 şubatta ne olduğunu da bilmiyorum. Bir günden fazla yerde yatmış mıyımdır olur belki. Belki lokantadaki gazete bir gün öncesinindi. Bugünün tarihini biliyorum ama. eminim. az önce aşağıdan bugünün gazetelerini istedim. Dışarı çıkmaya korkuyorum.

lokantayı kırtasiye dükkânını bakkalı buldum. Sevindim çok. Odayı temizledim çıkmadan önce. Şu anda parktayım. Defterdekileri yazdığım park galiba burası.

Otele uzak değilim fazla Halıcı Otel oda 23. Bakkaldan bir paket sigarayla yiyecek şeyler aldım peynir zeytin ekmek yoğurt otele götürmek için. Yemek için. Adam bana dünden beri nasıl olduğumu sordu. Dünden beri dedi. Dün bakkala gitmişim. Sucuğu nasıl bulduğumu sordu kibardı bir şey bilmiyor. Onu ilk defa gördüm. Dükkâna girmeden önce kafamdaki düşündüğüm bakkaldan başka olduğunu söylemedim. Sucuğu beğendiğimi söyledim iyiyim dedim. 17 şubat dündü. Neden bir şey yazmamışım. Kötü bir şey yaptım sonra kendime söylemedim mi olmaz öyle olduysa fena. Odaya geldiğimde düşmüşüm. Kusmuşum da. Sarhoştum belki.

odamdayım. Akşam oluyor saat alsam param var ucuz saat uyumak istemiyorum. dışarıda beni merak eden biri var mıdır ? Deftere bakılırsa kötü bir şey yaptım ben. Polise gitmem. Cebimdeki param daha ne kadar yeter. Bu şehirden kaçmak istiyorum ama neden bilmiyorum. otobüsle başka bir yere gitmek istiyorum neresi olursa. bu defteri iyi saklamak lazım. Yaşadığın her şeyi yaz. Hissettiklerini yaz. Bir şeyden şüphelenirsen yaz. Onsuz hiçim. Hiçim hiçim. Şimdi dışarı çıktım. Bir şeyden kaçıyorum. Nereye ?

19 şubat 1996

yine otobüste uyandım. Şu anda saat öğleye geliyor herhalde. Uyandığımda daha çok erkendi. Kolumda saat yok almamışım saat ama zamanı anlıyorum. hatırlamamak çok fena. Alışmak mümkün değil her defasında yeniden. Uyandığım zaman kafam kazan gibiydi boşluktu. Tavana bakıyordum bir şey anlamadım Etrafıma kötü baktım herhalde. bir çığlık attım sonra bir daha attım. Yolcular rüya gördüm sandılar. Ellerimle ağızımı kapadım. Buna nasıl dayanılır. Yanımda oturan ihtiyar adam şaşırdı baktı. cebimdeki bulduğum bu defteri okudum hemen. Cebimde üç tane kalem buldum. Bir ayna buldum. Kâğıt mendil var. Yüzüm ne kadar yabancı. Yorgun yüzüm. ne kadar yorgun. Ne yapacağım böyle ?

Yanımdaki ihtiyar yüzüme nasıl baktığımı gördü. şimdi bakıyor. böyle telaşla ne yazdığıma okumaya çalışıyor şimdi ama bu zor onun için çünkü çok kalın camlı gözlüğü var göremez. Nereye gidiyorum acaba bilmiyorum soramadım. ama burada olduğuma göre defterde yazdığım otobüse bindim herhalde. Durmadan burnunu çekiyor bu iğrenç bir şey. Hiç bilmiyorum. Üzerimde kalın palto var ceketim lekesiz bunları becermişim iyi. Beceriyorum işte iyi bu bak bu iyi. Ceplerimi aradım otobüs biletim çıkmadı başka şey de yok. İhtiyara tarihi sordum iyi etmedim. Bir yığın şey sordu. başımın ağrıdığını söyledim konuşmak istemiyorum dedim. Onu sevimli bulmuyorum. Belki her şey başka olsa severdim. Başım ağrıyor çok.

Defteri yeniden okudum. Çok telaşlı yazmışım. Bu iyi değil. Telaş yok. Sakin olmalıyım. Hava iyice bulutlandı. Dışarıda geniş topraklar var bereketli. Tek tek uzak uzak evler var. Belki de buralarda yaşayabilirim. Buna yaşamak denir mi ? Belki uzun zamandır böyle yaşıyordum bilmiyorum. Belki bir yerlerde unuttuğum başka defterlerim de vardır. Belki iyi bir insanım bilmiyorum, belki kötüyüm. Defterimi ilk kanlı ellerimi temizledikten sonra yazmışım, daha kanlı ceketim üstümdeyken. Ama başka yerden bulaşmıştır. Belki çalarak yaşıyordum, birini öldürüyordum kafasını koparıyordum, bıçaklıyordum durmadan belki. Yanımdaki ihtiyar bana sigara verdi. Mola yerinden önce

yakma dedi buralara yabancı olduğumu anladı, bende acayiplik olduğunu anladı. Ne yapsam ? Hatta şimdi bastıra bastıra söylüyor. İyi duymuyorum sandı belki. Bu adamı mola yerinde öldürebilir miyim ? Ya 17 şubatta ne oldu ? Bir hatırlasam her şeyi. Deftere yazmazsın olur biter. Unutmak güzel şey mi böyle olunca. Cebimdeki paralar nereden geliyor ? Ya kanlar ? Onu öldürmenin pişmanlığını hiç duymam ki yazmasam. Hem belki de unutmamak insanların sıkıntısı asıl. Bir şeyi taşımanın ağırlığını unutmamak. Nefretin acısını. pişmanlığı unutamamak. Korktuğun bir şeyi unutamamak. İhtiyar burnunu çekiyor. Duymamaya çalışmak en iyisi. Aptal gibiyim. Uykum var Uyumak istemiyorum ama çok uykum var. Hastalığım beni böyle yapıyor. Uyanınca gene olacak. Çok korkuyorum.

Yine yaptı. Bu ihtiyara sinirlenmek neredeyse bana iyi geliyor. Önümdeki koltuğun arkasındaki fileye sıkıştırılmış gazeteleri şimdi fark ettim. Otobüse binerken almışım herhalde. Okumuşumdur. Ama şimdi yine oku.

Gazetelerin ikisinde İstanbul da birkaç gün önce öldürüldüğü sanılan bir adamın resmi var. Adam bıçakla doğranmış. Dokuz bıçak darbesi. Başka gazetede öldürülmüş bir kadın gördüm. Belki 17 şubatta. Ben daha şehirdeyken o küçük otel odasında yere düşmeden birkaç saat önce belki. Mola yerine giriyoruz.

uyandım. Otobüste. Aynı otobüste. Uyanınca yaşadığım şaşkınlığımı artık yazmam. Defterimi aynamı kalemlerimi buldum. Okudum. otobüste herkes deliyim sanıyordur. Yanımda ihtiyar yok. Birkaç yolcuya sordum moladan sonra otobüse binmedi dediler aslında benim bunu bildiğimi söylediler. Otobüs biraz beklemiş hatta onu biraz aramışlar bile. Hatırlamıyorum. Okuduklarım beni korkutuyor. şüpheleniyorum. Korkunç. Onu öldürmüş olabilirim. Bu cümleyi yazmadan önce bir iki dakika düşündüm. Defterde yazılı değil moladan sonra binince ne oldu yazılı değil. Neden tek kelime yok. hiç inmedim mi. Mola yerine giriyoruz yazmışım ama belki indim çünkü o binmemiş bildiğimi söylediler. Otobüste insanlar yavaş yavaş toplanıyorlar galiba varacağımız yere geldik. Gözlerini benden kaçırıyorlar ama bana baktıklarını biliyorum. Böyle

suçlayarak bakmaları fena sinir bozucu. Birazdan ineceğim onu öldürmüş olabilirim.

Şimdi bu şehrin hemen dışındaki terminaldeyim. Bir şeyler yedim, tuvalete gittim tuvalette kendime baktım. Bekleme salonu gibi yer var oradayım. Ellerinde bavullu telaşlı insanlar var. Birbirini tanıyan öpüşen konuşan insanlar var. Karşıki camda yansımı görüyorum zor tanıdım kendime el salladım tanımak için. Benim de annem vardır.

Yaşıyor mudur ? Çok üzgünüm anne. Beni seven sevdiğim yüzleri olan insanlar vardır. Evim. güzel güzel şeyler. unuttuğum için çok üzgünüm. kendime uzaklığım. bu halim. şimdi ağlıyorum. Güzel bir müzik çalıyor bir yerden. Keman çalıyor incecik sesi var bakıyorlar gitmem lazım.

buradaki insanlar arasında dolaştım yoruluncaya kadar. Bir bankta oturup düşündüm. Şimdi iyiyim. Burası büyük. fazla kalabalık şehir. çok kalabalık. Daha güneye karar verdim daha sıcak belki deniz kıyısında sakin bir yere bir küçük kasabaya gitsem iyi orası. Orada güvenlikte olurum. Herkesten uzak olurum, küçük bir kulübe yaparım. Yaşarım. Balık tutarım satarım. Belki iyileşirim de. İyileşmek hatırlamak mı ? düzelirim o zaman. Terminalden hiç ayrılmadan bir şeyler yiyip hemen gitmeye karar verdim. Kahverengi paltolu koyu yeşil ceketli adam hep bana bakıyor. Bıyıksız siyah saçlı. Belki polistir.

gideceğim yeri tarif ettim. biraz garipti ama buradaki insanlar tuhaflıklara alışık. Sonunda beni bu küçük eski otobüse bindirdiler. Çatalköy'e gidiyorum şimdi. Şehirden uzaklaşıyoruz iyi.

Yazılar burada bitiyordu. Bu aslında biraz da benim yüzümdendi. Onu otobüsten inerken görmüştüm, hemen yanına gidip konuşmak istemiştim ya şimdi buradaydı işte. Bu kıyı köyünde, bizim kahvede benimleydi. Bütün yalansızlığıyla dosdoğru her şeyi yazmıştı adam işte. Şimdi benden bir şey bekliyordu. Susuyordum. O yüzüme bakıyordu öyle. Otobüs bu sapa köye kış günleri haftada bir iki kere uğrar. Biz, kalan üç beş köylü, gelen gidenle

laflarız biraz. Böyle bir şey beklemiyordum ki ben. Sohbet etmek istemiştim azıcık o kadar. Korkuyordum, ona yardım etmek de istiyordum. Otobüsten inince kafasını kaldırıp bizim geniş köy meydanına baktığında, yüzünde saf insanların çocuk ahmaklığını görmüştüm. Daha o zaman sevmiştim onu. Burada kış ortasında ne işi vardı ? Ona doğru yürümüştüm. Beni görmemiş gibi davranarak başka tarafa yürümüştü, biraz komikti, bir şeyden korktuğu o kadar belliydi ki. Garibandı, yorgundu. Her şeye rağmen kararlı davranıp konuşmuştum...

Şimdi masada bir şey söylemeden öylece bakıyordu. Sayfaları okurken ara sıra yüzüne bakmıştım. Bana acı veren bir umutla bakıyordu. Anlayacağımı bekliyordu garip, yardım edeceğimi umuyordu.

"Üzülme sen beyim" dedim, "bakarız çaresine" dedim. Biraz düşündüm. Artık soru sorabiliyordum en azından. Biraz daha konuştuk, ne yapabileceğimizi konuştuk yani. Saatler sonra, masada portakal yerken, aklıma deli deli bir şey geldi.

Olmayacağını biliyordum da bir umuttu benimkisi işte. Ona çare olsun derken aslında kendimi unutmaktı istediğim, şimdi düşününce anlıyorum...

"Belki" dedim, "biz bir oyun oynasak, yani bu kahvede hepimiz senin gibi hatırlamadan yaşasak, seninle beraber, senin gibi... Sanki burası öyle bir köymüş gibi, her sabah kahveye geldiğimizde öyle boş boş gelsek, isimlerimiz olmasa, birbirimizi, bu kahveyi, tarihi, gazete kamyonetinin bıraktığı gazeteleri ilk defa görsek, ocak orta malı olsa, evler, tarlalar, dükkânlar, hayvanlar orta malı, isteyen kapısını açık bulduğu evde uyusa, yani uyur gibi yapsa, kadınını ilk defa görse, ilk defa sevse..."

"Olur mu canım öyle şey ?" dedi köşeden Yusuf. Homurdandılar.

"Sen de âlemsin yani öğretmen, karıları nasıl ilk defa..." deyip göbeğini hoplata hoplata güldü Abdullah Dayı.

"Bizim de pişmanlıklarımız, korkularımız, acılarımız, özlemlerimiz olmasa, ha, ne dersin ? Olamaz mı yani ? Hem böyle olunca sen de fazla üzülmezsin."

"Olur" dedi. Nasıl olsa her gün yeni bir hayatı deniyordu. Her gün hayatın bir yerine tutunmaya çalışıyordu nasıl olsa.

Masamıza uzak oturan birkaç köylüm vardı ya, onlar da öyle bön bön bakıp, böyle telaşla neyi konuştuğumuzu anlamaya çalışıyordu. Onlardan da saklamadık. Onlar da oyunun bir parçasıydı zaten. Dilimin döndüğünce anlattım olanları, yapacaklarımızı. Nedense en çok da Rasim Dayı sevindi bu oyuna. Hopladı be yahu ! Hepsini ince ince konuştuk.

"Yarın sabah oyun burada kahvede başlayacak."
"Esasında bütün köy oyun yeri değil mi öğretmen ?"
"Birbirimizi dışarda görsek de tanımayız."
"Ocakçı, Rasim Dayı değil artık."
"Çayı kim yapacak be ?"
"Erken gelen demleyecek."
"Öyle yapmak lazım gelir."

Kapılar açık, isimler olmayacaktı, kimse birbirini tanımayacaktı, dünü hatırlayan hiç kimse olmayacaktı.

"Haydi hayırlısı bakalım."

Yorgundu. Onu evime götürdüm. Buraya geldikten sonra olanları, oynayacağımız bu oyunu defterine yazmasını, ama yazısı bitince sonra defteri bana vermesini kibar kibar etraflıca söyledim. Sabah deftersiz uyanmalıydı. Yazdıklarını, tek geçmişini yani, bana vermeden önce bir söz istedi. Oyun bozulursa, bir şeylerin tuhaf olduğunu anlarsa yani, fazla uzatmadan defterini verecektim. "Tamam" dedim.

Evimde geçirdiği ilk gece kolay olmadı. Karşılıklı iki odada sessizce sabahı bekliyorduk. Saatler kolay geçmiyordu, sabaha neler olacağını bilmiyordum, kendime bile söylemiyordum ama korkuyordum. Zar zor uyudum sonra. Gecenin aralığında sonra, uykumun en tatlı yerinde ansızın, içimde her şeyi yırtan korkunç bağırışıyla uyandım. O geceden sonra hiçbir şey bir daha eskisi gibi olmadı benim için. Yıllar sonra bugün bile bazı geceler, derin uykularımın zindanlarından çıkıveren, beynime yapışmış yara gibi kurtulamadığım uğursuz, zehirli bir avazdı o. Her uyandığında garibin yaşadığı dayanılmaz acının sesiydi.

Odasındaki aynayı kırdığını duydum, defteri yanında yoktu, sığınacağı bir geçmişi yoktu, öyle kalakalmıştı. İşte oyun burada başlıyordu zaten. Yalnız değildi, ben de öyleydim. Onu taklit edip ben de bağırmaya başladım. Karşılıklı kapılarımızı açıp birbirimize abuk sabuk sorular sorduk. Ceplerine bakıyordu, nerede olduğunu anlamaya çalışıyordu. Ben de baktım cebime. Ben umurunda değildim, tuzağa düşmüş bir hayvan gibi sağa sola saldırıyordu, böğürüyordu, ben onu taklit ediyordum. Sonra yalnız olmadığını anladı. Bu onu rahatlatıyordu, bunu görüyordum. Bütün oyun bunun için oynanıyordu ya işte ! Evin içinde dolandık biraz, pencereden dışarı baktık, nerede olduğumuzdan, mevsimden bile haberimiz yoktu. Adımız, bir yüzümüz, dünümüz yarınımız yoktu. Onu daha iyi anlayabiliyordum artık. Oturduk, daha doğrusu biraz oturmaya çalıştık, ama

deli danalar gibi huzursuzduk. "Şimdi sakin olalım, sabah olunca çıkarız dışarı anlarız" dedim. Odalarımıza kapandık, tak tak dolandı odada, duydum hep. Sabah ışıyınca çıktık.

Sokaklarda etrafa bakınıp öyle acele acele yürüdük, kaçışan tavukları tekmeledi, ne günahı vardı şuncacık tepeli tavuğun, şaşırdı hayvancağız. Kahveyi ben biliyordum ya, sanki tesadüfen, numaradan o sokağa, sonra hüp diye kahveye sokuverdim onu. Herkes rolünü iyi oynuyordu. Daha kapıda, Rasim Dayı aptal aptal sırıtıyordu, sanki o değilmiş gibi. Çok geçmeden birkaç köylüm daha gelmişti. Bir telaş ki ne telaş, herkes abuk sabuk sorular soruyordu. Önceleri ona belli etmeden gülenler de olmuştu ya neyse anlamadı. O ilk dakikalar geçtikçe ama, cevapları kimsenin bilmediğini anladıkça yani, durulduk biraz.

Fısıl fısıl konuşuyorduk artık. Oynadığımız oyunun derin kuyusuna şimdi düşüyorduk asıl. Vay ki vay... Her şey eksik eksikti. Biri çay demlemeyi akıl etti nasıl olduysa. Bekledik. Azıcık sonra, çaylarımızı içerken, herkes gibi ben de içinde olduğum yalnızlıkla üşüyordum. "Sobayı yaksak mı Rasim Dayı ?" demek geçti içimden sustum. Kalkıp kendim yaktım, susuyorduk, konuşacak laf bulamıyorduk. Halbuki unutmak istediğimiz her şeyi unutmuştuk ne güzel. Eski pişmanlıklarımız yoktu, kimseyi özlemiyorduk, nefretlerimiz kimseyeydi. Yine de korkuyorduk. Hiç tanımadığımız bir yere gitmişiz gibiydi unutmak. Konuşmuyorduk. "No'licek şimdi ?" diyordu İsmail Hasan'a gözleriyle. "Ne bilem" diyordu Hasan kaşlarını kaldırıp. "Beklicez gari" dedi Recep alçak sesle, dua eder gibi, ölecek bir hastayı bekler gibi ciddiydi. Susuyorduk. Biri, o sessizlikte yılan gibi fısıltıyla bir soru sorduğunda, karanlığımız daha da büyüyordu. Bekledik. Bir şey olacakmış gibi bekledik. Onu asıl şimdi anlıyorduk. Bu benim için başka bir yenilgiydi. Oyun işe yaramıyordu. Hopbini hopbini gülüyordu Abdullah Dayı, "Karıları ilk defa..." "Boyun devrilsin İhsan" dedim kendime. Bu içine tıkıldığımız kapanda daha fazla kalmak boşunaydı. Oyunu bozdum.

Ona konuşmadan defteri uzatıverdim. Tereddütle önce deftere sonra bana baktı. Okumasını söyledim, geçmişinin bir kısmını bu defterde bulacağını söyledim. Biz, eski pişmanlıklarımızın, acılarımızın yaşadığı tanıdık sokaklara dönüyorduk gari artık, öteye gitmeye korkuyorduk. Okuması bitince sessizce ağladı. Seyrek saçlarını okşadım... Rasim Dayı, senelerdir onu tanıyanların alıştığı yorgun sessizliğiyle, kimsenin bilmediği yenilgilerinin ona bağışladığı ağrılı dinginliğiyle çayları tazeledi...

O gece eve dönünce odasındaki ayna kırıklarını beraber temizledik, başka odadan büyükçe ayna getirdik bu sefer. Yanına defterini, kalemlerini, küçük aynasını da koyduk bir güzel. Huzurla uyuyabilirdi. Yarın ben burada olacaktım, "Ben" dedim, "İhsan." "Yarın, sana da isim buluruz." O ikinci gece biraz uyuyabildim.

Sabah, bağırış değil de, uzun, acıklı bir inilti duydum, ağıt sanki. Ağlıyordu. Odasına girmedim. Yazılarını okumasını bekledim sabırla, sonra dışarı çıkmasını...

Bir saat kadar sonra çıktı. Artık ağlamıyordu. Beni ilk defa görüyordu, baktı, "Günaydın İhsan Bey" dedi. Başka bir şey demedi, önüne baktı gülümsedi azıcık, ne desin garip. Ben de gülümsedim...

Sabah kahveye geldiğimizde, Rasim Dayı can dostu çınar ağacının altına üç masa ile sandalye atmış, ortalığı çoktan süpürmüş, huysuz, ama tatlı yüzü yine asık, ilk dem çayların buğulandırdığı camları siliyordu ağır ağır. Köylülerim çoktan oradaydılar, Recep, İsmail, Abdullah Dayı, Cemal'in Ali, Yusuf, köyün delisi Remzi, Arif Hoca, hepsi bizden gelecek hayırlı bir haberi bekleşiyorlardı az biraz da. Konuştuk onlarla, ona birlikte isim bulduk. Adı "Mehmet Bey olsun" dedik, "oluversin yahu" dedik "bizim köylü oluversin" dedik. Artık her gün olanları rahatça hiç sıkılmadan burada, bizim aramızda defterine yazabilir, sabah benim evimde uyanır, kaldığı yerden yaşardı. Bu olmayacak bir şey değildi ki. Ona burada birkaç küçük iş verebilirdik. Böylece para da kazanabilir, isterse ilerisi için küçük planlar bile yapabilirdi, böyle yaşanabilirdi. Bu sabah eski kayıkhaneye bakan tahta masamızda ılık poğaçalarımızı yerken o ilk defa gerçekten gülüyordu, evet gülüyordu. Ortalık tütün, poğaça, portakal, ıslak bez, taze çay kokuyordu.

O günden sonraki birkaç gün her şey yolunda gitti. Onu her geçen gün biraz daha çok seviyordum. Sabahları duyduğum o uğursuz avazlarına alışıyordum, kahveye girerken kapının oralarda dolanan Kırık Osman'ın hikâyesini soruşuna, hep aynı merakla, şaşkınlıkla dinleyişine alışıyordum artık. Ama onun içinde, sinsi bir ağrı gibi zaman zaman çoğalan bir şüphe olduğunu da biliyordum. Bir gün ansızın, kahvede portakal yerken yine, öyle durup dururken, ondan korkup korkmadığımı sordu. Beni öldürebilirdi, o katil olabilirdi. Güldüm, hiç böyle bir ihtimal yokmuş gibi "Hadi ordan" dedim, "hadi be sen de" dedim ona, hiç korkmadığımı söyledim. Aslında korkuyordum. Geceleri gizliden kapımı kilitliyordum. Uyumak kolay olmuyordu Allah biliyor. Bazı geceler saatlerce odasında dolaşıyordu, tak

tak sinirli ayak seslerini duyuyordum. Ayak sesleri kesildiğinde, odamın karanlığında bana doğru kımıldayan karaltılar görüyordum. Ayetelkürsi okuyordum. Bazı gecelerde ter içinde uyanıyordum, kapıya arkam dönük durduğum zaman saç diplerimde, ensemde, na şuramda yakın nefes gibi ürperti oluyordu hep. Av tüfeğim yatağımın altındaydı, son günlerde gazeteler öldürülmüş bir ihtiyardan hiç bahsetmiyordu, ama korkuyordum.

O gün kahvede ona yeni bir şey teklif ettim. "Yeni bir defter yazmak" dedim. Teklifimi ona kabul ettirmem kolay değildi biliyordum, ama anlattım. "Eğer içinde hiç kötü şey olmayan yeni bir defter yazarsak, geçmişi kendimiz istediğimiz gibi, yeniden yazarsak senin anlayacağın yani, o zaman böyle acısı, pişmanlığı korkusu her neyse, olmazdı. En güzellerinden defter dedim be yahu !" Herkes gülüyordu halime. Defter yine İstanbul'da başlayabilirdi, ama bu yeni deftere "kötü" şey koymayacaktık.

Yeni defteri, yine otobüste, biraz daha eski tarihten başlayarak yazdık, biraz buruşturduk önce. Köylülerim, bize yardım olsun diye, belki de kendi hatıralarını değiştirmek istedikleri için bilmiyorum, hoş hatıralarla yeni bir hayat kurdular onun için. Defteri, cebinde hiçbir yakını olmadığını belgeleyen resmî bir kâğıt buluşuyla başlattık. Sonra bu kâğıt ve bu kâğıtla ilgili diğer bağlantılar, küçük bir sakarlıkla suya düşecekti. "Tüh yahu !" dedik, güldük yazarken. "Nasıl da düştü bak !" dedik. Böylece arkada bıraktığı yakınları için de üzülmeyecekti artık. Kimsesi yoktu ki. Defteri gülümseyerek yazıyordu, bir yığın komiklik anlatıyordu yazılarında. Bazen değişik tarihlerde değişik kalemler kullanıyorduk, belli olmasın, çaylar, sigaralar arka arkaya höpür höpür daha keyifli içiliyordu. Herkes, başına gelen komik şeyleri azıcık da abartarak, taklitlerle, hoplaya zıplaya, fıkra gibi anlatıyordu. Rasim Dayı bile neşeliydi, hiç görmediğim altın dişini üç defa gördüm gülerken, sadece çok keyifli zamanlarında çıkardığı nargilesini fokurdatıyordu. Durmadan gülüyorduk be !

O gece, yeni defterini baş ucuna koyduğunda, galiba günlerden beri ilk defa rahat rahat uyudu. Ben dolandım biraz bahçede geç vakit. Dolanırken, kümesin üstünden bir koca baykuş şöyle kara kara gelip oracığa konuvermez mi az öteme ? Öyle bir bakış baktı ki vay. Dondum kaldım. Göz açıp kapayana uçuverdi dağlara doğru, kanatları kocaman kara kara kayboldu. "Baykuş görmek uğursuzluktur" derler, "ölüme haberdir" derler. İnanmam ben. O zaman da inanmamıştım. "Hayır olsun" demiştim. Çıktı işte. Ne bilirdim...

Sabah uyandığımda artık alıştığım avazını, iniltisini duymadım.

"Hayırdır inşallah" dedim gene. Varmadım yanına, odasından çıkmasını bekledim. Çıktığında saat dokuza geliyordu. Benim kahveye gitmemi istedi kibar kibar, yüzünde çözemediğim bir keder gördüm. O birazdan gelecekti, öyle dedi. "Bulurum kahveyi ben" dedi, ayrıntılar notlarında vardı nasılsa. Yalnız olmayı istediğini düşündüm. "Olur ya adam yalnız kalmak istiyor be" dedim kendime. Boynun altında kalsın İhsan, olmaz desene !

İçimde bir sıkıntı "Peki" dedim, malum oldu herhalde. Gittim kahveye, aklımda sorularla, "hayır olsun bakalım" diye diye kahvede her zamanki masamızda oturdum bekledim. Komşular yalnız gelişimi yadırgadılar, ama nedense şimdi bilmiyorum, onlar da bir şey sormadı, olacak işte... Onu gördüğümde üçüncü çayımı içiyordum. Elinde beze sarılı uzun bir şey vardı, hızlı hızlı kahveye doğru yürüyordu. Çınarın dibine gelince durdu. Kararlı sesle bağırarak dışarı çağırdı beni. İki kere adımı bağırdı. Korktum. Elim ayağım kesildi, hiç konuşmadan dışarı çıktım kapıya sandalyelere tutuna tutuna. Bezi yere attı. Yatağımın altındaki av tüfeğimi onun elinde görünce beni vuracağını anladım. Kanım çekildi. Yapabileceğim bir şey yoktu, "ben ne yaptım ki" dedim. "Vuracak beni işte gördün mü bak" dedim, bunu niçin yaptığını da bilmiyordum. Birkaç metre önünde çaresiz diz çöktüm. Bana bakıyordu. Yere attığı bezin içinden, kayıkları bağlamak için kullandığımız uzunca bir urganı çıkarıp çınarın iki büyük kolundan birine attı, bağladı. Ağacın altında duran sandalyeye çıktı. Tüfek elindeydi. Boynuna geçirdiği düğüm önceden hazırdı.

"Adım Mehmet değil, İhsan Bey" dedi, sesi başkaydı. Birkaç metre ötede kahve kapısında duran Rasim Dayı'ya, oralarda dolanan Kırık Osman'a, köy meydanının ötesindeki bulutlara, belki daha uzağa baktı. "Mehmet olmak için artık geç..." dedi. Sonra sustu.

Hatırlıyordu. Hepimiz etrafına toplandık. İp boynundaydı. Tüfeği çenesinin altına dayadı. "Yapma yahu" dedim sesim çıkmadı. Gözlerinde, tetiği çekmeden önceki son bakışında, her şeye koca inançsızlığını gördüm. "Yapma" Çekti. Kuşlar uçuştu çınarın dallarında. Beyni, hiç sevmediğim bir kırmızıyla dallardan aktı. "Oy !" dedi Rasim Dayı... Öylece baktık ona. Sallantısı duruncaya kadar bekledik, sonra indirdik yavaşça. Jandarmaya haber vermedik.

Rasim Dayı, evlat yarısı çınar ağacının o kolunu ertesi sabah kesti. Akşamüstü lodoslarında daha uzun bakar oldu bizim bilmediğimiz denizlere... Biz, göçememiş leylek artıkları, na şu baltalanmış ağaç kadar

sessiz soğuttuk acımızı. Yaralarımız üzerimizde kurudu. İsyansız alışıverdik onlara da. Eski acılarımızın, pişmanlıklarımızın yaşadığı bu tanıdık sokaklarda, kendimize mahcup taşıdık yeni yaralarımızı, unutmak isteyip unutamadık.

Kış Leylekleri

GÜNHAN KUŞKANAT

"Birikmiş hep. Aklımın derin kuyularından acı sular gibi çekip çekip, yazıyorum şimdi."

"O yıllarda her sepetin, İstanbullu her çıtalı uçurtmanın, her şeytan uçurtmasının başı bu tellerle beladaydı. Kaç tane uçurtmasını tellerde bırakmış, okula giderken kaç uçurtmasının her sabah aynı tellerde biraz daha yırtılıp yok oluşunu gizli bir hüzünle izlemişti. Hele bir gün öyle kocaman, kırmızı bir uçurtma yapmıştı ki Erkan, herkes bayılmıştı. Mahallenin en büyük, en güzel uçurtmasıydı o. Arka mahallenin çocukları, bu kocaman kırmızı uçurtmayı havada salınır görünce amma bozulmuşlardı... Daha o gün takıldı tellere kırmızı uçurtma. Şimdi o uzak yılları düşündükçe, içimde ince bir sızıyla hatırlıyorum ki, Erkan bir daha uçurtma yapmamıştı hiç."

"Ele alınan konular, ister çocukluk anılarının masum ve büyülü özlemiyle, ister bir aşk söyleminin lirizmiyle, ister toplama kamplarının ya da benzer baskı yönetimlerinin ürkütücü ironisiyle dile getirilsinler, bu öyküler, temelde yaşadığımız çağın gerçeklerini etkili bir ölçülülükle yansıtan ve 'huzursuzluk kitabı' diyebileceğimiz bir türün parlak birer örneği. Bir ilk kitap için kutlanması gereken bir başarı."

Cevat Çapan

1962'de İstanbul'da doğdu. Kadıköy, Fatih ve Ataköy'de, o yılların çocukları gibi tozlu arsalarda, ağaç tepelerinde büyüdü. 1980-1983 arası New York'ta yaşamayı denedi. Marmara Üniversitesi İngiliz Dili Bölümü'nü 1988'de bitirdi. 1996'dan beri Yeditepe Üniversitesi lisans ve lisansüstü programlarında İngilizce dersleri vermeyi sürdürüyor. Fotoğraf çekmek ve gitar çalmak sevdiği diğer uğraşlar.

[1] 1831 Eylül